

Sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2009 roku

.....

ul. Robocza 46 A • 61-517 Poznań

telefony:

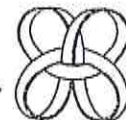
- (0-61) 633 50 50 – sekretariat
- (0-61) 633 50 50 – dyrektor Biura
- (0-61) 633 50 58 – dział organizacyjny
- (0-61) 633 50 54 – rzecznik prasowy
- (0-61) 633 50 54 – „Samorząd Miejski” - redakcja
- (0-61) 633 50 53 – dział promocji miast
- (0-61) 633 50 56 – współpraca z zagranicą
- (0-61) 633 50 57 – dział badawczy
- (0-61) 633 50 59 – dział finansowy

faks: (0-61) 633 50 60

e-mail: biuro@zmp.poznan.pl

www.zmp.poznan.pl * www.miasta-polskie.pl

Poznań, luty 2010

Wstęp	3
1. Organy Związku	5
1.1. Skład organów Związku	5
1.2. Prace organów Związku	6
2. Komisje Związku	20
3. Projekty strategiczne	30
3.1. Projekt norweski	30
3.2. System Analiz Samorządowych	37
3.3. Projekt NFOŚiGW	45
4. Współpraca zagraniczna	49
4.1. Projekty	49
4.2. Konferencje	50
4.3. Prace ciał statutowych organizacji europejskich	54
4.4. Polsko-Niemiecka Grupa Robocza	57
4.5. Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II	60
4.6. Inne	61
5. Konferencje, targi, konkursy	62
5.1. Konferencje	62
5.2. Targi	87
5.3. Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2009”	88
5.4. Spotkanie Młodzieżowych Rad Miasta	91
5.5. Inne	91
5.6. Ankiety	92
6. Działalność informacyjna	93
7. Biuro Związku	97

Wstęp

Już rok ubiegły, który – po deklaracjach rządu z końca roku 2007 – zapowiadał się jako bardzo obiecujący, nie przyniósł oczekiwanych i zapowiadanych rozwiązań. Współpraca, choć regularna i tocząca się w dobrej atmosferze, dawała efekty w wielu sprawach bieżących, jednak **zmiany systemowe nie następowały**.

Najważniejsze kwestie, na których załatwienie liczyliśmy: ustawa „miejska” i rekompensaty ubytków w budżetach, spowodowanych zmianami w systemie podatku PIT, nie doczekały się rozwiązania.

Rok 2009 nie tylko nie przyniósł w tym zakresie żadnego postępu, ale jeszcze nastąpiły wydarzenia, które oznaczają dla miast i gmin **regres**, który jest niemożliwy do przyjęcia. Jako najważniejsze jego elementy trzeba wymienić:

- wprowadzenie tylnymi drzwiami niekonstytucyjnych – naszym zdaniem - przepisów do **Karty Nauczyciela (art. 30a i 30b)**,
- wycofanie się rządu z uzgodnień z marca ub.r. dotyczących nowych rozwiązań w **gospodarce odpadami komunalnymi**,
- brak postępu w zakresie niezbędnych **zmian w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym**.

Przepisy art. 30a i 30b Karty Nauczyciela stanowią zignorowanie autonomii gmin w realizacji zadań własnych oraz zniweczenie polityki kadrowej w oświacie, skoro na końcu roku wszystkim trzeba wyrównać do średniej, niezależnie od ilości i jakości świadczonej pracy. Przepisy te uderzają w samych nauczycieli, przede wszystkim w najlepszych, oznaczając w praktyce równanie w dół.

Sprzeciw „lobby śmieciowego” wobec podejmowanych od kilku lat prób racjonalnego uregulowania gospodarki odpadami komunalnymi jest realizowany metodami znacznie bardziej niejasnymi niż w tzw. aferze hazardowej. Oznacza on w istocie poważną już groźbę obciążenia Polaków opłatami karnymi, jakie będziemy wkrótce ponosić na rzecz Unii Europejskiej wobec niewywiązania

się ze zobowiązań akcesyjnych w zakresie zagospodarowania tych odpadów. Utrzymywanie dzisiejszego stanu prawnego, który unie-
możliwia skuteczną regulację tej sfery gospodarki komunalnej, le-
ży w wąsko pojętym interesie firm zajmujących się transportem
odpadów, zwłaszcza tych, które nie ponoszą żadnych nakładów na
rzecz modernizacji sektora, jednocześnie dyktując ceny za świad-
czone usługi bez żadnej kontroli i bez związku z ich jakością.

Brak pożądaných zmian w ustawie o planowaniu i zagospoda-
rowaniu przestrzennym powoduje, że ta regulacja, która zniszczy-
ła znaczną część dorobku gmin w tym zakresie, będąc także naj-
bardziej korupcjogenną ustawą, uchwaloną po zmianach ustrojo-
wych, stanowi oczywistą kpinę z konstytucyjnej zasady państwa
prawnego. Jednocześnie formułowane są bezpodstawne oskarże-
nia wobec gmin o brak wystarczających działań na rzecz ochrony
ładu przestrzennego.

Ponadto trzeba podkreślić, że dwa nasze zasadnicze postulaty,
zgłaszane od lat, wciąż nie są rozpatrzone w sposób definitywny.

Pierwszy z nich dotyczy podatku VAT, a jego minimalny wy-
miar – skoro udział w podatku jest rzekomo niemożliwy – dotyczy
zwrotu kwot tego podatku, zapłaconych od lokalnych inwestycji
publicznych. VAT od tych inwestycji oznacza *de facto* przenie-
sienie środków publicznych z puli samorządowej do rządowej, co
nie powinno mieć miejsca.

Drugi dotyczy ustalenia **standardów oświatowych** w rozumie-
niu **parametrów ustalania kwoty części oświatowej subwencji
ogólnej** (nie ma to nic wspólnego z algorytmem jej podziału).

Należy także poważnie przedyskutować objęcie tą subwencją
edukacji przedszkolnej, której standardy określają przepisy cen-
tralne, a która w coraz większym zakresie staje się obowiązkowa.

1. Organy Związku

.....

XXX Zgromadzenie Ogólne

XXX posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego odbyło się w **Rudzie Śląskiej i Katowicach** 19 i 20 marca 2009 roku. Udział wzięli delegaci ze 158 miast, tzn. frekwencja wyniosła 51 % ogółu członków.

1. 1. Skład organów Związku

1.1.1. Zgromadzenie Ogólne

W skład Zgromadzenia Ogólnego, na podstawie aktualnych uchwał rad **308 miast członkowskich**, wchodzi (stan na 31.12.2009r.):

- 87 prezydentów miast,
- 197 burmistrzów oraz 7 zastępców burmistrza,
- 5 przewodniczących rady oraz 1 wiceprzewodniczący rady,
- 6 radnych,
- 1 sekretarz miasta,
- 4 inne osoby.

1.1.2. Zarząd

W 2009 roku Zarząd pracował w składzie:

1. Ryszard Grobelny, prezydent Poznania, prezes
2. Jacek Karnowski, prezydent Sopotu, wiceprezes
3. Kazimierz Pałasz, prezydent Konina, wiceprezes
4. Tadeusz Wrona, prezydent Częstochowy, wiceprezes
5. Mirosław Milewski, prezydent Płocka, sekretarz
6. Iwona Szkopińska, burmistrz Wieruszowa, skarbnik
7. Ryszard Brejza, prezydent Inowrocławia
8. Jan Bronś, burmistrz Oleśnicy
9. Jan Dziubiński, prezydent Tarnobrzega
10. Julian Jokś, burmistrz Krotoszyna

11. Marcin Kierwiński, radny Rady Miasta st. Warszawy
12. Jacek Lipiński, burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego
13. Małgorzata Mańka-Szulik, prezydent Zabrze
14. Mirosław Mikietyński, prezydent Koszalina
15. Marek Miros, burmistrz Gołdapi
16. Zdzisław Nowakowski, przewodniczący Rady Miasta Mielca
17. Marek Obrębalski, prezydent Jeleniej Góry
18. Zbigniew Podraza, prezydent Dąbrowy Górniczej
19. Stanisław Szwabski, przewodniczący Rady Miasta Gdyni
20. Jarosław Wilczyński, prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego
21. Janusz Żmurkiewicz, prezydent Świnoujścia

1.1.3. Komisja Rewizyjna

1. Tadeusz Krzakowski, prezydent Legnicy, przewodniczący
2. Jerzy Mikulski, burmistrz Wołomina, wiceprzewodniczący
3. Marek Chrzanowski, prezydent Bełchatowa
4. Andrzej Czapski, prezydent Białej Podlaskiej
5. Mirosława Lehman, burmistrz Kartuz

1.2. Prace organów Związku

1.2.1. XXX Zgromadzenie Ogólne Związku

XXX Zgromadzenie Ogólne, obradujące w Rudzie Śląskiej i Katowicach w dniach 19 i 20 marca, po zapoznaniu się z opinią Komisji Rewizyjnej, przyjęło sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2008 roku, sprawozdanie finansowe z wykonania budżetu Związku w 2008 roku oraz bilans Związku za 2008 rok.

Delegaci uchwalili budżet Związku na 2009 rok.

Zgromadzenie przyjęło następujące uchwały i stanowiska:

- uchwałę w sprawie przyjęcia sprawozdań Zarządu za rok 2008,
- uchwałę w sprawie zatwierdzenia bilansu Związku za rok 2008,

- uchwałę w sprawie przyjęcia budżetu Związku na rok 2009,
- stanowisko w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu,
- stanowisko w sprawie zasad finansowania Policji,
- stanowisko w sprawie finansowania dróg krajowych w miastach na prawach powiatu,
- stanowisko w sprawie przeciwdziałania skutkom kryzysu gospodarczego,
- stanowisko „Miasta w rocznicę wolności”.

1.2.2. Zarząd Związku

W 2009 roku odbyło się 10 posiedzeń Zarządu:

- 16 stycznia w Głównie,
- 6 lutego w Poznaniu,
- 19 marca w Katowicach,
- 23 kwietnia w Malmö,
- 29 i 30 maja w Suwałkach i Druskiennikach,
- 3 lipca w Dąbrowie Górniczej,
- 28 sierpnia w Kaliszu,
- 24 września w Gnieźnie,
- 23 października w Częstochowie,
- 11 grudnia w Koszalinie.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczyli w charakterze obserwatorów także członkowie Komisji Rewizyjnej. Na posiedzenia byli zapraszani również prezydenci i burmistrzowie miast członkowskich z regionu, a także przedstawiciele różnych organizacji i instytucji oraz eksperci Związku. Posiedzenie kwietniowe odbyło się podczas Zgromadzenia Ogólnego CEMR, a majowe było połączone ze wspólnym posiedzeniem sejmowych komisji samorządowych Polski i Litwy.

W pracach Zarządu brali także udział – w przypadku niemożności uczestnictwa któregoś z członków (zgodnie ze Statutem ZMP i Regulaminem Pracy Zarządu) – upoważnieni przedstawiciele członków Zarządu. Informacja o udziale członków Zarządu w jego posiedzeniach stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.

W wyniku prac Zarządu oraz na podstawie propozycji Komisji i Biura Związku przyjęto liczne stanowiska, opinie i inne dokumenty, które częściowo zostały wzięte pod uwagę w różnych etapach prac legislacyjnych (najważniejsze były publikowane w „Samorządzie Miejskim” oraz na naszej stronie internetowej). Oto ich lista:

Stanowiska dotyczące projektów ustaw i spraw ustawowych:

- o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej,
- o zmianie ustawy o systemie oświaty,
- o zmianie ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy,
- o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych,
- o zmianie ustawy o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawy o dochodach JST,
- Przepisy wprowadzające ustawy z zakresu ochrony zdrowia,
- o infrastrukturze informacji przestrzennej,
- o systemie informacji w ochronie zdrowia,
- założeń do projektu ustawy o sporcie,
- o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o zakładach opieki zdrowotnej,
- o zmianie ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym,

- o zmianie ustawy o pracownikach samorządowych,
- o sporcie,
- o zmianie ustawy o samorządzie gminnym,
- o zmianie ustawy o referendum lokalnym,
- o zmianie ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw,
- Prawo o postępowaniu z dokumentacją i o archiwach,
- o obrocie i reklamie środków zawierających substancje psychotropowe i odurzające,
- o zmianie ustawy o usługach turystycznych oraz o zmianie ustawy Kodeks wykroczeń,
- założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta RP,
- o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- o ogrodach działkowych,
- o odnawialnych zasobach energii i racjonalnym ich wykorzystaniu,
- o rekompensacie za zwrot niektórych nieruchomości,
- o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej, ustawy o samorządzie województwa oraz ustawy o samorządzie powiatowym,
- o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- wstępnych założeń do projektu ustawy umożliwiającej ustanawianie odrębnej własności obiektów budowlanych, niezwiązanych gospodarczo z gruntem, na którym zostały posadowione,
- założeń do projektu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i informacji prawnej dla osób fizycznych,
- o zmianie ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych,
- o zmianie ustawy o transporcie drogowym,
- o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów,
- o zmianie ustawy Ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu RP, ustawy Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, ustawy Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego,
- o zmianie ustawy o utworzeniu PARP,

- o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko,
- o zmianie ustawy o odpadach wydobywczych,
- o zmianie ustawy Karta Nauczyciela,
- projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych,
- założeń do projektu ustawy o odpadach,
- o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- o zmianie ustawy Kodeks postępowania administracyjnego i ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi,
- o zmianie ustawy o służbie cywilnej oraz ustawy o pracownikach samorządowych,
- o zmianie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- o zmianie ustawy Prawo budowlane,
- o zmianie ustawy o obszarach morskich RP i administracji morskiej,
- założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Stanowiska dotyczące projektów rozporządzeń:

- Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- Ministra Kultury i DN zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury,
- Ministra Kultury i DN zmieniającego rozporządzenie w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury,
- Ministra Pracy i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie noclegowni i domów dla bezdomnych,
- Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2010,

- Ministra Edukacji Narodowej w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania,
- Ministra Rozwoju Regionalnego zmieniającego rozporządzenie w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006,
- Ministra Zdrowia w sprawie procedury oceniającej spełnianie przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych standardów jakości oraz wysokości opłat za jej przeprowadzenie,
- Ministra Zdrowia w sprawie Rady Akredytacyjnej,
- Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego,
- Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
- Ministra Zdrowia w sprawie kierowania na leczenie uzdrowiskowe,
- Ministra Zdrowia w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą,
- Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ,
- Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania w latach 2009-2010 przedsiębiorcom ograniczonych kwot pomocy w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- Rady Ministrów w sprawie organizacji i funkcjonowania kancelarii tajnych,
- Ministra Gospodarki w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji i urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest,
- Ministra Zdrowia zmieniających rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej, opieki paliatywnej i hospicyjnej, leczenia szpitalnego, podstawowej opieki zdrowotnej, programów zdrowotnych, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, rehabilitacji leczniczej, leczenia stomatologicznego,

- Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinno odpowiadać medyczne laboratorium diagnostyczne,
- Ministra Zdrowia w sprawie zakresu niezbędnych informacji gromadzonych przez świadczeniodawców, szczegółowego sposobu rejestrowania tych informacji oraz ich przekazywania podmiotom zobowiązanym do finansowania świadczeń ze środków publicznych,
- Prezesa Rady Ministrów w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane,
- Ministra Infrastruktury zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych,
- Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach PO Innowacyjna Gospodarka 2007-13,
- Prezesa Rady Ministrów w sprawie wykazu usług o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym,
- Prezesa Rady Ministrów w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych,
- Ministra Edukacji Narodowej w sprawie przyjmowania cudzoziemców do publicznych przedszkoli, szkół, zakładów kształcenia nauczycieli i placówek oraz organizacji dodatkowej nauki języka polskiego i nauki języka i kultury kraju pochodzenia oraz dodatkowych zajęć wyrównawczych dla cudzoziemców.

Stanowiska w sprawach:

- zachęcenia rządu do podjęcia decyzji w sprawie kontynuowania prac nad ustawą „metropolitalna”,
- rządowego programu „Wsparcie JST w działaniach stabilizujących system ochrony zdrowia”,
- systemu korekt finansowych stosowanych w odniesieniu do beneficjentów funduszy strukturalnych UE w Polsce,
- problemów związanych z partnerstwem przy realizacji projektów,
- finansowania, modernizacji i przebudowy dróg krajowych w miastach na prawach powiatu,
- niezgodności z Konstytucją przepisów projektu nowelizacji ustawy o kontroli skarbowej,

- wyrażenia sprzeciwu wobec decyzji o likwidacji niektórych instytucji w miastach powiatowych,
- ministerialnej koncepcji dotyczącej opłat urbanistycznych w odniesieniu do dróg lokalnych,
- zawieszenia obowiązywania przepisu w art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela,
- projektu załącznika „Wsparcie dla przedsiębiorstw produkcyjnych w regionach najbardziej zagrożonych kryzysem gospodarczym” do dokumentu „Wspieranie przez Agencję Rozwoju Przemysłu SA inicjatyw pobudzających polską gospodarkę”,
- problemu rozszerzania granic administracyjnych miast,
- regulacji stanów prawnych nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego,
- zmiany ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w kontekście przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych,
- dokumentu „Biała księga Komitetu Regionów w sprawie wielopoziomowego sprawowania rządów”,
- Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego,
- stanowiska VI Kongresu Rzemiosła Polskiego w sprawie reformy systemu kształcenia zawodowego,
- kwestii zagospodarowania odpadów komunalnych w krajowej strategii gospodarki odpadami,
- wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- finansowania zadań oświatowych z budżetu państwa,
- rygorystycznych wymagań i niewystarczających środków finansowych z NFZ, powodujących ograniczenie dostępności do świadczeń zdrowotnych,
- ustrojowych warunków realizacji prawa obywateli do odwołania się od decyzji administracyjnych podjętych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji),
- wysokości środków przeznaczonych na pokrywanie kosztów obsługi świadczeń rodzinnych oraz świadczeń funduszu alimentacyjnego
- realizacji ustawy z 7 września 2007r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego.

Opracowania i ekspertyzy:

- opinia prawna w sprawie zasad przyznawania burmistrzom nagrody jubileuszowej i dodatkowego wynagrodzenia rocznego,
- opracowanie obrazujące wykaz dodatkowych zadań narzuconych ustawowo samorządom w ostatnim czasie,
- ekspertyza dotycząca konstytucyjności przepisów ustawy Prawo antykorupcyjne,
- założenia do ustawy o rozwoju miast i rewitalizacji,
- opracowanie na temat finansów samorządowych na tle finansów państwa,
- opinia na temat możliwości wypłaty odszkodowań za wywłaszczone nieruchomości ze środków własnych miasta,
- opinia dotycząca sposobu postępowania prokuratora (na przykładzie skargi prokuratorskiej na niektóre zapisy uchwały RM Świnoujścia w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Świnoujście na lata 2009/13).

Podczas swoich posiedzeń Zarząd rozpatrzył liczne pisma, kierowane przez prezydentów i burmistrzów miast. Były one podstawą do:

- wystąpień podczas prac Komisji Wspólnej Rządu i ST oraz jej zespołów roboczych,
- wystąpień do resortów z propozycjami zmian prawnych lub innych decyzji, podejmowanych na tym szczeblu,
- zamawiania ekspertyz lub opinii prawnych.

Część stanowisk Zarząd przyjął na podstawie projektów przedkładanych przez komisje Związku.

Zarząd udzielił licznych patronatów wydarzeniom organizowanym przez miasta członkowskie. Udzielono także kilkanaście patronatów innym podmiotom, zawsze jednak pod warunkiem konkretnych korzyści dla przedstawicieli miast członkowskich (w tym rabatów w przypadku odpłatności za udział).

Zarząd podjął współpracę z Towarzystwem Urbanistów Polskich, Spółką ABRYS – organizatorem Międzynarodowych Zjazdów Ekologicznych i konkursów dla miast, redakcją „Rzeczpospolitej” przy jej dorocznym rankingu samorządów, Serwisem Samorządowym PAP. Ważnymi partnerami Związku przy różnych przedsięwzięciach są: Śląski Związek Gmin i Powiatów oraz Instytut Rozwoju Miast.

1.2.3. Sprawy członkowskie

W r. 2009 Zarząd przyjął w poczet członków Związku 4 miasta: Kunów, Brzeziny, Wyszaków, Kłodawę.

W 2009 roku wystąpiło ze Związku 7 miast: Strzelce Krajeńskie, Rydzyna, Świdnica, Szczawnica, Nidzica, Poniec, Dęblin.

31 grudnia 2009 roku Związek liczył **308 miast**, reprezentując **74,23 %** miejskiej ludności Polski.

1.2.4. Przedstawiciele Związku w organizacjach i instytucjach krajowych

- *Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego:*
 - Ryszard Grobelny (Poznań), Jerzy Kropiwnicki (Łódź),
- *zespoły problemowe Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Teryt.:*
 - *polityki europejskiej* – Jarosław Wilczyński (Ostrowiec Św.), Michał Guć (Gdynia),
 - *systemu finansów publicznych* – Ryszard Grobelny (Poznań, współprzewodniczący), Iwona Szkopińska (Wieruszów), Jan Bronś (Oleśnica),
 - *edukacji, kultury i sportu* – Małgorzata Mańka-Szulik (Zabrze), Mirosław Mikietyński (Koszalin),
 - *ochrony zdrowia i polityki społ.* – Zbigniew Podraza (Dąbrowa Górń.),
 - *infrastruktury, rozwoju lokalnego, polityki regionalnej i środowiska* – Kazimierz Pałasz (Konin),
 - *administracji publicznej i bezpieczeństwa obywateli* – Tadeusz Wrona (Częstochowa, współprzewodn.), Jerzy Mikulski (Wołomin), Jan Dziubiński (Tarnobrzeg),
 - *obszarów wiejskich, wsi i rolnictwa* – Marek Miros (Gołdap), Leszek Szymański (Kartuzy),
 - *statystyki publicznej* – Marek Obrębalski (Jelenia Góra),
 - *społeczeństwa informacyjnego* – Zdzisław Nowakowski (Mielec),
 - *ustrojowych* – Jacek Karnowski (Sopot, współprzewodniczący), Ryszard Brejza (Inowrocław), Mirosław Mikietyński (Koszalin),
 - *wzmocnienia potencjału administracji samorządowej* – Mirosława Lehman (Kartuzy), Andrzej Porawski (Poznań),
 - *rozwiązań w zakresie ekonomii społecznej* – Andrzej Madej (Kraków).

- *Komisja Trójstronna ds. Społeczno-Gospodarczych*
 - Janusz Żmurkiewicz (Świnoujście);
 - zespół ds. pracowników samorządowych oraz służby cywilnej – Jarosław Maćkowiak (Warszawa).
- *Naczelna Rada Zatrudnienia:*
 - Ryszard Brejza (Inowrocław), Tadeusz Krzakowski (Legnica);
- *Rada ds. Zrównoważonego Rozwoju przy Ministrze Środowiska*
 - Julian Jokś (Krotoszyn);
- *Rada Programowa Konkursu „Lider Polskiej Ekologii”:*
 - Kazimierz Pałasz (Konin);
- *Rada Fundacji Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska”:*
 - Mirosław Milewski (Płock);
- *Rada Nadzorcza Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i GW:*
 - Ryszard Grobelny (Poznań);
- *Rada Działalności Pożytku Publicznego:*
 - Michał Guć (Gdynia);
- *Rada Zamówień Publicznych przy Prezesie UZP:*
 - Kazimierz Pałasz (Konin);
- *Zespół Sterujący ds. realizacji zadań Programu rządowego dla terenów przemysłowych:*
 - Kazimierz Górski (Sosnowiec);
- *Rada Konsultacyjna projektów Geoportal i PESEL 2:*
 - Jan Maciej Czajkowski (Łódź);
- *Państwowa Rada Gospodarki Przestrzennej:*
 - Wiesław Bielawski (Gdańsk), Zygmunt Ziobrowski (IRM, Kraków), Zbigniew Zuziak (Kraków);
- *Rada Statystyki na lata 2007 – 2012:*
 - Marek Obrębalski (Jelenia Góra);

- *Rada Informatyzacji*
 - Zdzisław Nowakowski (Mielec);
- *Rada Pomocy Społecznej*
 - Janusz Żmurkiewicz (Świnoujście);
- *Zespół do Spraw Opracowania Rozwiązań Instytucjonalnych Promocji Gospodarki i Turystyki*
 - Jarosław Wilczyński (Ostrowiec Świętokrzyski);
- *Rada Ekspertów Akademii Podziel się Posiłkiem*
 - Ryszard Grobelny (Poznań);
- *w Komitecie Monitorującym Regionalnych Programów Operacyjnych:*

Województwo	Obserwator w Komitecie Monitorującym
Dolnośląskie	Jan Bronś (Oleśnica)
Kujawsko-pomorskie	Ryszard Brejza (Inowrocław)
Lubelskie	Andrzej Czapski (Biała Podlaska)
Lubuskie	Janusz Kubicki (Zielona Góra)
Łódzkie	Iwona Szkopińska (Wieruszów)
Małopolskie	Marian Cycoń (Stary Sącz)
Mazowieckie	Mirosław Milewski (Płock)
Opolskie	Jolanta Barska (Nysa)
Podkarpackie	Jan Dziubiński (Tarnobrzeg)
Podlaskie	Stanisław Małachwiej (Sokółka)
Pomorskie	Jacek Karnowski (Sopot)
Śląskie	Małgorzata Mańka-Szulik (Zabrze)
Świętokrzyskie	Jarosław Wilczyński (Ostrowiec Świętokrzyski)
Warmińsko-mazurskie	Marek Miros (Gołdap)
Wielkopolskie	Julian Jokś (Krotoszyn)
Zachodniopomorskie	Janusz Żmurkiewicz (Świnoujście)

- *w Komitecie Monitorującym SPO na lata 2007 – 2013*
 - Infrastruktura i Środowisko – Jacek Karnowski, Paweł Orłowski (Sopot);
 - Innowacyjna Gospodarka – Zbigniew Podraza, Marcin Bazylak (Dąbrowa Górna.);
 - Kapitał Ludzki - Mirosława Lehman, Elżbieta Rejter (Kartuzy);
 - Rozwój Polski Wschodniej - Zdzisław Nowakowski, Bogdan Bieniek (Mielec);
 - Pomoc Techniczna – Roman Smogorzewski, Lucjan Chrzanowski (Legionowo);
 - Europejska Współpraca Terytorialna – Marek Obrębalski, Jadwiga Osińska (Jelenia Góra);
 - Rybołówstwo i Nadbrzeżne Obszary Rybackie – Janusz Gromek (Kołobrzeg).

1.2.5. Reprezentowanie Związku w organizacjach i instytucjach zagranicznych

a) Komitet Regionów Unii Europejskiej

Od 1 maja 2004 r. Polska ma 21 reprezentantów w Komitecie Regionów UE, w tym 3 przedstawicieli Związku, zgodnie z ustawą o Komisji Wspólnej Rządu i ST oraz o reprezentacji Polski w Komitecie Regionów UE.

Przewodniczącym delegacji polskiej jest przedstawiciel Związku Województw RP (Marek Woźniak, Marszałek Województwa Wielkopolskiego).

Członkami Komitetu Regionów w 2009 roku byli: prezydent Słupska, Maciej Kobyliński, (zastępcą jest Andrzej Kunt, burmistrz Kostrzyna nad Odrą), Tadeusz Wrona, prezydent Częstochowy (zastępcą jest Jan Bronś, burmistrz Oleśnicy) oraz Stanisław Szwabski, przewodniczący RM Gdyni (zastępcą jest Jan Dziubiński, prezydent Tarnobrzega).

W nowej kadencji Tadeusza Wronę zastąpił Jan Bronś, a jego zastępcą został Zbigniew Podraza, prezydent Dąbrowy Górniczej.

b) Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Głównym organem statutowym CEMR jest *Komitet Polityczny*. Związek reprezentują w nim: Marek Obrębalski, prezydent Jeleniej Góry, Jarosław Wilczyński, prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego oraz Mirosława Lehman, burmistrz Kartuz. Od grudnia 2007 jednym z wiceprezydentów CEMR jest Ligia Krajewska, wiceprzewodnicząca Rady Warszawy, delegatka ZPP, poparta przez ZMP.

W pracach *Rady Dyrektorów i Sekretarzy Generalnych CEMR* z ramienia Związku udział bierze z urzędu dyrektor Biura, Andrzej Porawski.

c) United Cities and Local Governments (UCLG).

W Radzie Światowej UCLG, której europejską sekcją jest CEMR, Polska ma dwa miejsca, na które Zarząd wyznaczył Marka Obrębalskiego i Jarosława Wilczyńskiego, członków Komitetu Politycznego CEMR.

d) Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE)

Związek jest reprezentowany w izbie niższej CLRAE – Izbie Władz Lokalnych. Delegatami ZMP są: Jan Bronś (burmistrz Oleśnicy) i Jacek Karnowski (prezydent Sopotu). Zastępcami delegatów zostali: Iwona Szkopińska (burmistrz Wieruszowa) i Marcin Kierwiński (radny Warszawy).

e) Polsko-Niemiecka Grupa Robocza (ZMP/Niem. Sekcja CEMR)

Związek reprezentują osoby wyłonione przez Zgromadzenie Ogólne Związku w Poznaniu 9 marca 2007 roku: Janusz Marszałek (prezydent Oświęcimia, współprzewodniczący), Dariusz Bochenek (zastępca prezydenta Siemianowic), Ryszard Bodziacki (burmistrz Słubic), Jerzy Borowski (burmistrz Sandomierza), Robert Choma (prezydent Przemyśla), Rafał Gronicz (burmistrz Zgorzelca), Artur Grzyb (burmistrz Międzyrzecza Podlaskiego), Wojciech Huczyński (burmistrz Brzegu), Marek Kalemba (UM Poznania), Remigiusz Karpiński (przewodniczący RMiG Gołdapi), Zbigniew Kosmatka (prezydent Piły), Wojciech Kudelski (prezydent Siedlec), Katarzyna Kulisiwicz (UM Częstochowa), Adam Lewandowski (burmistrz Śremu), Robert Marcinkowski (sekretarz miasta Gostynia), Adam Marczak (sekretarz miasta Pabianic), Adam Pawlicki (burmistrz Jarocina), Józef A. Sontowski (burmistrz Zawidowa), Andrzej Szczodry (z-ca prezydenta Świnoujścia), Marcin Szubert (UM Konina). W roku 2008 do składu Grupy dołączyli przedstawiciele Związku Powiatów Polskich.

Grupa ma na celu koordynowanie wspólnych działań prowadzonych w ramach współpracy partnerskiej miast Polski i Niemiec, w tym organizowanie bilateralnych spotkań miast partnerskich, a także innych konferencji i przedsięwzięć mających na celu wymianę doświadczeń w zarządzaniu miastami.

Po stronie niemieckiej Grupa składała się z 61 burmistrzów i przedstawicieli powiatów, wybranych przez Zgromadzenie Ogólne Niemieckiej Sekcji CEMR. Współprzewodniczącym Grupy ze strony naszych partnerów jest wiceburmistrz Halle (Saale), Tobias Kogge.

f) ICLEI – Local Governments for Sustainability (Samorządy lokalne na rzecz zrównoważonego rozwoju)

W pracach ICLEI ze strony ZMP uczestniczy Małgorzata Ornoch-Tabędzka, burmistrz Puszczykowa.

2. Komisje Związku

.....

2.1. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego

Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego spotkała się **2 razy**: w **Szczecinie** (30-31 marca) i **Bukowinie Tatrzańskiej** (23-24 listopada).

W Szczecinie Komisja przyjęła stanowiska w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o strażach gminnych i projektu ustawy o Straży Kolejowej. W trakcie posiedzenia omówiono również projekt ustawy o szczególnych zasadach odpowiedzialności funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenia prawa oraz zagadnienia związane z przeciwdziałaniem żebractwu i narkomanii.

W Bukowinie Komisja omówiła projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji, projekt rozporządzenia Ministra SWiA w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej. W związku z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy o strażach gminnych Komisja omówiła ponadto projekty rozporządzeń Rady Ministrów, m.in. w sprawie sposobu dokumentowania faktu użycia środków przymusu bezpośredniego, sposobu ich przechowywania i rejestracji oraz zakresu udzielania pierwszej pomocy i zapewniania pomocy lekarskiej, w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych niektórych czynności.

Przewodniczącym Komisji jest **Artur Hołubiczko**, komendant Straży Miejskiej w **Częstochowie**, zastępcami przewodniczącego są: Andrzej Kacperk, wiceprezydent **Piotrkowa Trybunalskiego** i Adam Marczak, sekretarz miasta **Pabianice**, a sekretarzem **Andrzej Kulczycki**, radny **Polkowic**. Z ramienia Zarządu Komisję nadzorował **Tadeusz Wrona**, prezydent **Częstochowy**.

2.2. Komisja Edukacji

W roku 2009 Komisja spotkała się **3 razy**: w **Radomiu** (12 – 13 marca), **Dąbrowie Górniczej** (4 – 5 czerwca) i w **Sarbinowie** (8 – 9 października).

Podczas tych posiedzeń zajęła się wypracowaniem stanowisk w sprawie wykreślenia zapisów w art.30, 30a, 30b ustawy Karta Nauczyciela, zobowiązujących jednostki samorządu terytorialnego do wypłacania średniego wynagrodzenia nauczycieli według poszczególnych stopni awansu zawodowego. Na podsta-

wie propozycji Komisji zostało przyjęte stanowisko Zarządu ZMP, które jest obecnie (wraz z opracowaną w tej sprawie ekspertyzą prawną) materiałem wyjściowym do wystąpień miast do Trybunału Konstytucyjnego.

Przewodniczącym Komisji jest **Piotr Mróz**, wicedyrektor Wydziału Oświaty UM **Poznań**, zastępcami są: **Ilona Bogucka**, naczelnik Wydziału Oświaty w **Pile** oraz **Kazimierz Hudzik**, zastępca burmistrza **Zelowa**. Prace Komisji nadzoruje z ramienia Zarządu **Mirosław Mikietyński** – prezydent **Koszaliny**.

2.3. Komisja Finansów

W roku 2009 Komisja Finansów spotkała się **2 razy** w **Warszawie**, 8 kwietnia oraz 21 listopada.

Na posiedzenia Komisji zapraszani są przedstawiciele Ministerstwa Finansów - w obu posiedzeniach uczestniczyła Zdzisława Wasążnik, Dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego. Zapraszani są również przedstawiciele innych departamentów MF, odpowiednio do omawianej tematyki.

Tematami poruszonymi przez Komisję w ciągu roku były m.in.:

- ustawa o finansach publicznych,
- kompetencje rad gmin do dokonywania zmian w budżecie,
- ograniczenie dotacji przekazywanych przez budżet państwa na realizację zadań zleconych gminom,
- zmiany w ordynacji podatkowej,
- planowanie budżetu na rok 2010.

Przewodniczącym Komisji jest **Andrzej Pietrasik**, burmistrz **Płońsk**, zastępcami są: **Janina Bronikowska-Radosz**, skarbnik **Dąbrowy Górniczej** oraz **Adam Lewandowski**, burmistrz **Śremu**. Prace Komisji nadzoruje z ramienia Zarządu Prezes **Ryszard Grobelny**, prezydent **Poznań**.

2.4. Komisja Gospodarki Komunalnej

W 2009 roku Komisja Gospodarki Komunalnej nie spotkała się.

Przewodniczącym Komisji jest **Michał Rżanek** – wiceprezes Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej w **Piotrkowie Trybunalskim**, jego zastępcą jest **Bożena Przewoźna** – dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszka-

niowej UM Poznania; sekretarzem Komisji jest **Jarosław Górczyński** – wiceprezydent **Ostrowca Św.** Z ramienia Zarządu Komisję nadzoruje **Jan Bronś**, burmistrz **Oleśnicy**.

2.5. Komisja Integracji Europejskiej

W 2008 roku Komisja Integracji Europejskiej spotkała się **1 raz**: 9 września w **Warszawie**.

Na posiedzeniu omawiano propozycje uproszczeń, dotyczących wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Podczas posiedzenia komisji przedstawiciele miast wskazywali na szereg utrudnień przy aplikowaniu i wdrażaniu projektów. Wnioski zostały przekazane Ministerstwu Rozwoju Regionalnego, w ramach inicjatywy „Proste Fundusze”.

To zainicjowane przez minister rozwoju regionalnego Elżbietę Bieńkowską stałe przedsięwzięcie, ma na celu skrócenie i uproszczenie procedur ubiegania się o środki unijne. Powołany został zespół ekspertów – praktyków, a do udziału w jego pracach zaproszono przedstawicieli KIE ZMP.

16 września 2009 w siedzibie MRR, odbyło się spotkanie Zespołu do spraw uproszczeń systemu wykorzystania środków funduszy Unii Europejskiej - grupy ds. Europejskiego Funduszu Społecznego. Michał Olszewski, dyrektor Biura Funduszy Europejskich m.st. Warszawy, przewodniczący komisji ZMP, prezentował jej stanowisko zawierające 15 postulatów.

Dwie najważniejsze kwestie, w których udało się uzyskać konsensus i pozytywną opinię Grupy ds. EFS to likwidacja konieczności kontrasygnaty pod wnioskiem aplikacyjnym i publikacja dokumentacji konkursowych w przypadku konkursów otwartych co najmniej na 30 dni przed pierwszym terminem składania wniosków. Uzyskano ponadto zapewnienie, że pozostałe podnoszone przez miasta problemy, są już niwelowane. Wszystkie nieprawidłowości i zaniedbania samorządy powinny zgłaszać bezpośrednio do instytucji zarządzającej.

Przewodniczącym Komisji jest **Michał Olszewski**, dyrektor Biura Funduszy Europejskich UM **Warszawy**, a wiceprzewodniczącymi **Jolanta Pora** – inspektor w Wydziale Rozwoju i Promocji Gosp. UM **Ostrowca**

Świątokrzyskiego oraz Sławomir Brodziński – radny Będzina. Z ramienia Zarządu Komisję nadzorują: **Jarosław Wilczyński**, prezydent Ostrowca Św. i **Stanisław Szwabski**, przewodniczący RM Gdyni.

2.6. Komisja Ochrony Środowiska

W 2009 r. członkowie Komisji Ochrony Środowiska wzięli udział w **VIII Międzynarodowym Forum Gospodarki Odpadami – KOMPLEKSOWE ZARZĄDZANIE GOSPODARKĄ ODPADAMI** zorganizowanym w dniach 24 – 27 maja w Poznaniu przez Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych – Oddział Wielkopolski w Poznaniu.

Przewodniczącym Komisji jest **Marek P. Mazur** – burmistrz **Kępice**, zastępcami są **Brygida Kolenda-Łabuś** – wiceprezydent **Kędzierzyna-Koźla** i **Szczepan Burak** – dyrektor Wydziału Środowiska i Zieleni UM **Torunia**, a sekretarzem - **Jerzy Frąckowiak** – naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Działalności Gospodarczej UM **Kościana**. Z ramienia Zarządu Komisję nadzoruje **Kazimierz Pałasz**, prezydent **Konina**.

2.7. Komisja Kultury

Komisja Kultury spotkała się **2 razy**: w **Poznaniu** (20-21 maja) i **Zabrzu** (26-27 listopada).

W Poznaniu członkowie Komisji uczestniczyli we współorganizowanej przez Związek ogólnopolskiej konferencji „Instytucje kultury w czasach kryzysu”.

W Zabrzu Komisja uczestniczyła w „dniu otwartym” Konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – Usługi Społeczne. Członkowie Komisji zapoznali się z nagrodzonymi w ramach konkursu projektami.

Przewodnim tematem posiedzenia Komisji była rewitalizacja i wykorzystanie terenów i obiektów przemysłowych na cele związane z działalnością kulturalną i turystyczną. Podczas obrad mówiono m.in. o dziedzictwie kultury przemysłowej jako ważnym elemencie dziedzictwa narodowego, rewitalizacji zabrzańskich terenów obiektów i pogórnich na potrzeby kultury, eventach w obiektach

dziedzictwa kultury poprzemysłowej jako elemencie promocji kultury oraz promocji miast.

Przewodniczącym Komisji jest **Tadeusz Gleinert** z **Gdańska**, zastępcami: **Zbigniew Fiderewicz**, z-ca prezydenta **Torunia** oraz **Mariusz Kalaga**, przewodniczący Komisji Kultury i Sportu RM **Dąbrowy Górniczej**, a sekretarzem **Małgorzata Niewiadomska-Cudak**, radna **Łodzi**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Małgorzata Mańka-Szulik**, prezydent **Zabrze**.

2.8 Komisja Kultury Fizycznej

Komisja Kultury Fizycznej w 2009 roku spotkała się **2 razy**: w **Poznaniu** (17 kwietnia) oraz w **Spale** (21 października).

W dniu 17 kwietnia w Poznaniu odbyło się wspólne posiedzenie komisji Kultury Fizycznej Związku Miast Polskich oraz Rady Sportu działającej przy Prezydencie Miasta Poznania. Tematem spotkania było omówienie nowego projektu USTAWY O SPORCIE z dnia 5 marca 2009 roku.

Członkowie Komisji przedstawili także swoje spostrzeżenia dotyczące omawianego projektu dotyczące: nieprecyzyjnego zapisu w sprawie liczby kadencji funkcji prezesa w związkach sportowych, wprowadzenia do ustawy pojęcia „zakupu inwestycyjnego” jako jednej z form dotacji z budżetu jednostek samorządu terytorialnego czy kontrowersyjnego zapisu nakazującego klubom w ramach współpracy z jednostkami samorządowymi przekazywanie 10 procent swoich całkowitych przychodów w roku na programy szkolenia trenerów albo dzieci i młodzieży.

Kolejne posiedzenie Komisji Kultury Fizycznej ZMP odbyło się 21 października w **Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Spale** w ramach III Międzynarodowego Kongresu Infrastruktury Sportowej. Uczestnicy spotkania w panelu dyskusyjnym wymienili doświadczenia na temat finansowania inwestycji sportowo-rekreacyjnych ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki, Unii Europejskiej i JST.

W dniach 8-9 czerwca w Spale przedstawiciele Komisji Kultury Fizycznej ZMP na zaproszenie Ministerstwa Sportu i Turystyki uczestniczyli w konferencji połączonej z forum dyskusyjnym nt. *Współpraca władz rządowych i*

samorządowych w zakresie sportu młodzieżowego – stan aktualny i perspektywy.

Przewodniczącą Komisji jest **dr Ewa Bąk** – dyrektor Wydziału Kultury Fizycznej UM **Poznań**, zastępcami są: **Ryszard Falek** – wiceprezydent **Radomia**, **Piotr Adamski** – dyrektor MOSiR w **Pabianicach** oraz **Jarosław Więkowski** – dyrektor Wydziału Sportu i Rekreacji UM **Torunia**. Sekretarzem Komisji jest **Hanna Żmuda** – Naczelnik Wydziału Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej UM **Głogowa**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Jan Dziubiński**, prezydent **Tarnobrzega**.

2.9. Komisja Małych Miast

W 2008 r. Komisja Małych Miast ZMP spotkała się **2 razy**: w **Miastku** (3 – 4 września) i **Dolsku** (18 – 19 listopada).

W Miastku członkowie Komisji postulowali m.in. zmianę systemu naliczania algorytmu oświatowego tak, by dodatek wiejski „szedł” za dzieckiem. Optowali też za wprowadzeniem bezpośrednich wyborów starostów w powiatach i za utworzeniem okręgów jednomandatowych w miastach do 40 tys. mieszkańców. Zwrócili uwagę na potrzebę zwiększenia dofinansowania z budżetu państwa i umożliwienia finansowania ze środków Unii Europejskiej budowy mieszkań komunalnych i socjalnych oraz umożliwienia dofinansowania przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie opłacalność budowy kolektorów ściekowych jest niska. Członkowie Komisji postulowali także zmianę podstawy opodatkowania za elektrownie wiatrowe, wprowadzenie powszechnego obowiązku ubezpieczenia nieruchomości oraz umożliwienie dofinansowania kosztów budowy indywidualnych ujęć wody na obszarach z rozproszoną zabudową. Komisja uznała, że drogi w miastach powinny mieć jednego gospodarza.

W Dolsku podczas otwartego posiedzenia Komisji Małych Miast dyskutowano o planach polityki finansowej państwa na rok 2010, w tym subwencji „szkolnej” i problemach finansowania oświaty w miastach. W trakcie obrad przedstawiono stan prac nad ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i nad założeniami do tzw. ustawy śmieciowej oraz zajęto się tematem partnerstwa publiczno-prywatnego.

Członkowie Komisji wzięli udział w Konferencji „Patroni polskich miast – kult świętych w społecznościach lokalnych” zorganizowanej przez Związek Miast Polskich z okazji jubileuszu 650-lecia miasta Dolska.

Przewodniczącym Komisji jest **Bogdan Malinowski**, burmistrz **Karpacza**, zastępcami: **Roman Ramion**, burmistrz **Miastka** oraz **Henryk Litka**, burmistrz **Dolska**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Marek Miros**, burmistrz **Gołdapi**.

2.10. Komisja Polityki Gospodarczej i Promocji Miast

W 2009 r. Komisja Polityki Gospodarczej i Promocji Miast spotkała się **2 razy**: w **Podlesiach** (22 – 23 października) i w **Kobyłce k/Warszawy** (3 – 4 grudnia).

Pierwsze spotkanie odbyło się podczas konferencji Biur Promocji w Podlesicach. Drugie miało miejsce w **Kobyłce**. Członkowie komisji uczestniczyli w otwarciu boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół Publicznych oraz dyskutowali na temat współpracy międzygminnej jako skutecznego narzędzia realizacji zadań publicznych i działań promocyjnych miast w sytuacji kryzysu.

Przewodniczącym komisji jest **Jacek Walczak**, prezydent **Sieradza**, sekretarzem – **Marek Nowak**, dyr. wydziału w UM **Ostrowca Św.** Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzorują prezydenci: **Mirosław Milewski (Płock)** i **Marek Obrębalski (Jelenia Góra)**.

2.11. Komisja Polityki Mieszkaniowej i Przestrzennej

W 2009 roku Komisja spotkała się **1 raz**, 16 czerwca w **Warszawie**. Na zaproszenie Komisji przybyli przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury, (dyrektor oraz z-ca dyrektora Departamentu Strategii Budownictwa i Mieszkalnictwa), przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Ewa Bartosik – ekspert ZMP w zakresie komunalnej gospodarki mieszkaniowej. Członkowie Komisji wymienili doświadczenia w zakresie korzystania przez miasta z dofinansowywania budowy lokali mieszkalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych. Omówiono również zmiany ustaw regulujących politykę mieszkaniową.

Przewodniczącym Komisji jest Marek Goczyński, główny specjalista w Wydziale Gospodarki Komunalnej UM Torunia. Z ramienia Zarządu Komisję nadzoruje Iwona Szkopińska, burmistrz Wieruszowa.

2.12. Komisja Polityki Społecznej

Komisja Polityki Społecznej spotkała się **3 razy**: w **Szczecinie** (30 – 31 marca), **Poznaniu** (16 – 17 czerwca) i **Łodzi** (2 – 3 grudnia).

W Szczecinie Komisja Polityki Społecznej na wspólnym posiedzeniu z Komisją Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego omówiła kwestie związane z przeciwdziałaniem żebractwu i narkomanii. Komisja zajęła się również tematem zagrożeń społecznych wynikających z kryzysu gospodarczego. W Szczecinie członkowie Komisji uczestniczyli w konferencji „Współpraca z organizacjami pozarządowymi – doświadczenia miast”.

W Poznaniu Komisja przyjęła stanowisko w sprawie założeń do projektu ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i informacji prawnej dla osób fizycznych. Członkowie Komisji zgłosili propozycje zmian do ustawy o pomocy społecznej, podzielili się doświadczeniami z realizacji projektów systemowych, a także odnieśli się do zmian legislacyjnych dotyczących wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Komisja omówiła również projekt zmiany przepisów prawnych przy zlecaniu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej podmiotom uprawnionym (dotyczy art. 28 ustawy o pomocy społecznej).

W Łodzi Komisja uczestniczyła w „dniu otwartym” Konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – Usługi Społeczne. Członkowie Komisji zapoznali się z nagrodzonymi w ramach Konkursu programami.

Komisja przyjęła stanowiska w sprawie: wskaźnika zatrudnienia pracownika socjalnego w kontekście projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej, wysokości środków przeznaczonych na pokrywanie kosztów obsługi świadczeń rodzinnych oraz świadczeń funduszu alimentacyjnego, przedłużenia terminu osiągnięcia wymaganego standardu przez całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, zaniechania przeprowadzania wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących wypłacania przez pomoc społeczną wynagrodzenia przyznanego przez sąd należnego opiekunom

prawnym z tytułu sprawowania opieki, określenia przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Przewodniczącym Komisji jest **Włodzimierz Kałek**, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w **Poznaniu**, jego zastępcami: **Andrzej Kaczorowski**, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w **Łodzi** oraz **Waldemar Wendrowski**, wiceprezydent **Tomaszowa Mazowieckiego**, a sekretarzem **Wanda Kolińska**, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w **Pile**. Jej prace z ramienia Zarządu nadzoruje **Janusz Żmurkiewicz**, prezydent **Świnoujścia**.

2.13. Komisja Promocji i Ochrony Zdrowia

W 2008 roku Komisja spotkała się **1 raz**: 11 marca w **Poznaniu**.

Podczas posiedzenia wybrano nowego przewodniczącego i sekretarza Komisji. Wypracowano również stanowisko w sprawie projektu ustawy w sprawie zmiany ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o zakładach opieki zdrowotnej.

Przewodniczącą Komisji jest **Mariola Kośmider** – radna RM **Polkowice**, sekretarzem **Elżbieta Dybowska** - UM **Poznania**; opiekunem Komisji z ramienia Zarządu jest **Zbigniew Podraza**, prezydent **Dąbrowy Górniczej**.

2.14. Komisja Turystyki

W roku 2009 Komisja spotkała się **3 razy**: w **Lęborku** (25 lipca), w **Podlesicach** (21 – 22 października) oraz w **Krakowie** (6 listopada).

W Lęborku członkowie komisji uczestniczyli w II Ogólnopolskim Forum Turystycznym „Atrakcje urbanistyczno-techniczne szansą rozwoju turystyki”, a w dniach 21 – 22 października wzięli udział w konferencji Biur Promocji w Podlesicach.

W dniu 6 listopada odbyło się kolejne spotkanie w Krakowie, podczas którego m.in. zostały omówione „Kierunki rozwoju turystyki w miastach polskich do roku 2015”. Gościem spotkania była Maria Napiórkowska, Dyrektor Departamentu ds. Turystyki w Ministerstwie Sportu i Turystyki.

Przewodniczącym Komisji jest **Włodzimierz Klata** - Burmistrz **Lęborka**, wiceprzewodniczącą **Teresa Kaczor** - naczelnik Wydziału Komunikacji Społecznej w **Częstochowie**, sekretarzem **Katarzyna Gądek** - dyrektor Wydziału Turystyki w **Krakowie**. Z ramienia Zarządu Komisję opiekuje się **Jacek Karnowski**, prezydent **Sopotu**.

2.15. Komisja Ustrojowa

Komisja Ustrojowa w 2009 roku nie spotkała się.

Przewodniczącym Komisji jest **Andrzej Kacperek**, z-ca prezydenta **Piotrkowa Trybunalskiego**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Marcin Kierwiński**, radny RM **Warszawy**.

2.16. Komisja Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej

Komisja Geodezji i Infrastruktury Informacji Przestrzennej została powołana 23 kwietnia 2009 roku, na wniosek prezydentów Kielc i Warszawy. Komisja spotkała się **3 razy w Warszawie**: 9 października, 13 listopada i 11 grudnia.

Na pierwszym posiedzeniu, oprócz wyboru prezydium Komisji, dysputowano o najważniejszych tematach, którymi powinna się ona zająć. Kolejne dwa spotkania poświęcone były szczegółowej analizie rządowego projektu ustawy i infrastrukturze informacji przestrzennej, z uwzględnieniem zmian, jakie ten projekt wprowadza do ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne. Przedstawiciele Komisji aktywnie włączyli się do prac sejmowej podkomisji nadzwyczajnej zajmującej się projektem tej ustawy.

Przewodniczącym Komisji jest **Wojciech Dyakowski**, dyrektor Wydziału Geodezji, Katastru i Inwentaryzacji UM **Łodzi**, zastępcami są: **Ewa Dyrda** – Geodeta Powiatowy w **Żorach**, **Wojciech Jeszka** – z-ca naczelnika Wydziału Geodezji UM **Bytomia**, **Artur Majer** – z-ca dyrektora ds. służby geodezyjnej i kartograficznej Zarządu Geodezji i Katastru Miejskiego GEOPOZ, kierownik Miejskiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w **Poznaniu** oraz **Tomasz Myśliński** – dyrektor Biura Geodezji i Katastru UM **Warszawy**, Geodeta m.st. **Warszawy**. Z ramienia Zarządu prace Komisji nadzoruje **Jacek Lipiński**, burmistrz **Aleksandrowa Łódzkiego**.

3. Projekty realizowane w 2009 roku

3.1. Projekt „Budowanie potencjału jednostek samorządu terytorialnego do lepszego dostarczania usług publicznych”, finansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego

Od trzech lat Związek Miast Polskich (ZMP), w partnerstwie ze Związkiem Powiatów Polskich (ZPP), Związkiem Gmin Wiejskich RP (ZGWRP) i Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) realizuje 4-letni projekt badawczo-doradczo-szkoleniowy pod nazwą „Budowanie potencjału jednostek samorządu terytorialnego do lepszego dostarczania usług publicznych”. Projekt jest współfinansowany przez UKIE ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego dotacją wysokości **2,9 mln Euro**, stanowiącą 85% kosztów całkowitych. Pozostałe 15% kosztów ponosi ZMP i pozostałe 2 polskie organizacje, proporcjonalnie do zakresu uczestnictwa samorządów danej kategorii. **Udział własny ZMP jest równoważony przez oszczędności** w bieżących kosztach funkcjonowania biura, w części pracującej na rzecz projektu.

Celem projektu jest **poprawa jakości i efektywności usług dostarczanych mieszkańcom i podmiotom gospodarczym**, poprzez:

- wzmocnienie bazy analitycznej do podejmowania decyzji przez osoby zarządzające w samorządach (SAS),
- bezpośrednie doradztwo i szkolenia dla pracowników samorządowych,
- wymianę doświadczeń między pracownikami samorządowymi,
- identyfikację i upowszechnianie dobrych praktyk zarządzania usługami,
- wyjazdy studialne do Norwegii dla laureatów konkursu.

Działania projektu obejmują szereg komponentów:

- rozbudowa i doskonalenie systemu **benchmarkingu** usług publicznych dostarczanych przez JST (**System Analiz Samorządowych**) oraz wdrożenie systemu stałej wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania między członkami Związku (**Grupy Wymiany Doświadczeń**), wykorzystujący dane z SAS i testujący wskaźniki pomiaru kosztów i wyników usług dla SAS;

- **szkolenia** z zarządzania usługami społecznymi i technicznymi (organizowane wraz z Związkiem Powiatów Polskich);

- stałe **konkursy „Samorządowy Lider Zarządzania** w dziedzinie usług społecznych i technicznych” (we współpracy z wszystkimi organizacjami), oraz organizację „dni otwartych” w siedzibach samorządów laureatów (we współpracy ze ZGW RP) – jako formę identyfikacji i upowszechniania dobrych praktyk zarządzania, co wzmacnia kulturę innowacji w zarządzaniu usługami publicznymi;

- **wyjazdy studyjne/badawcze** przedstawicieli polskich JST **do Norwegii**.

Projekt swoim działaniem obejmie docelowo kilkaset JST w trakcie 4 lat realizacji, w tym przedstawiciele ponad 70 z nich (laureatów konkursów na dobre praktyki zarządzania oraz reprezentanci grup wymiany doświadczeń) uczestniczy w wyjazdach studialnych do Norwegii. Adres strony internetowej projektu: www.jst.org.pl, stanowiącej jednocześnie witrynę internetową strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu. Link do niej znajduje się na głównej stronie internetowej Związku www.zmp.poznan.pl.

Do sprawnego zarządzania projektem i wykonywania nadzoru nad poszczególnymi komponentami powołano w Biurze Zespół ds. Projektu Norwckiego – z Kierownikiem Projektu (dr Tomaszem Potkańskim, któremu z racji odpowiedzialności finansowej powierzono stanowisko z-cy dyrektora Biura Związku) oraz specjalistami ds. rozwoju instytucjonalnego, ds. szkoleń, ds. bazy dobrych praktyk, ds. monitoringu i ewaluacji projektu oraz informatykiem SAS (wszyscy na częściach etatów, łącznie wszystkie osoby: 2,75 etatu), nadzorującymi i wykonującymi kluczowe działania w ramach projektu.

Realizacja projektu w ramach Biura ZMP odbywa się poprzez Dział Analityczno-Badawczy (SAS i Sekretariat Grup Wymiany Doświadczeń), oraz Dział Promocji i Współpracy Zagranicznej (Organizacja konkursów „Samorządowy Lider Zarządzania”, publikacje pokonkursowe, organizacja wyjazdów studialnych do Norwegii), Dział Finansowo-Księgowy (księgowość projektu wobec UKIE i rozliczenia z partnerami), oraz Dział Organizacyjno-Administracyjny (sekretariat projektu), a także Zespół ds. Informacji i PR (zapewnienie promocji projektu). Jak wspomniano, udział własny ZMP, w tym od kosztów osób specjalnie zatrudnionych do koordynacji projektu, jest równoważony przez oszczędności w bieżących kosztach funkcjonowania biura, w

części pracującej na rzecz projektu. Jednocześnie, poprzez podjęcie realizacji projektu, znacząco wzrósł zakres usług członkowskich, istnieją perspektywy pozyskania nowych członków, oraz wzmacniany jest autorytet ZMP jako wiodącej w środowisku organizacji samorządowej.

Projekt jest realizowany zgodnie z planem. Obecnie trwa trzeci rok realizacji programu merytorycznego we wszystkich komponentach.

W okresie listopad-grudzień Biuro Projektu w przeprowadziło kolejne badanie ankietowe – tym razem uczestników II cyklu prac, w kilka miesięcy po zakończeniu tego cyklu, co dawało im już czas na pewną refleksję o użyteczności projektu. Badaniem objęto ponad 400 losowo wybranych uczestników projektu ze wszystkich głównych komponentów (GWD, szkolenia, wyjazdy do Norwegii) z II cyklu rocznego (2008/2009). Uczestnicy rekrutowali się z miast, gmin miejsko-wiejskich, gmin wiejskich i powiatów. Na ankietę odpowiedziały 203 osoby. Uczestnicy anonimowej internetowej ankiety odpowiadali na pytania mając do dyspozycji skalę pięciostopniową (bardzo dobrze - dobrze - neutralnie - źle - bardzo źle). Z przeprowadzonej analizy wynikają pozytywne konkluzje na temat sposobu realizacji i dotychczasowych rezultatów badanego projektu:

97% ankietowanych wyraziło pozytywną opinię (bardzo dobrą lub dobrą – w powyższej 5-stopniowej skali) na temat zgodności projektu z ich potrzebami i oczekiwaniami. Pomimo niewielkiego spadku w porównaniu z oceną ubiegłoroczną (po I roku), łączna nota na poziomie 4,43 pkt w skali 1-5, pozwala udzielić jednoznacznie pozytywnej odpowiedzi na pytanie o adekwatność tematyczną projektu.

Przy 98% pozytywnych opinii, łączna ocena jakości projektu osiągnęła poziom 4,46 pkt. Opinie beneficjentów poprawiły się w każdym z badanych obszarów, najbardziej w komponentcie szkoleniowym. Uzyskane oceny wyraźnie - o co najmniej 0,2 pkt. - przekraczają poziom wyznaczony w wewnętrznym planie ewaluacyjnym.

W porównaniu z sytuacją sprzed roku, poprawiły się opinie na temat użyteczności podstawowych produktów i usług projektu. Pod koniec 2009 r. użyteczność strony projektu www.jst.org.pl pozytywnie oceniało 86% respon-

dentów, Bazy Dobrych Praktyk - 77%, Systemu SAS - 70%, zaś konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania” - 50% beneficjentów.

Dzięki intensyfikacji działań informacyjnych oraz lepszemu wewnętrznemu zintegrowaniu projektu udało się znacząco zmniejszyć odsetek uczestników GWD Szkoleń i Wyjazdów, którzy nie zetknęli się dotąd z systemem SAS, Bazą DP, czy konkursem SLZ.

Bardzo dobrze prezentuje się większość wskaźników opisujących dotychczasowe rezultaty projektu:

- 94% ankietowanych uważa, że udział w projekcie przyczynił się do wzrostu ich umiejętności zawodowych (planowano wartość wskaźnika na poziomie 70%). Największy wpływ na kwalifikacje uczestników projektu mają wyjazdy do Norwegii. Drugie i trzecie miejsce zajmują odpowiednio spotkania GWD i Szkolenia.
- 98% uczestników uznaje wiedzę przekazywaną w projekcie za praktyczną (rok temu 94%) - możliwą do zastosowania w miejscu pracy. Najlepiej ocenianym pod tym względem komponentem jest GWD. Drugie miejsce zajmują wyjazdy, a trzecie - szkolenia.
- 85% respondentów deklaruje wpływ naszego programu na przygotowanie jakiegoś usprawnienia zarządczego. Przygotowane przez beneficjentów projekty są zróżnicowane pod względem tematycznym i funkcjonalnym, dotyczą realnych a nie jedynie teoretycznych zagadnień i często mają znaczący walor innowacyjności.
- Z analizy odpowiedzi respondentów nt. statusu opracowanych projektów doskonalących wynika, że połowa z nich (49%) weszła już w fazę wdrażania. Najbardziej zaawansowane są prace projektowe w komponentie GWD (podjęto realizację w 64% jednostek). W pozostałych komponentach poziom też jest wysoki, choć częściej spotykamy się z przypadkami rezygnacji z wdrożenia opracowanych już przedsięwzięć (szkolenia) lub brakiem danych o postępach projektu (wyjazdy).

49% ankietowanych pozytywnie ocenia dotychczasowy wpływ projektu na jakość usług świadczonych mieszkańcom. Znacznie liczniejsza (80%) jest

grupa tych, którzy uważają, że udział w naszym przedsięwzięciu przeloży się na poprawę jakości usług w dłuższej perspektywie.

Szczegółowy stan realizacji projektu na koniec roku 2009:

Działanie 1: SAS i Grupy Wymiany Doświadczeń:

Zakończył się zasadniczy etap rozwoju informatycznego bazy SAS. Obejmuje ona już 9 funkcjonujących sektorów usług lub dziedzin przekrojowych ważnych z punktu widzenia zarządzania w samorządach. Aktualnie trwa rozbudowa bazy, tak aby dane dostępne dla powiatów i gmin wiejskich były jak najszersze oraz by dopracować elementy prezentacji danych. Do III cyklu rocznego badań SAS w 2009 zgłosiło się ponad 90 miast. W badaniu ankietowym w 6 miesięcy po zakończeniu II cyklu GWD 70% uczestników „dobrze” lub „bardzo dobrze” oceniło użyteczność SAS, co stanowi znaczący wzrost wobec 59% rok wcześniej. W roku 2009 przygotowano 2 pisemne raporty sektorowe na podstawie danych z bazy SAS za 2008 (tj. oświata i finanse JST) a dalszych 6 (pomoc społeczna, kultura, gospodarka mieszkaniowa, transport, demografia) będzie gotowych w I kw. 2010.

II cykl roczny Grup Wymiany Doświadczeń (GWD 2008/2009) ukończyło 58 jednostek samorządu terytorialnego w 11 grupach, w tym 6 grupach miejskich (29 miast członkowskich). W badaniu ankietowym w 6 miesięcy po zakończeniu II cyklu GWD aż 97% uczestników oceniło użyteczność GWD „dobrze” lub „bardzo dobrze”. Ponadto większość jednostek samorządu z II edycji zdecydowało, że będą nadal współpracować i spotykać się 1-2 razy w kolejnym roku, aby kontynuować wymianę doświadczeń – spotkania te są sukcesywnie organizowane. We wspomnianym badaniu ankietowym uczestników II cyklu 95% z nich oceniło, że udział w projekcie przyczynił się do wzrostu ich umiejętności zawodowych. Tylko 5% ocen było neutralnych a żadna nie była negatywna. Biuro ZMP koordynowało i wspomagało pracę grup od strony merytorycznej i logistycznej. Do III edycji GWD zgłosiło się znów 65 JST (34 miasta członkowskie – w tym 9 do dwu grup, 21 powiatów i 10 gmin wiejskich).

Działanie 2: Konkurs i Dobre Praktyki

W roku 2009 przeprowadzono III edycję konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania - Usługi Społeczne”. Z ok. 80 JST, które złożyły aplikacje (108

odrębnych wniosków) 12 z nich nagrodzono, w tym 7 miast. Laureaci w ramach nagrody odbyli wyjazd studialny do Norwegii, gdzie obserwowali podobne innowacyjne rozwiązania. Opracowano i rozesłano do wszystkich miast broszurę z opisami najlepszych praktyk. Rozpoczęły się dni otwarte w miastach laureatach, łączone najczęściej z posiedzeniami komisji związku. W IV kw. 2009 ukończono i wprowadzono do Bazy ponad 42 nowe opisy Dobrych Praktyk, co daje łącznie 149 opisów dostępnych w bazie DP (www.dobrepraktyki.pl; www.jst.org.pl). W badaniu ankietowym uczestników II cyklu programu, 77% osób które miały kontakt z Bazą Dobrych Praktyk „dobrze” lub „bardzo dobrze” oceniło jej użyteczność.

Działanie 3: Szkolenia z zarządzania usługami publicznymi

W maju 2009 zakończono II roczny cykl szkoleń z zarządzania usługami. Zakończyło je 427 osób uzyskując certyfikat, w tym 210 z nich było reprezentantami miast członkowskich ZMP. W badaniu opinii po 6 miesiącach od zakończenia tego cyklu szkoleń 93% uczestników uważa, że dzięki udziałowi w szkoleniach znacznie wzrosły ich kwalifikacje i ten sam procent uważa, że wiedza jaką uzyskali jest „bardzo użyteczna lub użyteczna”. Średnia ogólna ocena szkoleń w II cyklu, badana w 6 miesięcy po ich zakończeniu wyniosła 4,40 w skali 1-5 i była wyższa niż rok temu (4,22). Szeroka kampania naboru do III cyklu szkoleń zaowocowała rekordowym wzrostem liczby uczestników. Do III cyklu szkoleń (2009/2010) zgłosiło się ponad 600 osób (w tym znów ok. połowy stanowili pracownicy urzędów miast członkowskich ZMP). Po dwu sesjach szkoleniowych (na koniec 2009) średnia ogólna ocena szkoleń w III cyklu sięga 4,47 w skali 1-5.

92% ankietowanych uczestników 1 i 2 sesji cyklu III uważa, że tematyka szkoleń była zgodna z ich potrzebami i oczekiwaniami, z tego 41% „zdecydowanie zgodna” i 51% „raczej zgodna”. Wynik ten jest lepszy niż w podobnej fazie 2 cyklu i można go uznać za satysfakcjonujący.

97% respondentów tego cyklu pozytywnie odpowiada na pytanie o ogólną ocenę jakości projektu, w tym 49% ocenia go „bardzo dobrze”. Wynikająca stąd nota 4,47 pkt, przekracza poziom wskaźnika wyznaczonego w wewnętrznym planie monitorowania projektu jako satysfakcjonujący o 0,27 pkt!

Umieszczony na stronie internetowej projektu Test samooceny kompetencji (tj. wiedzy, umiejętności i postawy) dla 16 typowych stanowisk urzędni-

czych w jednostkach samorządu – od których zależy zarządzanie usługami – został już wypełniony przez 468 osób, czyli liczba ta stabilnie rośnie.

Strona internetowa projektu www.jst.org.pl w roku 2009 zanotowała łącznie 12 823 wejścia unikalnych wejść użytkowników (odrębne numery IP), czyli średnio 1086 /m-c. W samym IV kwartale 2009 strona zanotowała 2607, czyli ok. 869/m-c (887 w październiku, w listopadzie 989, a w grudniu 731, co wiąże się z fazą cyklu szkoleniowego). W IV kwartale 2009 roku liczba odbiorców e-biuletynu projektu (rozsyłanego nie rzadziej niż raz na miesiąc) wyniosła 2947 zarejestrowanych użytkowników (865 JST + 2082 osób – pracowników samorządowych) + 466 członków poszczególnych Zespołów merytorycznych i Komisji ZPP, a więc łącznie 3413 odbiorców. W badaniach opinii uczestników I cyklu projektu - aż 86% uznało stronę internetową za „bardzo użyteczną” lub „użyteczną”.

Działanie 4: Wyjazdy studialne do Norwegii

Komponent współpracy polsko-norweskiej jest w pełni realizowany. W roku 2009 w Norwegii przebywały 3 grupy studialne (łącznie 35 osób z 18 samorządów, w tym 9 miast członkowskich) - laureatów Konkursu Dobrych Praktyk z roku 2009 oraz 7 indywidualnych stażystów, w tym 3 z miast członkowskich ZMP (delegatów Grup Wymiany Doświadczeń w których pracują). Ocena ogólna wyjazdu studialnego była nadal wysoka - 4,59 w skali 1-5 w tym 63% oceniło wyjazd bardzo dobrze, a 33% dobrze, a 4% neutralnie. W lutym 2009 odbyło się spotkanie podsumowujące dla uczestników poprzedniego cyklu wyjazdów z udziałem przedstawicieli partnerów norweskich i Ambasady Norwegii.

Działanie 5: Zarządzanie projektem

W trakcie roku 2009 - dzięki dobrej współpracy z UKIE nie było opóźnień w refundowaniu wydatków, a więc nie było zagrożenia płynności finansowej projektu. Należy jednak nadmienić, że w 2009 roku nadal korzystaliśmy z zaliczki, którą trzeba będzie (zgodnie z zasadami programu MF EOG) zwrócić przed końcem projektu. W chwili obecnej nie ma zagrożeń dla uzyskania zaplanowanych rezultatów projektu. Współpraca z partnerem norweskim (KS) oraz Związkiem Powiatów Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich RP

jest bardzo dobra. W roku 2009 zorganizowano 4 posiedzenia Komitetu Sterującego. W opinii ZMP zarządzanie projektem jest prowadzone bez przeszkód, przy wzajemnym zaufaniu partnerów, zarówno polskich, jak i norweskich. W czerwcu 2009 Biuro Mechanizmu Finansowego EOG w Brukseli przeprowadziło 4-dniową wizytę monitoringową programu w Polsce, wizytując Biuro projektu w Poznaniu, 3 samorządy korzystające z GWD, uczestnicząc w konferencji podsumowującej konkurs, oraz przeprowadzając własne badania ankietowe wśród uczestników projektu. Wyniki były bardzo dobre, w pełni potwierdzały realizację programu, nie sformułowano żadnych zaleceń pokontrolnych i w konsekwencji nasz projekt został przedstawiony w październiku 2009 na Dniach Otwartych Miast i Regionów Unii Europejskiej jako jeden z najlepszych przykładów projektów MF EOG w krajach „nowej” Europy. Kierownik projektu został tam zaproszony do dokonania publicznej prezentacji projektu dla uczestników „dni otwartych”. Jest to kolejna wysoka i satysfakcjonująca ocena oddająca wysiłek włożony przez Biuro ZMP, naszych członków oraz partnerów w realizację projektu.

Bardziej szczegółowy opis znajduje się w ramach sprawozdania pozostałych działów.

3.2. System Analiz Samorządowych

Projekt SAS, realizowany konsekwentnie od połowy lat 90., jest niewątpliwie **jedynym w Polsce** przedsięwzięciem systematycznego **monitoringu wybranych sektorów działalności samorządów miast**, prowadzonym na podstawie twardych danych, pozyskiwanych z miast. System umożliwia:

- **porównanie jakości** usług w danym sektorze w różnych miastach,
- **uchwycenie dynamiki zmian** w jakości tych usług, a także tendencji, jakie można zaobserwować w monitorowanych dziedzinach.

Działalność Działu Analityczno-Badawczego obejmowała realizację zadań w ramach projektu norweskiego „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów do lepszego dostarczania usług publicznych mieszkańcom” (dotyczy to realizacji SAS i Grup Wymiany Doświadczeń) oraz obsługę komisji związku i konferencji umieszczonych w rocznym planie.

Realizacja Programu SAS w 2009 roku obejmowała:

- a) dalsze udoskonalanie pakietu Systemu Analiz Samorządowych pracującego w witrynie internetowej Związku Miast Polskich;

W roku 2008 baza SAS podzielona została na trzy odrębne bazy, uwzględniające typ administracyjny jednostki – obecnie można korzystać z SAS w następującym układzie: gminy miejskie i miejsko-wiejskie, gminy wiejskie oraz powiaty.

Obecnie każde miasto może korzystać z SAS-u w sposób standardowy lub rozszerzony. Sposób standardowy oznacza przeglądanie wartości wskaźników budowanych w oparciu o dane ze statystyki publicznej - są one dostępne dla wszystkich gmin miejskich i miejsko-wiejskich a także dla gmin wiejskich i powiatów. Różnica między obydwojema sposobami korzystania jest widoczna przy analizie usług publicznych. Miasta, które uczestniczyły w kolejnych latach w SAS mają dane oraz wartości wskaźników dla lat, w których dostarczyły dane. Jeśli dane miasto nie uczestniczyło dotąd w SAS i nie wprowadzało danych dotyczących „swoich” usług publicznych, to te pola będą puste.

- b) przy pomocy pakietu SAS - monitorowanie trzech dotychczas badanych sektorów usług publicznych tj: **kultura, pomoc społeczna, transport** (obecnie dostępne dane z miast z lat 1999-2008) oraz dwóch nowych tj.: **komunalna gospodarka mieszkaniowa** oraz **usługi komunalne** czyli woda, ścieki, odpady stałe (dane dostępne z miast dla lat 2007 i 2008).

Do badań za rok 2008 zgłosiły się 93 miasta. 75 miast wypełniło ankietę w sektorze kultury, w sektorze pomocy społecznej 77, 65 miast w sektorze transportu; 78 wypełniło ankietę z zakresu komunalnej gospodarki mieszkaniowej, a 69 w sektorze usług komunalnych.

- c) monitorowanie sektora **oświaty** – dotychczas badany sektor oświaty na podstawie danych zbieranych z miast został całkowicie zasilony danymi z Systemu Informacji Oświatowej – obecnie dostępne są dane od roku 2005 do 2008 w podziale gminy miejskie i miejsko-wiejskie, gminy wiejskie i powiaty;
- d) kontynuowanie prac nad zestawem **wskaźników** służących do badania **zrównoważonego rozwoju** miast oraz umieszczenie tych wskaźników na

stronach SAS dla wszystkich gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz gmin wiejskich (dane dla 2007 i 2008 roku) w podziale na trzy lądy: gospodarczy, społeczny, środowiskowo-przestrzenny; wartości wskaźników w tej ankiecie opierają się na danych z Banku Danych Regionalnych;

- e) w ubiegłym roku rozszerzono SAS o analizy przekrojowe dwóch grup danych (tzw. dziedzin przekrojowych), które nie stanowią konkretnych usług, ale decydują o uwarunkowaniach i procesach zarządzania sprawami lokalnymi. W tym roku zostały one zasilone danymi z roku 2008. Są to:
- **demografia** (w tym: struktura ludnościowa i jej zmiany, migracje) – w roku 2008 wprowadzono dane od 1999 roku do 2008 dla gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz gmin wiejskich; w roku 2009 wprowadzono także dane demograficzne dla powiatów ziemskich;
 - **finanse JST** – dostępne są dane dla lat 2004 – 2008 dla wszystkich gmin miejskich i miejsko-wiejskich (z wyodrębnieniem finansów dla miast na prawach powiatu), dla gmin wiejskich oraz powiatów.
- f) ankieta **podstawowe wiadomości statystyczne**, która obecnie zawiera informacje w następującym układzie: demografia, zagospodarowanie terenu, grunty komunalne, planowanie przestrzenne, finanse JST, infrastruktura społeczna i techniczna, przedsiębiorczość, została uzupełniona danymi z 2008.

	gminy miejsko - wiejskie	gminy wiejskie	powiaty
Demografia	1999 -2008	1999 – 2008	1999 - 2008
Finanse jst	2004 – 2008	2004 – 2008	2004 - 2008
Komunalna gospodarka mieszkaniowa *	2007 – 2008		
Kultura *	1999 – 2008		
Ochrona zdrowia *	1999 – 2001		
Ogólne wiadomości o mieście			
a) podstawowe wiadomości statystyczne	2007 – 2008	2007 – 2008	2007 - 2008
b) wiadomości ogólne o mieście *	1999 – 2006		
Oświata			
a) oświata *	1999 -2005		
b) oświata – SIO	2005 – 2008	2005 – 2008	2005 - 2008
Pomoc społeczna *	1999 – 2008		
Transport i drogownictwo *	1999 – 2008		
Usługi komunalne *	2007 – 2008		
Zrównoważony rozwój	2006 – 2008	2006 – 2008	

sektory oznaczone gwiazdką (*) są uzupełniane na podstawie danych pochodzących z miast, pozostałe sektory zasilane są danymi z Banku Danych Regionalnych GUS, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Edukacji Narodowej

Narzędzia SAS pozwalają na mierzenie najważniejszych parametrów z zakresu skuteczności, dostępności, kosztochłonności i efektywności usług publicznych w miastach. Dzięki graficznym i tabelarycznym zestawieniom wartości wskaźników na stronach internetowych ZMP – prezentowanych w przekrojach demograficznych, geograficznych i administracyjnych - można szybko porównać wyniki i koszty badanych usług w miastach uczestniczących w badaniach. Analiza porównawcza SAS pozwala doskonalić świadczenie usług publicznych i racjonalizować działania samorządów na rzecz mieszkańców (świadczenie możliwie najlepszych usług za rozsądną cenę). Dzięki porównaniom można ocenić własne osiągnięcia w różnych dziedzinach życia społecznego na tle innych miast.

Spotkania Grup Wymiany Doświadczeń (GWD) samorządów miejskich w ramach projektu „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczania usług” – to innowacyjna forma wzajemnej wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy praktykami samorządowymi odpowiadającymi za dostarczanie usług w głównych dziedzinach dostarczania usług publicznych. Metoda ta jest wzorowana na 5-letnich doświadczeniach naszego partnera – Norweskiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych.

Wśród samorządów miejskich powstało – na zasadzie zgłoszenia i otwartego naboru wśród członków - sześć grup tematycznych, w każdej po siedem samorządów, które zdecydowały się wspólnie analizować i doskonalić swoje usługi publiczne. Tematyka pracy grup obejmuje, z zakresu usług społecznych, zarządzanie oświatą, pomocą społeczną, kulturą, a z zakresu usług technicznych - transport miejski i drogownictwo, gospodarkę mieszkaniową i gospodarkę komunalną (wodociągi/kanalizacja i odpady stałe, a ostatnio efektywność energetyczną).

Zadaniem grup jest z jednej strony testowanie wskaźników do SAS – tak aby były jak najbardziej użyteczne dla szerokiej rzeszy samorządów, a z drugiej strony analiza własnych kosztów i wyników oraz porównanie sposobu dostarczania usług w kontekście tych wyników i kosztów – tak aby na koniec 7 miesięcznego okresu pracy grupy (5 spotkań) każdy z uczestniczących samorządów był w stanie przygotować plan wdrożenia wybranej innowacji realizowanej już przez inne współpracujące samorzady.

Wobec powodzenia tego projektu w zakresie zarządzania 6 podstawowymi typami usług lokalnych (kultura, pomoc społeczna, oświata, transport miejski, gospodarka komunalna, gospodarka mieszkaniowa) i w związku z ustaleniami po VII Kongresie Miast Polskich, eksperymentalnie została uruchomiona w roku 2009 jeszcze jedna grupa, dotycząca **efektywności energetycznej**, a szerzej polityki energetycznej w miastach. Moderatorem pracy grupy jest Zbigniew Michniowski, z-ca prezydenta Bielska-Białej – miasta, które ma znaczące, wieloletnie doświadczenie w świadomym zarządzaniu energią i jej oszczędzaniu. Pierwsze spotkanie tej GWD odbyło się 16 – 17 grudnia w Bielsku - Białej.

W r. 2009 kontynuowano prace II edycji oraz rozpoczęto III edycję prac GWD.

W 2009 roku odbyły się następujące **spotkania II edycji GWD**:

- kultura – Tarnów, 5 – 6 marca; Łódź, 16 - 17 kwietnia; Elbląg, 9 – 10 czerwca; Kraków, 2 - 3 lipca;
- oświata – Dzierżoniów, 12 - 13 marca; Biała Podlaska, 16 – 17 kwietnia; Sępólno Krajeńskie, 2 - 3 czerwca;
- pomoc społeczna – Murowana Goślina, 12-13 lutego; Rzeszów, 21 – 22 kwietnia; Szczecin, 22 -23 czerwca;
- transport miejski – Rzeszów, 10 – 11 lutego; Elbląg, 28 – 29 kwietnia; Kraków 28-29 maja; Poznań 22-23 czerwca;
- gospodarka mieszkaniowa – Kutno, 12 - 13 marca; Jaworzno – Oświęcim, 7 – 9 maja; Szklarska Poręba 18 – 19 czerwca;
- gospodarka komunalna – Jaworzno, 5 – 6 marca; Poznań, 23 -24 kwietnia; Gdańsk, 15 – 16 czerwca.

Zestawienie miast uczestniczących w pracach II edycji GWD:

Kultura: Częstochowa, Elbląg, Kielce, Łódź, Koźmin, Szczecin, Szydłowiec, Tarnów, Tomaszów Mazowiecki;

Oświata: Biała Podlaska, Brusy, Dzierżoniów, Grodzisk Wlkp., Sępólno Krajeńskie, Skierniewice, Słupsk;

Pomoc społeczna: Częstochowa, Gdańsk, Kartuzy, Murowana Goślina, Oświęcim, Rzeszów, Szczecin;

Transport miejski: Elbląg, Kraków, Łódź, Poznań, Rybnik, Rzeszów;

Gospodarka mieszkaniowa: Bolesławiec, Jaworzno, Kutno, Mielec, Oświęcim, Szklarska Poręba;

Gospodarka komunalna: Gdańsk, Jaworzno, Pabianice, Poznań, Rawicz, Rypin, Szydłowiec.

7 września 2009 roku odbyło się w Warszawie spotkanie podsumowujące II edycję prac Grup Wymiany Doświadczeń. W spotkaniu tym wzięli udział przedstawiciele trzech organizacji samorządowych, biorących udział w projekcie: Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich i Związku Gmin Wiejskich RP oraz uczestnicy GWD z poszczególnych JST. Podsumowując drugi rok pracy GWD, dr Potkański poinformował, że podobnie jak w roku ubiegłym w udział wzięło 67 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 34 miasta, 12 gmin wiejskich i 21 powiatów ziemskich. Spośród 34 miast - 24 pracowały w jednej, a 9 w dwu grupach tematycznych. Cykl pracy ukończyło 30 miast - przygotowując projekt doskonalenia swoich usług. Podobnie jak w pierwszym cyklu, większość miast wyraziła chęć kontynuacji spotkań w kolejnym roku, w nieco jednak zmienionej formie. Spotkania miałyby się odbywać rzadziej, załedwie raz - dwa razy do roku po to, by wymieniać się doświadczeniami z wdrażania przygotowanych projektów.

Po omówieniu ogólnych założeń oraz podsumowaniu roku pracy, przedstawiciele poszczególnych miast przedstawiali wypracowane w tym czasie projekty doskonalenia usług. Największe brawa w bloku dotyczącym zarządzania pomocą społeczną, oświatą i kulturą zdobył prezentowany przez Marka Tymeckiego projekt **Sępólna Krajeńskiego** pt. „Aktywizacja uczniów i promocja talentów”, który zakładał zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych, organizację weekendowych zajęć sportowo-edukacyjnych oraz stworzenie trwałego, gminnego systemu nagradzania zdolnych uczniów (GWD oświata). Swoje projekty zaprezentowały również:

- **Gdańsk** „Model pracy z osobą uzależnioną od alkoholu” – GWD pomoc społeczna
- **Tomaszów Mazowiecki** „W każdym domu wspomnienia z WISTOMU” – GWD kultura

- **Kraków** „System informatyczny dla prowadzenia ewidencji dróg i obiektów inżynierskich na terenie miasta Krakowa” – GWD transport
- **Poznań** „Kompleksowy program informacyjno-edukacyjny kierowany do mieszkańców miasta Poznania odnośnie właściwego postępowania z odpadami” - GWD gospodarka komunalna
- **Kutno** „Poprawa infrastruktury społecznej Miasta Kutno poprzez utworzenie kompleksu terapeutyczno-integracyjnego WSPÓLNY DOM” – GWD gospodarka mieszkaniowa

Jak poprzednio, tak i w tym roku uczestnicy wzięli udział w badaniu opinii, prowadzonym przez Krzysztofa Jaszczołta, specjalistę ds. monitoringu i ewaluacji - po kolejnych spotkaniach wypełniali ankiety, w których w skali od 1 do 5 oceniali, m.in. współpracę w grupie, sposób prowadzenia spotkań, zaangażowanie uczestników, wiedzę merytoryczną itp. W tym roku ogólna ocena wyniosła 4,53, czyli była jeszcze wyższa niż poprzednio, choć już ubiegłoroczna czwórka z plusem była rzadko spotykanym osiągnięciem. Nie zanotowano w ogóle ocen negatywnych, oceny neutralne natomiast w śladowych ilościach. Wśród zalet projektu ankietowani wymieniali m.in. szerokie spektrum omawianych problemów, wagę diskutowanych kwestii, rzeczową prezentację oraz spojrzenie z różnych punktów widzenia, zarówno dużych jak i małych jednostek. Padły też propozycje udoskonalenia metod pracy, np. przez organizowanie spotkań nieco rzadziej, co 2-3 miesiące, za to dłuższych, 3-dniowych, by mieć wystarczająco dużo czasu na dyskusję.

Ostatnim punktem spotkania podsumowującego II cykl pracy GWD było rozdanie każdemu z uczestników certyfikatu uczestnictwa w programie. Na koniec, już w wąskim gronie spotkali się koordynatorzy i organizatorzy kolejnego cyklu GWD, którzy omawiali harmonogram pracy na najbliższy rok.

W połowie roku 2009 przeprowadzony został nabór do prac **III edycji GWD** i odbyły się następujące spotkania:

- kultura – Słupsk, 1- 2 października; Turek, 12-13 listopada;
- oświata – Gorzów Wlkp., 22-23 października; Legnica, 26-27 listopada;

- pomoc społeczna – Poznań, 28-29 września; Zakopane, 26-27 października; Elbląg, 23 – 24 listopada;
- transport miejski – Sochaczew, 13-14 października; Dzierżoniów, 10-11 grudnia;
- gospodarka mieszkaniowa – Słupsk, 8-9 października;
- gospodarka komunalna – Nowy Tomyśl, 22-23 października; Bolesławiec, 19-20 listopada.

Zestawienie miast uczestniczących w pracach III edycji GWD:

Kultura: Bolesławiec, Kutno, Słupsk, Szklarska Poręba, Turek;

Oświata: Czeluchów, Drawsko Pomorskie, Gorzów Wielkopolski, Legionowo, Legnica, Mszczonów, Sochaczew;

Pomoc społeczna: Bytom, Elbląg, Jarocin, Poznań, Szczecin, Tomaszów Mazowiecki, Toruń, Zakopane;

Transport miejski: Częstochowa, Dzierżoniów, Leszno, Puławy, Sochaczew;

Gospodarka mieszkaniowa: Jasło, Koszalin, Kościan, Słupsk, Przemyśl;

Gospodarka komunalna: Bolesławiec, Drezdenko, Leszno, Nowy Tomyśl, Sępólno Krajeńskie, Szklarska Poręba;

Efektywność energetyczna: Bielsko-Biała, Brodnica, Elk, Częstochowa, Dzierżoniów, Katowice, Lublin, Poznań, Warszawa.

W związku z bardzo dużym zainteresowaniem pracami GWD dotyczące efektywności energetycznej ustalono, że obok grupy podstawowej, powstanie grupa uzupełniająca (Gostyń; Kozienice; Murowana Goślina; Ostrowiec Świętokrzyski; Płock; Sandomierz; Szydłowiec, Kalisz, Pabianice, Rzeszów, Tychy i Września), która będzie zaproszona na pierwsze i ostatnie spotkanie. W trakcie pierwszego spotkania w Bielsku-Białej ustalono ostatecznie, że członkowie grupy dodatkowej będą przysyłali po jednym obserwatorze na wszystkie spotkania grupy podstawowej.

3.3 „Program na rzecz aktywnego udziału władz samorządowych w ochronie klimatu” - projekt dofinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Związek zrealizował projekt pomiędzy 1 października 2008 a 31 października 2009. Dodatkowo, w zakres zadań realizowanych w ramach projektu, ale nie podlegających dofinansowaniu, ZMP zrealizował warsztat poświęcony ochronie klimatu podczas VI Kongresu Miast Polskich w Bielsku-Białej w dniach 25-26.09.2008.

W ramach projektu ZMP zrealizował sformułowany we wniosku cel główny, to znaczy zwiększenie świadomości ekologicznej oraz realnego wpływu działań lokalnych na stan globalnego klimatu. Ponadto, wykorzystując program jako narzędzie lobbingu, ZMP wraz ze swoim partnerem ICLEI zorganizował aktywny udział przedstawicieli władz samorządowych podczas COP 14 - spotkania światowych rządów, przedstawicieli miast i regionów, sektora nauki oraz organizacji pozarządowych, dotyczące zmian klimatu.

Założeniem Związku było objęcie zasięgiem akcji wybranych grup docelowych: przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych, urzędy wszystkich polskich miast i gmin, uczniowie wszystkich szkół podstawowych i Gimnazjalnych w Polsce, widzów regionalnych kanałów Telewizji Polskiej i kablowej TVSilesia. Dodatkowo, w ramach przebiegu Samorządowej Sesji Klimatycznej, realizowanej w ramach projektu wraz z ICLEI – Samorządy Lokalne na rzecz Zrównoważonego Rozwoju, przekaz projektu dotarł do przedstawicieli światowych rządów zgromadzonych na poznańskiej Konferencji Narodów Zjednoczonych na temat Zmian Klimatu COP 14.

W ramach projektu przez rok jego trwania Związek zrealizował następujące przedsięwzięcia:

ROK 2008

1. 26 września – Warsztat „Rola miast w kształtowaniu środowiska – wpływ na stan klimatu” podczas VI Kongresu Miast Polskich, Bielsko Biała
2. 20 października - Seminarium „Przeciwdziałanie zmianom klimatu – działania władz lokalnych” podczas targów POLEKO w Poznaniu
3. Pierwszy artykuł z cyklu „Miasta chronią klimat” na temat możliwości redukcji emisji CO₂ poprzez działania władz lokalnych „Sposoby na gazy cieplarniane”

4. Specjalna wkładka do „Samorządu Miejskiego” poświęcona Konferencji Klimatycznej ONZ w Poznaniu oraz Samorządowej Sesji Klimatycznej na COP 14
5. Samorządowa Sesja Klimatyczna – Konin/Poznań, 9-11 grudnia 2008
6. Dwujęzyczna polsko-angielska prezentacja – w formie płyty CD dla uczestników Samorządowej Sesji Klimatycznej - przedstawiająca wybrane dobre praktyki wypracowane przez polskie miasta

ROK 2009

1. Obszerna relacja z przebiegu Samorządowej Sesji Klimatycznej w ***Samorządzie Miejskim***, wydanie styczniowe
2. Trzy artykuły tematyczne z cyklu „Miasta chronią klimat”: „Edukacja ekologiczna”, „Sposoby na odpady” i „Ochrona zasobów wodnych”
3. Powstanie 3 odcinków filmów edukacyjnych z serii „Twórzmy klimat”

Filmy zostały tak przygotowane, aby ich treść i forma nadawały się do prezentacji dla różnych grup odbiorców. Jednocześnie ideą przyświecającą beneficjentowi podczas tworzenia założeń i samych materiałów była „lekkość” przekazu poważnych treści.

Filmy to 3 piętnastominutowe odcinki serialu: „Twórzmy Klimat”, z których każdy podejmuje inną tematykę związaną z ochroną klimatu:

- Katastrofa?
- Oszczędzaj energię
- Podróżuj mądrze

Filmy, oprócz zobrazowania zjawisk zachodzących w różnych ekosystemach pod wpływem działalności człowieka, opatrzone są również komentarzami ekspertów – (m.in. prof. Zbigniewa Kundzewicza oraz prof. Piotra Tryjanowskiego – ekspertów Międzyrządowego Panelu ds. Zmian Klimatu), przedstawicieli instytucji oraz organizacji pozarządowych.

Filmy przygotowano na różnych nośnikach – na płytach BETACAM dla potrzeb emisji telewizyjnych oraz na płytach DVD do materiałów edukacyjnych, wysyłanych do szkół podstawowych i gimnazjalnych w całej Polsce.

4. Materiały multimedialne dla szkół podstawowych i gimnazjalnych

Materiały te powstały jako pomoc dla nauczycieli w przygotowywaniu i realizacji scenariuszy ciekawych lekcji związanych z tematem ochrony klimatu dla różnych grup wiekowych odbiorców. Dodatkowo, w części „Pomoce metodyczne” materiał zakłada poruszanie tej tematyki na różnych przedmiotach – od geografii i przyrody poprzez język angielski i wiedzę o społeczeństwie aż do biologii i plastyki, proponując gotowe schematy zajęć. Również w tej części znajduje się przewodnik dla nastolatka - *Bądź eko-trendy* - który w atrakcyjny sposób przemawia do młodego człowieka, wymagającego w obecnych czasach innego podejścia dydaktycznego.

Częścią materiału jest też „Katalog dobrych praktyk”, który prezentuje wybrane działania polskich miast w zakresie edukacji ekologicznej.

Część „Komentarze i rozszerzenia” uzupełnia treść filmów edukacyjnych z płyty DVD oraz stanowi bardzo cenny zbiór informacji znajdujących się w Internecie, w różnych aspektach przedstawiających tematykę ochrony klimatu.

Materiały edukacyjne zostały przygotowane w nakładzie 21.700 egzemplarzy w formie tzw. DVD BOXu, w którym umieszczono 2 płyty: DVD z filmami oraz CD z różnorodnymi materiałami wspierającymi podejmowanie tematu ochrony klimatu w szkołach.

Materiały multimedialne, w tym filmy, zostały pozytywnie ocenione przez dr Iwonę Piotrowską, rzeczoznawcę MEN ds. podręczników i środków dydaktycznych, rekomendowaną przez UAM w Poznaniu.

Materiały zostały rozesłane przez ZMP do szkół podstawowych (13.540 szkół) i gimnazjalnych (6.326 szkół), za pośrednictwem gmin.

5. Materiały informacyjne dla gminnych wydziałów oświaty

Materiał ten adresowany jest do gminnych wydziałów oświaty w miastach i gminach. Przypomina on o znaczeniu ochrony klimatu oraz potrzebie edukowania młodego pokolenia w tym zakresie. Składa się z części informacyjnej oraz filmów z serii „Twórzmy klimat”.

Część informacyjna podzielona jest na trzy pomocne katalogi, które podkreślają związek tematyki ochrony klimatu z całością zagadnień ochrony środowiska.

Katalog dobrych praktyk zawiera opisy przykładowych działań w zakresie edukacji ekologicznej, które mogą być wzorem kształtowania aktywnych postaw proekologicznych.

Informacje i źródła to zbiór adresów stron www (z krótkim opisem) w formie gotowych linków. To odnośniki do dokumentów, konwencji, stron organizacji, stowarzyszeń i fundacji, w tym NFOŚiGW, który patronuje wielu działaniom proekologicznym. Jest to rodzaj przewodnika po sieci, pomocnego w przygotowaniu własnych przedsięwzięć i w poszukiwaniu partnerów dla nich.

Katalog **Pomoce dydaktyczne** odsyła wraz z krótkim omówieniem do gotowych, dostępnych w sieci stron, filmów, kalkulatorów, artykułów, itp. Inicjatyw, popularyzujących wiedzę o zmianach klimatu, adresowanych do nauczycieli, dzieci i młodzieży.

Zamieszczone tu **filmy edukacyjne** z serii „Twórzmy Klimat” pomagają w atrakcyjny sposób przekazać informacje młodemu pokoleniu.

Materiał został rozesłany do wszystkich polskich gmin.

6. Baza dobrych praktyk

ZMP zgromadził i przetworzył dane pochodzące z ankiet przesyłanych przez miasta. Każda ankieta została szczegółowo opracowana przez osoby do tego wyznaczone. Strona/baza będzie cały czas uzupełniana i rozbudowywana o nowe przykłady dobrych praktyk. Została ona umieszczona jako zakładka na stronie Związku Miast Polskich w BAZIE DOBRYCH PRAKTYK na <http://zmp.poznan.pl/bdp-klimat/>. Dodatkowo, Katalog Dobrych Praktyk jest również dostępny pod banerem projektowym, w którym miasta mogą znaleźć wszystkie produkty związane z realizacją projektu.

Głównym elementem Bazy jest mechanizm wyszukiwania rekordów, który umożliwia praktycznie dowolne kryteria wyszukiwania. Ułatwia to poruszanie się użytkowników po Bazie.

Aby poszerzyć możliwy krąg użytkowników Bazy, posiada ona angielską wersję językową. Baza Dobrych Praktyk w Ochronie Klimatu będzie systematycznie uzupełniana przez miasta oraz Związek Miast Polskich w miarę pojawiania się nowych przykładów.

4. *Współpraca zagraniczna*

4.1. Projekty

4.1.1. Europa dla Obywateli – środki wsparcia

W 2009 roku Związek realizował projekt promujący współpracę partnerską samorządów, współfinansowany z programu „Europa dla obywateli” – środki wsparcia.

W ciągu minionego roku, w trakcie realizacji projektu, w pierwszym kwartale 2009 r. odbyło się **seminarium informacyjne** dla polskich miast. Wzięło w nim udział ponad 70 osób. W jego trakcie szczegółowo omówiono możliwości, jakie daje program „Europa dla obywateli”. Wśród prelegentów znaleźli się m.in. przedstawiciele Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego z Brukseli oraz Punktu Kontaktowego Europa dla Obywateli. W ramach projektu powstała również specjalna strona internetowa poświęcona współpracy partnerskiej samorządów:

www.twinning.pl oraz www.miastablizniacze.pl

W ciągu roku wydane zostały cztery numery **biuletynu informacyjnego „Współpraca partnerska polskich samorządów”**, który wysłany był e-mailem do biur promocji oraz współpracy zagranicznej urzędów miast, prezydentów i burmistrzów (w sumie na naszej liście wysyłkowej znajduje się ponad 800 kontaktów). Miasta uczestniczyły w tworzeniu biuletynu, nadsyłając informacje o bieżących inicjatywach współpracy partnerskiej. Redagowanie biuletynu będzie kontynuowane, by nadal był on źródłem aktualnych informacji w dziedzinie twinningu, a także miejscem prezentacji dobrych praktyk i wymiany doświadczeń.

Uaktualniono także bazę danych na temat współpracy partnerskiej miast, gmin, powiatów i województw. Nowe dane zebrano na podstawie ankiety rozesyłanej do wszystkich miast, gmin i powiatów w Polsce. Informacje dotyczące województw oraz samorządów, które nie odpowiedziały na ankietę pochodzą z ich oficjalnych stron internetowych. Informacje te są dostępne na

stronie internetowej www.twinning.pl (poprzednie badanie przeprowadzone było w 2003 roku. Przez 6 lat liczba partnerstw wzrosła dwukrotnie!).

Wydana została broszura informacyjna na temat współpracy partnerskiej: Współpraca partnerska samorządów – praktyczny przewodnik. Jest ona uaktualnieniem wcześniejszych publikacji Związku, poświęconych partnerstwu, zawiera także aktualniejsze dane – wyniki realizacji projektu oraz przykłady współpracy z polskich miast. Do publikacji dołączona zostanie płyta z bazami danych o współpracy partnerskiej polskich samorządów. Trafi ona do wszystkich miast, gmin, powiatów i województw w Polsce.

Działania realizowane w ramach projektu promowane były m.in. w Serwisie Samorządowym Polskiej Agencji Prasowej (www.samorząd.pap.pl), w *Gazecie Samorządu i Administracji* oraz *Samorządzie Miejskim*. Przygotowana została też specjalna ulotka informacyjna, która rozpowszechniana była podczas licznych imprez ZMP.

4.2. Konferencje

4.2.1. Polsko-włoska konferencja „Współpraca miast partnerskich na rzecz pokoju i ochrony praw człowieka”, 15-16 czerwca, Oświęcim

Spotkanie zorganizowane zostało przez Urząd Miasta Oświęcimia, Związek Miast Polskich i Włoską Sekcję Rady Gmin i Regionów Europy. W konferencji wzięli udział m.in. eurodeputowany **Jan Olbrycht**, senator Republiki Włoskiej **Roberto Di Giovan Paolo** oraz **Janusz Marszałek**, prezydent Oświęcimia i przewodniczący Grupy ds. Współpracy Partnerskiej w Radzie Gmin i Regionów Europy. Na konferencje do Oświęcimia przyjechało prawie 70 samorządowców z Polski i Włoch.

Konferencja przebiegała równolegle do seminarium sieci 4 miast w ramach projektu „Współpraca partnerska na rzecz pokoju, ochrony praw człowieka i zapobiegania handlu ludźmi”, której uczestnikiem jest Oświęcim.

Podczas konferencji odbyła się uroczystość podpisania umowy partnerskiej pomiędzy Oświęcimiem a dwoma nowymi partnerami: Arezzo we Włoszech i Breisach am Rhein w Niemczech.

Uczestnicy spotkania przyjęli specjalną deklarację dotyczącą odpowiedzialnego uczestnictwa we współpracy miast partnerskich w kontekście realizacji podstawowych praw człowieka w społecznościach lokalnych. Promotorem deklaracji był **Gianfranco Martini**, jeden ze współtwórców CEMR i patronów ruchu miast bliźniaczych w Europie.

4.2.2. Międzynarodowe seminarium „Współpraca partnerska i pojednanie. 70 lat po wybuchu II Wojny Światowej, 20 lat po obaleniu żelaznej kurtyny”, 30 października, Oświęcim

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) wraz z Urzędem Miasta Oświęcimia i Związkiem Miast Polskich zorganizowała 30 października w Oświęcimiu międzynarodowe seminarium poświęcone współpracy partnerskiej. W spotkaniu wzięło udział ponad 50 uczestników z 17 krajów. Byli to samorządowcy oraz osoby zajmujące się współpracą partnerską. Wśród gości był eurodeputowany **Jan Olbrycht** oraz sekretarz generalny CEMR, **Jeremy Smith**.

Na początku spotkania, z udziałem przedstawicieli z Francji, Bośni i Hercegowiny, Izraela i Polski, dyskutowano o roli współpracy partnerskiej w procesie pojednania.

Drugi panel poświęcony był przemianom politycznym roku 1989 i wkładowi współpracy partnerskiej w zbliżanie Europejczyków. Próbowano znaleźć odpowiedź na pytanie, jakie cechy współpracy partnerskiej mogą pomóc zwiększyć poczucie przynależności obywateli do Unii Europejskiej oraz czy z perspektywy 20 lat kontakty partnerskie dały obywatelom takie poczucie wspólnej tożsamości europejskiej.

O niezwyklej roli współpracy partnerskiej w procesie pojednania oraz budowaniu wspólnej przyszłości europejskiej mówił również poseł **Jan Olbrycht**.

4.2.3. Konferencja „Rozwój samorządów miejskich realizowany dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego”, 8 grudnia, Warszawa

Spotkanie było podsumowaniem realizacji projektu „URBES- podniesienie potencjału administracyjnego samorządów Warszawy, Poznania i Łodzi do zarządzania metodą projektową”. Poprzez zaprezentowanie dobrych praktyk,

wypracowanych w projekcie, promowano rozwój samorządów miejskich realizowany dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego. W spotkaniu wzięli udział m.in. członkowie Komisji Integracji Europejskiej ZMP oraz inni przedstawiciele miast.

4.2.4. Open Days 2009 Europejski Tydzień Regionów i Miast, 5 – 8 października, Bruksela

Już po raz siódmy odbył się w Brukseli Europejski Tydzień Regionów i Miast – Open Days 2009. Imprezę zorganizował Komitet Regionów i Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Polityki Regionalnej przy współpracy europejskich miast i regionów.

Tegoroczne Open Days odbywały się pod hasłem „Globalne wyzwania, europejskie odpowiedzi”. Impreza poświęcona była kwestiom o zasadniczym znaczeniu dla samorządów lokalnych i regionalnych, a mianowicie: działaniom regionów podejmowanym wobec kryzysu gospodarczego, innowacjom, zmianom klimatu oraz wartości dodanej i przyszłości polityki spójności.

Kolejnym wyzwaniem, przed jakim stoją państwa członkowskie UE, jest przeciwdziałanie zmianom klimatycznym. Podczas tegorocznych Open Days zostały zaprezentowane dobre praktyki europejskich miast w tym obszarze. W specjalnym namiocie OPEN DAYS roztawionym na esplanadzie przed budynkiem głównej siedziby Komisji Europejskiej odbyły się prezentacje ekologicznych pojazdów, a także wystawy obrazujące osiągnięcia tych regionów i miast, które są pionierami w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych.

W tym roku do Brukseli przyjechało około 7 tys. uczestników – przedstawicieli 314 regionów i miast z 33 państw europejskich. Mogli oni wziąć udział w bogatym programie warsztatów oraz w zorganizowanym po raz pierwszy Uniwersytecie Open Days, umożliwiającym bardziej naukowe podejście do czterech głównych zagadnień podejmowanych podczas imprezy. Oprócz wydarzeń w Brukseli, w całej Unii odbyło się w październiku ponad 200 imprez lokalnych. Miasta i regiony zorganizowały u siebie różnego rodzaju imprezy, których zadaniem było przybliżenie palących problemów ludziom, których dotyczą one w największym stopniu, czyli europejskim obywatelom. W Polsce tego typu wydarzenia odbyły się w 13 miastach: Szczecinie, Gdańsku, Elblągu, Toruniu,

Warszawie, Poznaniu, Zielonej Górze, Lublinie, Łodzi, Częstochowie, Opolu, Krakowie i Rzeszowie. Były to m.in. konferencje, warsztaty i debaty na temat transportu publicznego, funduszy europejskich, programów wspieranych przez UE oraz współpracy lokalnej administracji z organizacjami pozarządowymi.

Po raz pierwszy w historii unijnej imprezy Open Days polski region był liderem międzynarodowej grupy. 6 października Wielkopolska we współpracy z siedmioma europejskimi partnerami – regionami: Andaluzją, Karyntią, Castillą La Mancha, Południową Finlandią, Wschodnimi Prowincjami Holenderskimi, hrabstwem Lancashire i Miastem Pilzno, zorganizowała dwie debaty z udziałem regionalnych polityków oraz ekspertów zajmujących się wdrażaniem funduszy strukturalnych. W wydarzeniu wzięło udział ponad 150 osób z 16 krajów UE. Wśród uczestników warsztatu znajdowali się przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych, pracownicy instytucji europejskich, naukowcy i eksperci ds. wdrażania regionalnych programów operacyjnych. Warsztat pt. „Regiony debatują o przyszłości polityki spójności” składał się z dwóch debat, politycznej i eksperckiej. Celem obu paneli dyskusyjnych było przekazanie przedstawicielom Komisji Europejskiej refleksji na temat przyszłych rozwiązań w obszarze programowania i wdrażania polityki spójności.

4.2.5. Towarzyski Mecz Piłki Nożnej Samorządowców – Polska – Niemcy, 3 października, Berlin

Z okazji 20. rocznicy obalenia Muru Berlińskiego i zjednoczenia Niemiec, burmistrzowie i inni przedstawiciele miast Polski i Niemiec rozegrali towarzyski mecz piłki nożnej. Spotkanie zakończyło się remisem 3:3, co można uznać za sukces reprezentacji polskiej, gdyż przed rokiem drużyna Niemiec zajęła pierwsze miejsce w europejskich mistrzostwach burmistrzów i prezydentów w piłce nożnej w austriackim Alpendorfie. Po meczu polscy i Niemiec samorządowcy uczestniczyli w obchodach rocznicy w Spandau. Kolejne spotkanie obu drużyn zaplanowane jest na przyszły rok.

4.3. Prace ciał statutowych organizacji europejskich

4.3.1. Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR)

XXIV Zgromadzenie Ogólne CEMR, Malmö, 22-24 kwietnia

W spotkaniu wzięli udział lokalni oraz regionalni liderzy samorządów z całej Europy, a także spoza niej, eksperci, przedstawiciele instytucji UE oraz partnerzy, którzy wspólnie debatowali nad kwestiami dotyczącymi Europy. Polskę reprezentowało 45 samorządowców (*ZMP sfinansował opłatę rejestracyjną oraz zorganizował wyjazd grupowy*).

Zgromadzenie Ogólne CEMR miało stać się w założeniu organizatorów okazją do zastanowienia się nad sprawami dotyczącymi Europy, które bezpośrednio dotyczą także polskich miast i regionów. Najbardziej gorące obecnie tematy to rozwój służby publicznej, zmiany klimatyczne i energia, rozwój ekonomiczny i środowisko, a także stan demokracji lokalnej. Uczestnicy spotkania debatowali też m.in. nad kwestią: czy europejskie miasta i regiony gotowe są na to, co przyniesie przyszłość i czy samorządowcy gotowi są na obecne i przyszłe wyzwania.

Do szwedzkiego Malmö przyjechało prawie tysiąc samorządowców z całej Europy. Podczas sesji otwierającej Zgromadzenie były prezydent CEMR, a obecnie przewodniczący Konwencji do spraw przyszłości Europy, Valéry Giscard d'Estaing mówiąc o przyszłości Unii Europejskiej zwrócił uwagę na kwestię kryzysu ekonomicznego oraz na ostatnie instytucjonalne zmiany w UE, także Strategię Lizbońską.

W Malmö zaprezentowano trzy raporty przygotowane wcześniej we współpracy z sekcjami CEMR z różnych krajów. Pierwszy z nich pokazywał wpływ kryzysu gospodarczego na samorządy. Drugi z raportów, skupiając się na zmianach w lokalnych i regionalnych strukturach europejskich, dał ogólny pogląd na ich obecną sytuację. Trzeci z dokumentów dotyczy zachodnich państw bałkańskich i stosunku ich obywateli do władz lokalnych.

Rada Gmin i Regionów Europy przyjęła ponadto w Szwecji manifest na temat wyborów do Parlamentu Europejskiego skierowany do władz lokalnych i regionalnych oraz do samego parlamentu. W dokumencie znalazła się lista

kluczowych dla samorządów zagadnień takich jak np. usługi publiczne, zrównoważony rozwój, kryzys gospodarczy czy kwestie wykluczenia społecznego.

Podczas szwedzkiego spotkania zapadła decyzja o miejscu kolejnego Zgromadzenia Ogólne CEMR. O przywilej ten ubiegały się Ateny i Kadyks. Większość członków Komitetu Politycznego CEMR poparła kandydaturę Kadyksu.

W deklaracji końcowej Zgromadzenia zatytułowanej „Gotowi na przyszłość? Przygotowania europejskich samorządów lokalnych i regionalnych” delegaci ponowili swoje zobowiązanie do przystosowania i rozwijania usług publicznych tak, by mogły one sprostać wyzwaniom – zarówno w perspektywie krótko- jak i długoterminowej – oraz by samorzady Europy faktycznie były „gotowe na przyszłość”, współpracując z władzami na szczeblu europejskim i krajowym.

Komitet Polityczny CEMR spotkał się w 2009 roku dwukrotnie:

- **22 kwietnia, Malmö** Spotkanie odbyło się podczas Zgromadzenia Ogólnego CEMR. Dokonano m.in. wyboru miasta - gospodarza kolejnego Zgromadzenia Ogólnego. Przedstawiono 2 kandydatury: Ateny i Kadyks. Wybrano Kadyks. ZMP reprezentowali wszyscy delegaci do Komitetu Politycznego: Mirosława Lehman burmistrz Katruż, Marek Obrębalski, prezydent Jeleniej Góry oraz Jarosław Wilczyński, prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego.

- **30 listopada – 1 grudnia, Berlin** Spotkanie poprzedzone było specjalnym seminarium zorganizowanym przez CEMR dla uczczenia 20. rocznicy upadku Żelaznej Kurtyny. Moderatorem był Dyrektor Biura ZMP, Andrzej Porawski, a jednym z mówców – eurodeputowany Jan Olbrycht.

Komitet Polityczny dokonał m.in. wyboru nowego Sekretarza Generalnego CEMR. Został nim Frederic Vallier, który pełnił dotychczas funkcję szefa działu ds. europejskich w mieście i metropolii Nantes. Nowy Sekretarz Generalny obejmie urząd w lutym 2010 roku i zastąpi na tym stanowisku Jeremy'ego Smith'a.

Na stronie Związku Miast Polskich, począwszy od października 2009, umieszczany jest biuletyn informacyjny tłumaczony na język polski przez biuro ZMP, podsumowujący prace CEMR-u w poszczególnych miesiącach.

Rada sekretarzy generalnych i dyrektorów biur CEMR spotkała się dwukrotnie:

- **19 – 20 lutego, Praga** – Dyskutowano m.in. na temat Zgromadzenia Ogólnego CEMR w Malmö i procedur wyboru nowego Sekretarza Generalnego CEMR. Przedstawiono raport dotyczący wpływu kryzysu finansowego na samorządy w Europie oraz projekt Karty Samorządów Lokalnych i Regionalnych w zakresie usług publicznych.
- **1 – 2 października, Madryt** – Głównie tematy spotkania to budżet CEMR na rok 2010 oraz podsumowanie Zgromadzenia Ogólnego w Malmö.

ZMP reprezentuje w Radzie dyrektor Biura, Andrzej Porawski.

4.3.2. Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE)

Sesja plenarna CLRAE

Zgodnie z decyzją Kongresu, począwszy od 2009 roku, Sesje Plenarne CLRAE będą się odbywać dwa razy do roku.

W dniach **3 – 5 marca** przedstawiciele CLRAE spotkali się na 16 Sesji Plenarnej w **Strasbourg**.

Głównymi tematami Sesji były: współpraca euro-śroziemnomorska, skutki międzynarodowego kryzysu finansowego i jego konsekwencji na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz dobre praktyki europejskich miast w promowaniu relacji międzykulturowych. Zaprezentowano je w ramach „okrągłego stołu” z udziałem miast uczestniczących w projekcie Rady Europy i Komisji Europejskiej „Miasta międzykulturowe”. W projekcie tym, jako jedyne miasto z Polski, uczestniczy Lublin.

Związek Miast Polskich reprezentowali delegaci: Jan Bronś, burmistrz Oleśnicy i Jacek Karnowski, prezydent Sopotu.

W dniach **13 – 15 października** przedstawiciele CLRAE spotkali się na 17 Sesji Plenarnej w **Strasbourg**.

Tematyka Sesji poświęcona była m.in. obchodom 60-lecia Rady Europy. Bardzo ważnym elementem październikowego spotkania były wydarzenia związane z promowaniem Europejskiego Tygodnia Demokracji Lokalnej (ETDL). To coroczne europejskie wydarzenie z odbywającymi się jednocześnie imprezami na szczeblach krajowych i lokalnych ma na celu włączenie władz lokalnych i mieszkańców w szerzenie i pogłębianie wiedzy na temat demo-

kracji lokalnej oraz promowanie idei demokratycznego udziału obywateli w życiu społeczności lokalnych. W tym roku do organizacji Tygodnia włączyły się po raz pierwszy **3 miasta z Polski – Katowice, Słupsk oraz Podkowa Leśna, która została jednym z 10 miast pilotażowych**. W ostatnim dniu Sesji istotnym polskim akcentem było wystąpienie Konstantego Dombrowicza, prezydenta Bydgoszczy, przewodniczącego Polskiej Delegacji, w roli sprawozdawcy. Prezydent przedstawił koncepcję miast kreatywnych i propozycję uchwały, w której Kongres zachęca miasta do wykorzystania możliwości, jakie stwarza Europejski Rok Kreatywności i Innowacyjności (2009) i przyjrzenia się prowadzonym politykom kulturalnym w celu uczynienia ich bardziej nowoczesnymi. Koncepcja „miast kreatywnych” promuje różnicowanie kulturowe poprzez wykorzystanie lokalnego dziedzictwa. Opiera się na przekonaniu, że kultura odgrywa znaczącą rolę w rozwoju miejskim i ulepszaniu codziennego życia. Przyjęty dokument podkreśla, jak ważne jest włączenie w cały proces wszystkich grup wiekowych, etnicznych i językowych oraz wspieranie lokalnych artystów. Wcześniej, we wrześniu, odbyło się w Bydgoszczy międzynarodowe seminarium na temat miast kreatywnych, towarzyszące posiedzeniu Komisji Kultury i Edukacji CLRAE.

Związek reprezentowali delegaci: Jan Bronś, burmistrz Oleśnicy i Jacek Karnowski, prezydent Sopotu.

4.4. Polsko-Niemiecka Grupa Robocza

Polsko-Niemiecka Grupa Robocza spotkała się dwukrotnie **18-19 marca w Katowicach** oraz **22-23 października w Elmshorn**.

W połowie marca w Katowicach odbyło się kolejne posiedzenie Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, która od ponad 10 lat jest forum współpracy polskich i niemieckich przedstawicieli samorządów.

W pierwszej części spotkania podsumowano ubiegłoroczną pracę Grupy. Nie zabrakło także dyskusji o aktualnych w tym roku wydarzeniach, rozmawiano m.in. o 70 rocznicy wybuchu II wojny światowej i upamiętnieniu tej daty w polskich i niemieckich samorządach. Jedną z propozycji, umiesz-

czanie pamiątkowych tablic w szczególnych miejscach, związanych z II wojną światową, w polskich i niemieckich miastach i gminach przedstawiła Katarzyna Kulisiewicz z Częstochowy. W dyskusji, niemiecki współprzewodniczący Grupy, Tobias Kogge podkreślił, że ponad 600 partnerstw polsko-niemieckich tworzy dobry grunt do wspólnych przedsięwzięć przypominających tę datę.

Gościem spotkania była prof. Irena Lipowicz, obecnie dyrektor, członek Zarządu, Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Mówiła ona o polsko-niemieckich projektach współpracy samorządowej, które realizowane są przy wsparciu Fundacji. Zaprezentowała także realizowane przez FWPN projekty, które mogłyby być realizowane we współpracy z Grupą Roboczą.

Polscy i niemieccy przedstawiciele samorządów wysłuchali także informacji o aktualnych pracach Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej, które przedstawiła Aleksandra Suska-Mentel, Sekretarz Komisji.

Omówiono również projekty kolejnych polsko-niemieckich spotkań samorządowych m.in. planowanego spotkania w Krzyżowej i konferencji miast i gmin partnerskich w Ślubicach.

W Elmshorn, witając uczestników spotkania, gospodyni miasta, burmistrz **Brigitte Fronzek** wiele ciepłych słów poświęciła m.in. współpracy z miastem partnerskim - Stargardem Szczecińskim. Przykład ten pokazuje ewolucję współpracy bliźniaczej po II wojnie światowej. U zarania kontaktów Elmshorn i Stargardu Szczecińskiego leżała troska o wypędzonych mieszkalców, którzy po wojnie osiedlili się w Elmshorn. Z upływem lat rozwinęły się bardzo dobre kontakty z już polskim - co podkreślała pani Burmistrz - Stargardem Szczecińskim. Właśnie to partnerstwo jest najaktywniejszym spośród trzech, które Elmshorn realizuje.

Członkowie Grupy wysłuchali relacji prezydenta Oświęcimia **Janusza Marszałka**, pełniącego funkcję przewodniczącego Grupy ds. Współpracy Partnerskiej CEMR, o działaniach dotyczących współpracy bliźniaczej na szczeblu europejskim. Dyrektor Biura ZMP **Andrzej Porawski** przedstawił plany organizacji w 2011 europejskiego Kongresu Miast Partnerskich. Strona niemiecka poinformowała o prawdopodobnych zmianach organizacyjnych w pracy Sekcji Niemieckiej.

W kolejnym punkcie **Stephan Erb**, Dyrektor Biura Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (PNWM) omówił bieżące prace organizacji. W minionym roku finansowe wsparcie PNWM otrzymało 3600 projektów, w których zaangażowanych było ponad 135 tys. młodych ludzi z obu krajów. **Erb** podkreślał także, że wiele projektów uzyskuje dodatkowe wsparcie ze strony Samorządów, co jeszcze intensyfikuje współpracę. Chcąc stale udoskonalać Moderowanie współpracy polsko-niemieckiej, PNWM planuje w przyszłym roku zorganizowanie kilkudniowego seminarium, adresowanego do samorządów, by wspólnie wypracować nowe pomysły. Warunkiem uczestnictwa będzie udział przedstawicieli współpracujących samorządów z obu krajów.

Dyrektor Biura PNWM zaprezentował nową publikację, przygotowaną w związku z obchodami 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej *Polska i Niemcy – wojna i pamięć*. Opracowana wspólnie przez polskich i niemieckich historyków książka, przedstawia punkt widzenia obu stron na wydarzenia II wojny światowej. Zebrane w publikacji artykuły posłużyć mogą jako pomoc dla nauczycieli oraz organizatorów polsko-niemieckich spotkań młodzieży.

Przywołany przez dyrektora Erb'a temat rocznicy wybuchu II wojny światowej, wywołał intensywną dyskusję. Przedstawiciele polskich i Niemieckich samorządów wymieniali doświadczenia związane z tymi trudnymi dla obu krajów kwestiami historycznymi. Pojawiały się liczne dobre przykłady, ale bez obaw mówiono także o negatywnych zjawiskach.

Na posiedzeniu dyskutowano też o pracy w ramach samorządowego *Trójkąta Weimarskiego*, a także o ewentualnej współpracy z czeskim związkiem samorządowym. Pod obrady Grupy powrócił temat Polsko-Niemieckiej Nagrody Samorządowej. Przedstawiono historię pracy nad tym projektem, ale także nowe perspektywy i możliwości, które udało się ustalić stronie polskiej.

W Elmshorn zajęto się również planami na rok przyszły. Na marzec 2010 roku zaplanowano polsko-niemieckie seminarium pod tytułem: *Pamiętając, razem patrzeć w przyszłość*. Odbędzie się ono w Krzyżowej i Głogowie, 18-19 marca 2010 roku. Z kolei 8-9 lipca 2010 r. w Słubicach, zaplanowano 9 Polsko-Niemiecką Konferencję Miast i Gmin Partnerskich. Tematem przewodnim przyszłorocznej Konferencji będzie promocja sportu i rekreacji i w pol-

skich i niemieckich samorządach, w tym możliwości jakie niesie w tym zakresie współpraca bliźniacza.

Polscy i niemieccy samorządowcy zapoznali się też z informacją o ważnych wydarzeniach w Polsce i Niemczech w 2010 r., które dotyczą życia samorządów. Otrzymali ponadto relację z prac Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. współpracy przygranicznej i międzyregionalnej.

Na zakończenie spotkania przedstawiono aktualną listę partnerstw Polsko-niemieckich, opracowaną przez Związek Miast Polskich w ramach realizacji projektu z programu *Europa dla Obywateli – środki wsparcia*. Według tych najnowszych danych istnieje 1021 polsko-niemieckich par samorządowych (w roku 2003 było ich 652!)

Ustalono, że kolejne posiedzenie Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej odbędzie się w marcu przyszłego roku. Będzie ono towarzyszyć zaplanowanemu w Krzyżowej i Głogowie seminarium.

4.5. Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II

Od 2 października 2009 Związek we współpracy z partnerami oficjalnie prowadzi Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II. ZMP uzyskał pozytywną opinię Sekretariatu Programu na temat aplikacji złożonej w otwartym konkursie w kwietniu. ZMP realizuje ten projekt wspólnie ze Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów oraz Instytutem Rozwoju Miast w Krakowie.

Głównym zadaniem Krajowego Punktu Kontaktowego jest bieżące informowanie wszystkich zainteresowanych działaniami przeprowadzanymi w ramach realizacji projektów URBACT. Dodatkowo, Punkt będzie zbierał i przekazywał do Sekretariatu informacje związane z szeroko rozumianą polityką miejską w Polsce. Podstawowym narzędziem komunikacji Sekretariatu URBACT z miastami jest comiesięczny biuletyn URBACT, publikowany wersji polskiej na www.urbact.pl oraz na stronach partnerów projektu. Ważnym elementem pracy Punktu i zarazem ciekawym narzędziem promocji polskich miast będzie możliwość dzielenia się polskimi dobrymi praktykami lub innowacyjnymi rozwiązaniami z zakresu zintegrowanego rozwoju miast. Podstawowym narzędziem komunikacji jest systematycznie uzupełniana strona

internetowa www.urbact.pl. Dodatkowo, na stronach internetowych wszystkich partnerów projektu znajdują się odnośniki do bieżących informacji.

W ramach realizacji projektu, ZMP wraz z partnerami, zaplanował m.in. konferencje i seminaria szkoleniowe, opracowania dotyczące polityki miejskiej itp.

Podobne punkty kontaktowe prowadzone są w: Niemczech i Austrii (jeden punkt dla obu krajów), Węgrzech, Łotwie, Litwie, Holandii, Rumunii. Słowenii i Szwecji.

4.6. Inne – Biuro COPPEM Poland

Ze względu na przebiegające na przełomie lat 2008/2009 w samej centrali COPPEM w Palermo zmiany organizacyjno-budżetowe, działalność samej organizacji, a tym samym i biura w Polsce były znacznie ograniczone.

Biuro przekazywało wszelkie informacje otrzymywane z centrali COPPEM, m.in. o posiedzeniach Zarządu COPPEM (Neapol - 26 marca; Sanliurfa - 24 maja; Palermo - 12 grudnia); Zgromadzeniu Ogólnym – 13 grudnia; Euro-Śródziemnomorskim Festiwalu Miast i Regionów w Algierze – 25-30 października; o projektach prowadzonych przy współudziale organizacji, pracach komisji COPPEM i in. W Zgromadzeniu Ogólnym COPPEM z Polski wzięła udział delegacja 3-osobowa.

5. Konferencje, targi, konkursy

5.1. KONFERENCJE

5.1.1. Zgromadzenie Ogólne ZMP, Ruda Śląska, Katowice, 19 – 20 marca

Kwestie kryzysu gospodarczego, a o za tym idzie finansów samorządowych oraz nowa tzw. ustawa metropolitalna zdominowały obrady XXX Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich. Spotkanie delegatów z całej Polski odbyło się 19 i 20 marca w Rudzie Śląskiej i Katowicach.

Podczas wiosennego Zgromadzenia Ogólnego delegaci jak co roku podsumowali minione 12 miesięcy działalności Związku. Prezes **Ryszard Grobelny** przypomniał, że miniony 2008 rok zapowiadał się – po deklaracjach nowego rządu z końca roku 2007 – jako bardzo obiecujący.

- Dwie najważniejsze kwestie, na których załatwienie liczyliśmy: ustawa „miejska” oraz rekompensaty ubytków w udziałach gmin w podatku PIT – nie doczekały się rozwiązania – przypomniał prezes ZMP.- Ustawę „miejską” po zgłoszeniu przez nas szczegółowych uwag zaopiniowaliśmy pozytywnie, jednak zablokowali ją marszałkowie województw, a w koalicji rządowej – PSL. Minister finansów z kolei odmówił rozpatrzenia naszych postulatów finansowych, dotyczących konieczności rekompensaty ubytków we wpływach z PIT po zmianie stawek podatkowych, następujących po ubiegłorocznych ubytkach związanych z wprowadzeniem ulg prorodzinnych.

Pewną rekompensatą jest ze strony rządu program wspierania budowy i modernizacji dróg lokalnych, jednak jego skala jest kilkakrotnie mniejsza niż skutki zmian w podatku dochodowym od osób fizycznych.

Najważniejsze zmiany, jakie udało się uzyskać w minionym roku, to - zdaniem Zarządu - nowa ustawa o pracownikach samorządowych oraz częściowe zmiany w systemie oświaty. Choć te ostatnie są dalece niesatysfakcjonujące, za korzystne Związek uznaje zmiany proporcji w komisjach konkursowych. Poza tym zmniejszono ingerencję kuratoriów w organizację szkół, a także zwiększono elastyczność przekształceń szkół, zwłaszcza w małych miejscowościach.

- *Zmiany te, daleko mniejsze niż poparty przez nas projekt rządowy, wprowadzono przy ogromnym, nieracjonalnym oporze związków zawodowych, dysponujących znacznymi wpływami w Sejmie – czytamy w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Związku Miast Polskich w 2008 roku.*

Jednak najważniejszą zmianą w ostatnim czasie jest – w opinii Zarządu – uczciwe uwzględnianie zmian w negocjowanych centralnie stawkach wynagrodzeń nauczycielskich w skali wzrostu kwoty subwencji „szkolnej”. Dlatego mimo że algorytm podziału jest nadal niezadowolający i krzywdzący dla miast, a skutki wcześniejszych niedoszacowań wciąż trwają, w ostatnich dwóch latach strona samorządowa pozytywnie opiniowała rozporządzenia dotyczące algorytmu.

Ważną zmianą jest też sposób funkcjonowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która obecnie współkierowana przez wicepremiera Grzegorza Schetynę pracuje systematycznie.

Obecny na Zgromadzeniu Ogólnym wicepremier **Grzegorz Schetyna** także podkreślał dobrą jakość współpracy administracji rządowej z samorządami. Mówiąc o Narodowym programie przebudowy dróg lokalnych i programie Orlik 2012, podkreślił dobre efekty współdziałania obu administracji.

- *Wszędzie tam, gdzie spotykają się pieniądze rządowe i samorządowe, wiele rzeczy udaje się zrobić. W Radzie Ministrów szukamy kolejnych takich projektów do wspólnej realizacji, gdyż one dają konkretny efekt, ale też budują dobre relacje między administracją rządową i samorządową.*

W tej dobrej atmosferze pewną zadrą wydaje się być niosąca ze sobą duże emocje ustawa metropolitalna. Jednak, jak zapewnił wicepremier Schetyna, właśnie z powodu troski o dobrze pojęte interesy miast i docenianie tej tematyki przez rząd, urzędnicy przygotowujący projekt tak pieczołowicie nad nim pracują i tak starannie dobierają słowa.

- *To ma być sztandar, wizytówka polityki miejskiej naszego państwa – mówił G. Schetyna. – Nie chcemy tworzyć przepisów, które nie będą stosowane. Klasyczne podejście, a więc ustawa metropolitalna, wywołało silne kontrowersje. Odeszliśmy od tej koncepcji, bo rozmowa zaczęła iść w kierunku politycznych targów – ile obszarów metropolitalnych i dlaczego tak mało.*

Obecnie rząd pracuje nad projektem, który ma utrzymać równowagę w rozwoju sieci miejskiej, aby wzmocnić strategiczną rolę obszarów metropolitalnych, a jednocześnie podkreślić, że miasta średnie i małe także mogą być atrakcyjne. Rozważa się dwie koncepcje. Pierwsza to powołanie do życia zespołu miejskiego tworzonego przez gminę miejską lub miejsko-wiejską z sąsiadującymi gminami. To taki swoisty zaczątek, zachęta do tego, żeby wspólnie budować coś dobrego i funkcjonalnego, wspólnie realizować pomysły. Druga koncepcja to klasyczna metropolia, ze względów emocjonalnych nazywana obszarem metropolitalnym. Ważne jest, że w zamyśle rządu ma ona służyć zaspakajaniu potrzeb mieszkańców, a nie ludzkich ambicji.

- Nie chcemy jako administracja rządowa wskazywać obszarów metropolitalnych – podkreślał wicepremier.- Dlatego przewidujemy dwa sposoby ich tworzenia. Pierwszy, obligatoryjny, to w drodze rozporządzenia stworzenie przez Radę Ministrów takiego obszaru. Ma to dotyczyć Śląska, Warszawy i Trójmiasta. Drugi, fakultatywny, zakłada tworzenie przez Radę Ministrów obszarów metropolitalnych na wniosek zainteresowanych gmin. Chcemy w ten sposób tworzyć prawo na dziesięciolecie, otworzyć pewne długofalowe możliwości.

Obecnie najpoważniejszym problemem stają się dla samorządów miast ich finanse – w kontekście globalnego kryzysu gospodarczego. Wiadomo, że ogólna sytuacja musi wpłynąć także na dochody jednostek samorządu terytorialnego. Związek obawia się, że w najbliższym czasie spadną wpływy z PIT i CIT, a więc i udziały w nich miast. Podmioty tracące płynność finansowa nie będą płacić podatku od nieruchomości, spadną wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych, z powodu oszczędności w budżecie centralnym zmniejszą się liczne dotacje dla samorządów, trudniej dostępne stana się kredyty inwestycyjne.

Ministerstwo Finansów przewiduje, że w bieżącym roku wzrost gospodarczy Polski będzie na poziomie ok. 1,7 %, a dochody państwa zmniejsza się o 17 mld złotych.

- Niezależnie od rozwoju sytuacji subwencja ogólna dla gmin pozostanie w takiej wysokości, w jakiej została uchwalona w ustawie budżetowej i będzie przekazywana w terminach wynikających z ustawy – zapewniła delegatów do

Zgromadzenia Ogólnego goszcząca w Rudzie Śląskiej **Elżbieta Suchocka-Roguska**, sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów.- *Z pewnością będziemy się wystrzegać tego, by oszczędności, które musi poczynić rząd nie zostały zrzucone na samorządy.*

Z informacji posiadanych przez resort finansów wynika, że realizacja dochodów budżetowych w pierwszych dwóch miesiącach roku nie rodzi zagrożenia. Jeśli chodzi o udziały we wpływach z PIT, na rachunki gmin przekazano o 9,5 % więcej środków niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Podobną tendencję zanotowano w przekazach subwencji ogólnej. Wpływ kryzysu widać już natomiast w innych dochodach gmin - wypłacanych przez urzędy skarbowe. Najgłębszy spadek notuje się – zgodnie z obawami Związku – we wpływach z podatku od czynności cywilnoprawnych, ale także we wpływach z karty podatkowej czy z podatku od spadków i darowizn.

Wicepremier Grzegorz Schetyna, nawiązując do kryzysu gospodarczego, zachęcał zwłaszcza do wykorzystanie wszystkich dostępnych środków unijnych oraz do ochrony miejskich inwestycji.

- *One dają miejsca pracy, umożliwiają rozwój i nie pozwalają zamknąć się w niemocy – przekonywał. - Wiemy w rządzie, że jeżeli władza chce oszczędzać, musi zacząć od siebie. Tak jak wy w samorządzie, pamiętamy także, że władza to służba. W trudnych czasach trzeba ludziom o tym przypominać.*

W przyjętym przez Zgromadzenie Ogólne stanowisku w sprawie kryzysu gospodarczego delegaci reprezentujący polskie miasta zwrócili się do rządu o przygotowanie pakietu antykryzysowego dla jednostek samorządu terytorialnego w celu przeciwdziałania skutkom obecnego kryzysu dla finansów samorządowych zbudowanych na dochodach w znacznej części uzależnionych od koniunktury gospodarczej. Zaapelowano, by rząd – w miarę możliwości – wspierał finansowo działania gospodarcze, przyczyniające się do tworzenia lub ochrony miejsc pracy, a także nie szukał oszczędności w środkach przeznaczonych na zadania z zakresu polityki socjalnej, w znacznym stopniu realizowane przez samorządy lokalne w oparciu o dotacje celowe.

- *Samorządy są jednym z największych w państwie pracodawców, dlatego powinny być uwzględnione w planowanych i wprowadzanych przez rząd*

pakietach gospodarczych i systemowych rozwiązaniach dotyczących stosunków pracodawca – pracownik – czytamy w Stanowisku.

Delegaci przyjęli także stanowisko pt. „Miasta w rocznicę wolności”. Przyjmując z zainteresowaniem bogaty program obchodów rocznicy 4 czerwca 1989 roku, zwrócili się do władz polskich miast z apelem o podjęcie w miarę możliwości również lokalnych działań upamiętniających tą ważną rocznicę.

Ponadto Zgromadzenie Ogólne przyjęło stanowiska w sprawie finansowania dróg krajowych w miastach na prawach powiatu, w sprawie zasad finansowania Policji oraz w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu.

5.1.2. III Międzynarodowa Konferencja Miejska, Katowice, 19 – 20 marca

Już po raz kolejny odbyła się w Katowicach Międzynarodowa Konferencja Miejska, którą zorganizował eurodeputowany Jan Olbrycht wraz ze Stowarzyszeniem „Europa jest prosta”. Parterami konferencji były: Miasto Katowice, Związek Miast Polskich oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów.

Tegoroczne spotkanie poświęcone było problematyce zarządzania miastem w XXI wieku.

- Problematyka zarządzania miastami oraz polityka miejska to dwa główne tematy zainteresowania Związku Miast Polskich – mówił podczas otwarcia Konferencji Ryszard Grobelny, prezes ZMP. Dlatego tegoroczne spotkanie w Katowicach połączono z obradami XXX Zgromadzenia Ogólnego Związku. – To czego miasta potrzebują, to dobre przykłady i mądre mechanizmy. Mówiąc o zarządzaniu miastami, trzeba wziąć pod uwagę bardzo różne aspekty, dlatego tak dobre merytorycznie spotkania jak to w Katowicach przyciągają burmistrzów i prezydentów.

Ostatni rok to – zdaniem organizatorów konferencji - czas wyjątkowych w historii zmian, które wymagają innego, nowego podejścia również do zarządzania miastem - stąd w tegorocznej konferencji znalazły się dwa bloki tematyczne. Pierwszy to debata z udziałem najwybitniejszych ekspertów od zarządzania miastem. Druga część konferencji, której gospodarzem był Śląski Związek Gmin i Powiatów poświęcona była także ważnemu tematowi przekształceń polskich miast – rewitalizacji obszarów problemowych. W Ka-

towicach mówiono także o kryzysie – jak go przetrwać, ale i jak wykorzystać ten szczególny moment.

Do tego ostatniego podejścia zachęcał gorąco uczestników konferencji Jan Olbrycht. Przypomniwał on, że jeszcze niedawno mówiło się o pewnym eksperymencie europejskim – Europie regionów. Myślano, że regiony przejmą rolę państwa. Dziś jednak już nie mówi się o Europie regionów, a o Europie z regionami. Dzieje się tak, gdyż sytuacja polityczna zmieniła się i nikt dziś już nie pozwoli sobie na zbytne wzmocnienie regionów. Dziś bardziej poprawne politycznie jest wzmocnienie miast, choć równocześnie trwa rywalizacja i napięcie między regionami i władzami miast. Podobnie rzecz się miała z transportem miejskim. Jak przypomniwał poseł Olbrycht, jeszcze rok temu kiedy Komisja Europejska wyszła z pomysłem większego zaangażowania się EU w tę kwestię, państwa członkowskie stanowczo zareagowały mówiąc, że zgodnie z zasadą subsydiarności Unia nie powinna zajmować się tym. To powinność miast. Ale miasta nie są w stanie same poradzić sobie z problemami transportu miejskiego. I nastąpił pat, blokada polityczna.

- Teraz wszystko się zmienia. Kryzys stwarza absolutnie nową sytuację: nic nie jest już takie jak było – przekonywał Jan Olbrycht. - To czas na zmiany w skali europejskiej i światowej. Nagle okazuje się, że w Europie można działać szybciej, sprawniej. Wzrosło zainteresowanie miastami. Już wkrótce będziemy realizować programy przewidziane dla obszarów funkcjonalnych, a nie regionalnych.

Gościem katowickiej konferencji była profesor Saski Sassen z Uniwersytetu Columbia – wybitna socjolog, specjalistka w dziedzinie zjawisk globalizacji i związanych z nią migracji. Z uczestnikami konferencji podzieliła się swoimi przemyśleniami na temat pozycji miast w globalnym świecie i wyzwaniami, którym będą musiały one sprostać w najbliższych latach.

- Ta konferencja to swoisty projekt na przyszłość – powiedziała prof. Sassem. - W Stanach Zjednoczonych mówimy teraz o megaprzyszłości i zajmujemy się znajdowaniem tego wszystkiego, co nas łączy między sobą.

Profesor Sassem przeprowadziła ogromne badania naukowe w 75 miastach na całym świecie. Pokazały one, że nie ma jednego idealnego globalnego miasta. Różnice najczęściej związane są z geografiami. Badanie miast to obec-

nie badanie szczegółów. - *Globalna era, w której obecnie żyjemy sprawiła, że dziś miasta upodabniają się do siebie i ze sobą konkurują. A tymczasem powinny współpracować, znajdować to, co je łączy. Architektura daje nam wrażenie, że wszystkie miasta są do siebie podobne. Ale różnice widać, gdy dowiemy się, jak poszczególne miasta wykorzystują swój potencjał. Trzeba podkreślać to, co jest najlepszego w miastach i wykorzystywać to w najlepszy sposób.*

Podczas badań nad miastem idealnym profesor Sassem i jej zespół przyjęli kilkadziesiąt miar, kryteriów, np. łatwość rozwinięcia działalności biznesowej w danym mieście. Łącznie składały się one na ocenę 100, która oznaczała ideał. Ciekawe, że żadna ze światowych (badanych przez naukowców) metropolii nie uzyskała takiego wyniku. Najwyżej na liście znalazł się Londyn z wynikiem zaledwie 79. Kolejne na liście to Nowy Jork (72) i Tokio (67).

- *Nasze badania pokazały jak wielka jest jeszcze przestrzeń do działania dla miast – mówiła prof. Sassem – Jest wiele punktów wejścia do miast, wiele aspektów, które decydują o tym, które miasto jest idealne, gdy chcemy zrealizować konkretny cel.*

O pożądanym kierunkach zmian w postrzeganiu roli miast i w podejściu do zarządzania nimi mówił w Katowicach profesor Claude Jacquier, dyrektor Narodowego Centrum Badań Naukowych z Francji. Zwrócił on uwagę na fakt, że siła Europy polega na równowadze, na tym, że brak tu potężnych dominujących miast. Miasta w Europie były i będą biegunami innowacyjności. Ale problemem naszego kontynentu – zdaniem profesora Jacquier – jest fakt, że polityczna rola miast nie jest uznawana przez państwa europejskie. Nawet w strategii lizbońskiej nie mówi się o miastach jako zbiorowych aktorach.

Aby dopracować się efektywnego zarządzania miastami trzeba – jak przekonywał gość z Francji – zorganizować trzy rodzaje współpracy: horyzontalną – poziomą, między władzami lokalnymi i ich stowarzyszeniami, pionową – zakładającą współdziałanie i subsydiarność między szczeblem lokalnym, narodowym i być może europejskim. Trzeci rodzaj współpracy proponowanej przez prof. Jacquier jest najtrudniejszy: współpraca poprzeczna, zwana też

sprzeczną - zakłada bowiem partnerstwo, podejście zintegrowane, oddanie części władzy.

- *W Europie potrzebujemy nowych form zarządzania miastami* – mówił Claude Jacquier. – Musimy wziąć pod uwagę całkiem nowe obszary, które pozostawione na uboczu mogą rodzić w przyszłości poważne problemy. Należy zadbać o większy udział kobiet w zarządzaniu miastami, a także dopuścić do władz obywateli z krajów pozacuropejskich mieszkających w miastach.

Kolejnym głosem w debacie nad stanem obecnym i przyszłością miast w Polsce był wykład profesora Grzegorza Gorzelaka, dyrektora Centrum Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Stanowił on próbę odpowiedzi na pytanie: jak w zglobalizowanym świecie budować relacje, zwłaszcza między megamiastami a regionami.

Profesor Gorzelak zastanawiał się nad tym, co metropolie mogą dać regionom i ewentualnie, co regiony są w stanie zaoferować obszarom metropolitalnym. Z jego badań wynika, że tym, czego metropolia najbardziej potrzebuje jest tzw. zasilanie złożone, a więc np. wykwalifikowane kadry, technologie, informacje o innowacjach, decyzje biznesowe, dobra kulturalne. I tego typu dobra i usługi metropolia tworzy sama lub uzyskuje je ze światowej sieci. Co metropolia daje regionowi? Rynek pracy, outsourcing, handel i usługi wyższego rzędu, w tym transportowe, rynek na proste dobra i usługi.

- *Bilans tej wzajemności nie pozostawia wątpliwości: region jest metropolii znacznie mniej potrzebny niż metropolia regionowi. Metropolia może w zasadzie rozwijać się bez regionalnego zaplecza* – konkludował profesor Gorzelak. – *Układy metropolitalne rosną szybciej, a różnice między nimi a ich zapleczem regionalnym powiększają się, gdyż w metropoliach koncentrują się działy gospodarki, które mają najszybsze tempo wzrostu.*

Z badań prof. Grzegorza Gorzelak, które przeprowadził w Warszawie, Poznaniu i Trójmieście wynika, że procesy nabierania cech metropolii będą się pogłębiać. Polskie największe miasta będą w dalszym ciągu rozwijać się szybciej niż reszta kraju i będą uniezależniać się od swoich regionów, zacieśniając związki z innymi dużymi miastami w Polsce i za granicą.

5.1.3. VII Kongres Miast Polskich, Gniezno, 24-25 września

W Kongresie uczestniczyło ponad 180 przedstawicieli miast. Podczas Kongresów w latach ubiegłych dyskusja dotyczyła np. polityki miejskiej, atrakcyjności miast oraz możliwości, jakie daje miastom członkostwo w UE. Tematem wiodącym tegorocznych obrad była jakość usług komunalnych, co jest w pewnym sensie kontynuacją zeszłorocznego Kongresu w Bielsku-Białej, podczas którego rozmawiano o jakości życia w miastach.

Tym razem do udziału w debacie zaproszono przedstawicieli izb gospodarczych, działających w gospodarce komunalnej oraz Stowarzyszenie MOPS FORUM. Uczestnictwo reprezentantów stowarzyszeń zrzeszających dostawców usług było ważne, gdyż pokazało problemy z innego punktu widzenia. Zamiarem organizatorów nie była konfrontacja różnych stanowisk, ale wypracowanie szerszego, bardziej obiektywnego spojrzenia na daną branżę i nawiązanie współpracy, która może doprowadzić do ustalenia wspólnych rozwiązań korzystnych dla sektora publicznego i prywatnego (np. raportu o stanie miast), a także zapewnić skuteczniejszy lobbying.

Innym celem Kongresu było pokazanie jakości pracy samorządów. Wobec działań różnych środowisk, usiłujących zakwestionować jakość dostarczanych przez samorządy usług, czego nie potwierdzają wskaźniki w ramach Systemu Analiz Samorządowych (SAS), ZMP pokazał, że poziom ten systematycznie rośnie, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców. SAS to oprogramowanie służące samorządom gmin, miast i powiatów do gromadzenia, analizy, opracowywania i prezentacji danych dotyczących m.in. pomocy społecznej, transportu, gospodarki mieszkaniowej i komunalnej (zaopatrzenia w wodę i odbiór ścieków, odbiór i zagospodarowanie odpadów stałych). Na Kongresie oprócz ww. tematyki poruszono też zagadnienia związane z energetyką lokalną i ogrzewaniem mieszkań.

Badania SAS pokazują, że stan gospodarki wodno-ściekowej w miastach jest zadawalający. **Stanisław Łodwig**, ekspert ZMP, wiceprezydent Zgierza, przedstawił wyniki badań SAS przeprowadzone w 80 polskich miastach (dane za rok 2007) na podstawie 24 wskaźników. Metody monitorowania tego sektora usług obejmują pomiary analityczne i badania satysfakcji klientów.

Bardzo wysoki poziom osiągają wskaźniki dotyczące liczby mieszkańców z dostępem do wody i kanalizacji (ponad 90%). Średni akceptowalny poziom ceny za 1 metr sześcienny wody wynosi 2,64 zł, ale rozrzut cen w poszczególnych miastach jest duży i często nieuzasadniony pod względem ekonomicznym. Ekspert podkreślał, że brakuje kluczowych danych dotyczących dochodów gospodarstw w danej gminie, co utrudnia m.in. prowadzenie racjonalnej polityki cenowej. Zdaniem **Marii Bakalarczyk**, głównego specjalisty Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie” SAS powinien badać sektor przy pomocy większej liczby wskaźników, bowiem badania prowadzone przez IGWP często odbiegają od danych SAS. Izba bada 2 razy do roku za pośrednictwem ankiet przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne. Przejęcie przez przedsiębiorstwa dużych inwestycji finansowanych ze środków UE może spowodować dwu- czy nawet trzykrotny wzrost cen wody. Taka sytuacja może wywołać naciski społeczne na samorządy, które zaczną dotować wodę. Istnieje także pilna potrzeba uregulowania kwestii kanalizacji deszczowej. Poważny problem stanowi brak inwentaryzacji tej sieci, która jest często w gorszym stanie niż kanalizacja sanitarna.

Krzysztof Choromański zwracał uwagę, że nikt w Polsce nie wie, jak naprawdę wygląda system gospodarki odpadami, gdyż Bank Danych Regionalnych bada tylko jeden wskaźnik dotyczący tego sektora usług. SAS posiada ich 16, ale to nie daje jeszcze pełnego obrazu. Z badań wynika m.in., że w 70 miastach na 1000 mieszkańców przypada 1,74 wysepek do selektywnej zbiórki odpadów, a cena odbioru odpadów stałych od gospodarstw domowych waha się od 5 do 262 zł/m³. Średnio na terenie polskiego miasta działa 10 przedsiębiorstw odbierających odpady, jednak w ośrodkach powyżej 200 tys. mieszkańców liczba tych parterów jest dużo większa. Analizy pokazują, że paradoksalnie większa liczba przedsiębiorstw powoduje wyższe ceny. Z kolei zróżnicowanie w opłatach doprowadza do tego, że niektóre mniejsze i tańsze wysypiska śmieci zapełniają się już po kilku latach, gdyż oplaca się dowozić do nich śmieci z odległych większych miast (tak jak w Kórniku pod Poznaniem).

Branżę czeka trudny okres, ponieważ zbliżają się ostateczne terminy wyznaczone przez dyrektywy unijne dotyczące m.in. dostosowania do norm

UE wysypisk czy zmniejszenia masy składowanych odpadów. W przypadku niespełnienia wymogów unijnych przewidywane są kary. Wciąż nie ma konsensusu do stworzenia nowego systemu; „stary” nie spełnia żadnych oczekiwanych celów. Przygotowane przez MŚ założenia dotyczące zagospodarowania odpadów zostały wstrzymane przez MG, pod wpływem lobby przedsiębiorstw wywożących śmieci. Zaapelowano do rządu o powrót do pierwotnej wersji założeń projektu ustawy, która m.in. wprowadzała zapisy mówiące, że gmina ma być właścicielem strumienia odpadów.

Zbigniew Michniowski, wiceprezydent Bielska-Białej przedstawił prognozowany wzrost cen energii w najbliższych latach. Jego zdaniem, jeśli samorzady nie zaczną kontrolować polityki energetycznej państwa, będą miały problemy. W miastach jest zużywane 75% całej produkowanej energii i z miast pochodzi 80% wszystkich zanieczyszczeń, dlatego powinny być one zainteresowane obniżeniem kosztów wytwarzania energii. Gminy muszą opracować założenia do planu oraz plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na terenie gminy. Obecnie jedynie 28% gmin w Polsce ma takie opracowania. Przygotowywana nowelizacja prawa energetycznego przewiduje, że każda gmina w ciągu trzech lat będzie musiała opracować taki plan. Z. Michniowski zachęcał, aby brać przykład z innych krajów. Np. w Szwecji każdy obywatel tego kraju produkuje ok. 525 kg odpadów, z czego tylko 20 kg trafia na wysypisko, reszta podlega recyklingowi i energetycznemu wykorzystaniu odpadów.

O nieuniknionych podwyżkach cen ciepła o 100% powiedział również **Jacek Szymczak**, prezes Izby Gospodarczej „Ciepłownictwo Polskie”. Spowoduje to dyrektywa dotycząca ograniczenia emisji z dużych źródeł spalania, która mówi, że od 2013 r. wszystkie przedsiębiorstwa ciepłownicze będą musiały kupować na wolnym rynku ok. 60% uprawnień do emisji. J. Szymczak zaznaczył, że planowanie w tej branży jest utrudnione przez brak stabilnej polityki energetycznej (Prawo Energetyczne zmieniano 44 razy).

Na temat lokali mieszkalnych w Polsce mówiła **Ewa Bartosik**, ekspert ZMP. Potrzeba 1,5 miliona lokali mieszkalnych, a 1-1,5 mln już istniejących wymaga remontów. Konieczna jest wspólna polityka rządu i polityka lokalna, która powinna doprowadzić do zmniejszenia deficytu mieszkań. Obecnie og-

ranicza się ona do współfinansowania wraz z gminami budownictwa socjalnego. W opinii uczestników Kongresu, lepszą możliwością zaspakajania potrzeb mieszkaniowych gmin jest zaangażowanie w budowę mieszkań o normalnym standardzie. Poparto ideę budownictwa społecznego i z niepokojem przyjęto wycofywanie się rządu z wspierania tej formy budownictwa (likwidacja KFM). Warto zmodyfikować to wsparcie tak, aby środki z niego pochodzące nie były kierowane na inwestycje, ale na finansowanie oprocentowania kredytów komercyjnych. Podnoszono też kwestię konieczności zmiany regulacji w kodeksie postępowania cywilnego, która obecnie uniemożliwia eksmisje bez dostarczenia pomieszczenia zastępczego. W efekcie osoby, które nie płacą czynszu, nadal zajmują mieszkania komunalne.

W pierwszej dekadzie XXI w. samorządy miejskie rozpoczęły proces zahamowania degradacji w transporcie publicznym. Ekspert ZMP, **Franciszek Zych** mówił, że skala dokonujących się zmian jakościowych jest równie wielka, jak wielka była degradacja. Zmiany dotyczą rekonstrukcji infrastruktury technicznej, nowych form zarządzania, programów skierowanych na nową jakość i pozyskiwanie klienta czy wreszcie poprawy komfortu podróżowania. Modernizacja układów drogowych utrudnia życie mieszkańcom, dlatego miasta oczekują, szczególnie ze strony mediów, prezentowania dobrych praktyk i edukowania społeczeństwa, a nie tylko nagłaśniania niepowodzeń czy utrudnień.

Przedstawiciele miast podkreślali, że brak jest jednoznacznych i stabilnych przepisów prawa niezbędnych do efektywnego zarządzania eksploatacją systemu transportowego i do planowania jego rozwoju oraz monitorowania. Konsekwencje, jakie już wkrótce dla branży publicznego transportu zbiorowego i dla miast przyniesie dyrektywa UE 1370/07, omówił **Wojciech Tuli-backi**, przewodniczący Rady Nadzorczej Izby Gospodarczej Komunikacji Miejskiej. 3 grudnia br. każde miasto będzie musiało mieć m.in. wyodrębnionego organizatora transportu publicznego. Przedsiębiorstwo zajmujące się transportem publicznym nie będzie mogło pełnić równocześnie funkcji organizatora. Miasta będą miały też kłopot ze zlecaniem usług w publicznym transporcie zbiorowym (w świetle unijnego prawa będą musiały stosować wyłącznie procedury przetargowe do zlecania usług).

Eksperci z pomocy społecznej zwracali uwagę, że starzenie się demograficzne społeczeństwa będzie wymagało przekształceń w strukturze samych świadczeń. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się małe miasta, w których już dziś lokalna polityka społeczna ogranicza się do terminowych wypłat świadczeń. Obecnie wydatki na pomoc społeczną obciążają coraz bardziej budżety samorządów. Zagadnienia te przedstawił na Kongresie profesor **Piotr Błędowski** z SGH, ekspert SAS. Średnio miasta na pomoc społeczną przeznaczają 15% wydatków, jednak są i takie samorzady, które na finansowanie tej sfery usług wydają ponad jedną czwartą budżetu. Koszt dziennego utrzymania jednej osoby w domach pomocy społecznej będzie coraz wyższy. Obecnie wynosi ok. 3 tys. zł. Jego zdaniem, obszar pomocy zakładowej mógłby stać się przedmiotem zainteresowania rozwiązań z dziedziny partnerstwa publiczno-prywatnego.

Dyskutowano też o koncepcji społecznego ubezpieczenia pielęgnacyjnego. Miałoby ono charakter obowiązkowy, a środki na nim gromadzone byłyby przeznaczone na finansowanie świadczeń czy to w postaci rzeczowej, czy w postaci usług dla osób niesamodzielnych. Gdyby tego rodzaju ubezpieczenie powstało, ważna rola polityki społecznej sprowadzałaby się do domykania całego systemu, a pomoc społeczna adresowana byłaby do najbardziej potrzebujących.

5.1.4. Konferencja „Rozwój monitoringu miast, gmin i powiatów w Polsce”, Ogólnopolska Konferencja Prezydentów i Burmistrzów, Warszawa, 25 – 26 czerwca

W dniach 25 – 26 czerwca w Warszawie odbyły się dwie konferencje, związane ze sobą tematycznie. Na pierwszej - **Rozwój monitoringu miast, gmin i powiatów w Polsce** - zaprezentowano cykl wykładów dotyczących rozwoju monitoringu miast, gmin i powiatów w Polsce, opartego na badaniach prowadzonych w ramach Systemu Analiz Samorządowych. Drugą była Ogólnopolska Konferencja Prezydentów i Burmistrzów zorganizowana pod patronatem przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP, której tematem była **potrzeba prowadzenia w Polsce polityki miejskiej**.

W pierwszej części wzięli udział przede wszystkim koordynatorzy miejscy i sektorowi SAS, a także osoby zainteresowane wynikami oraz kierunkami rozwoju badań. Uczestniczyli w niej także burmistrzowie i prezydenci miast, którym wyniki badań pozwalają nie tylko na porównanie własnego miasta z innymi, ale też na podjęcie decyzji, jaką sferę działań samorządowych trzeba wzmacniać oraz na przygotowanie planów doskonalenia usług.

Na konferencji przedstawione zostały wyniki badań dotyczących poszczególnych dziedzin. SAS jest systemem monitorowania lokalnych usług publicznych, budowanym od 1996 roku i jedynym systemem monitoringu jakości zarządzania działającym w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Już 10 lat zbiera dane z czterech dziedzin: kultury, pomocy społecznej, edukacji (od niedawna z wykorzystaniem danych Systemu Informacji Oświatowej) oraz dróg lokalnych i transportu publicznego. Obecnie dane udostępnia ponad 100 miast z całego kraju. W ramach projektu realizowanego od 2007 roku ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego, zbierane są też dane Dotyczące demografii oraz finansów publicznych, pomimo że nie są one usługami - decydują jednak o uwarunkowaniach i procesach lokalnego zarządzania. SAS nie tylko gromadzi i udostępnia dane, ale i pomaga w analizie danych pochodzących ze statystyki publicznej, m.in. GUS (Bank Danych Regionalnych), Ministerstwa Edukacji Narodowej i Ministerstwa Finansów. Udostępnia zainteresowanym przetestowane i zestandaryzowane ankiety badania opinii, które są dostosowane do wielkości i charakteru miasta czy gminy.

W swoim wystąpieniu prof. **Tadeusz Borys** z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu przedstawił autorski, „radarowy” wykres pomiaru zrównoważonego rozwoju, opartego na triadzie rozwoju: życia społecznego, gospodarczego oraz środowiskowego. Omówił go na przykładzie Podkowy Leśnej, dla której przygotował szczegółową analizę pokazującą, które ze wskaźników pokazują wysoki poziom rozwoju odzwierciedlony wysoką notą w skali 0-5, a gdzie zapóźnienia trzeba dopiero nadrobić.

W drugiej części eksperci współpracujący ze Związkiem Miast Polskich prezentowali wyniki analiz w poszczególnych dziedzinach – i tak dr Jan Maciej Czajkowski omówił finanse JST, Stanisław Łodwig - gospodarkę

komunalną, Ewa Bartosik – mieszkaniową. Eksperci pokazali też, w jaki sposób korzystać z publicznie dostępnych badań SAS-u, jak kształtują się relacje między poszczególnymi kategoriami JST w danej dziedzinie i jakie wnioski nasuwają się po przeanalizowaniu danych, np. w przypadku finansów publicznych analiza wykazała, że w ostatnich latach stosunkowo szybko rosły dochody JST z podatków PIT, CIT czy VAT, bardzo wolno natomiast – z podatków „nieruchomościowych” (rolny, leśny i od nieruchomości). Wynika z tego, że podstawowe źródło dochodu JST jest najsłabsze – a to niepokojący sygnał. Już na tym przykładzie widać, że dzięki SAS-owi JST uzyskują „twarde” dane do wykorzystania w negocjacjach z rządem czy parlamentem.

Podczas Konferencji w Sejmie zwrócono uwagę, że miasta to ośrodki życia gospodarczego, politycznego i społecznego, miejsca służebne dla terenu, centra rozwoju regionalnego i lokalnego. Miasta generują znaczącą (ok. 3/4) część produktu krajowego brutto, dlatego dbałość o ich rozwój leży w interesie ogółu, mówił **Bronisław Dutka**, przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP.

Olgierd Dziekoński, Podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury omówił stan prac jego resortu nad ważnymi dla miast projektami ustaw. Przygotowanie projektu ustawy o zagospodarowaniu i planowaniu przestrzennym, zawierającego korzystne dla samorządów rozwiązania, opóźniło się, tłumaczył wiceminister, gdyż nowelizacja ta - to pierwszy tego typu przypadek w Polsce - wymagała zasięgnięcia opinii Komisji Europejskiej w sprawie integracji planistycznej i środowiskowej. Jednak powinien on trafić na obrady Rady Ministrów już w lipcu. O. Dziekoński zwrócił się do prezydentów i burmistrzów o zaopiniowanie załącznika do projektu dotyczącego standardów urbanistycznych. Jest on istotny, gdyż gminy, które nie ustalą lokalnych przepisów w tej dziedzinie, będą musiały respektować te krajowe.

W swoim wystąpieniu profesor **Zygmunt Ziobrowski** z Instytutu Rozwoju Miast zaprezentował „Raport o stanie miast – Skala degradacji”. Według profesora raporty o stanie polskich miast to wciąż wyzwanie, a nie fakt.

Istniejące raporty są ciągle zbyt ogólne i tym samym mało przydatne do zarządzania na poziomie lokalnym. Aby dostosować raporty do zarządczych możliwości miast, należy uwzględnić różne punkty widzenia, takie jak: jakość życia mieszkańców, jakość przestrzeni miejskiej, ekonomiczną wartość przestrzeni miejskiej, atrakcyjność dla biznesu, efektywność procesów rozwojowych w tym rewitalizacji, siłę bazy ekonomicznej miasta i konkurencyjność. Trzeba wziąć pod uwagę problemy dotyczące rozproszenia zabudowy, ubóstwa, równoważenia rozwoju, zarządzania ryzykiem.

Uczestnicy spotkania zapoznali się też z danymi z monitoringu nieruchomości i mieszkań. W Polsce 892 miasta zajmują zaledwie 6,8 procenta powierzchni kraju, a 45 procent ich powierzchni to grunty rolne, lasy itp. Przyrost średniroczny gruntów zurbanizowanych wyniósł w latach 2004-2009 - 42 ha, dla porównania w Niemczech było to 130 ha. Rośnie wyraźnie wartość nieruchomości. 3,3 procent Polski jest własnością gmin i związków międzygminnych. Ich szacunkowa wartość wynosi 215 mld zł, co stanowi prawie 30 procent wartości gruntów ogółem. W Polsce na 1000 mieszkańców przypada ogółem 341 mieszkań, w miastach - 380. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę wynosi 23 mkw. Jest to dużo mniej niż w krajach UE (np. Włochy - 40, Belgia - 48), ale w naszym kraju jest mniej gospodarstw domowych (mniej singli). Prof. Z. Ziobrowski uważa, że istnieje dużo danych o miastach w statystyce publicznej (OECD, Bank Światowy, Eurocities, GUS, GUGiK, MSWiA, Urzędy pracy, Urzędy Skarbowe), ale są one źle skoordynowane (różne definicje pojęć), a ich pozyskiwanie zbyt drogie

Następnie dyrektor Biura ZMP, **Andrzej Porawski**, omówił najważniejsze wnioski wypływające z badań w zakresie poszczególnych sektorów SAS i podkreślił tym samym, jak bardzo potrzebna jest polityka miejska. Następuje odpływ mieszkańców i siły podatkowej, dekapitalizuje się infrastruktura, zwłaszcza mieszkaniowa, drogowa i przemysłowa, pojawiają się największe konflikty przestrzenne. Mówiąc o potrzebach miast, prezes ZMP, **Ryszard Grobelny**, przypominał, czym jest kryzys. To moment, gdy zmniejsza się ilość zasobów i wzrasta napięcie konkurencyjne. Rozwiązaniem nie są cięcia w budżecie, ale znalezienie długofalowych instrumentów, głębsze reformy, zmiana struktury wydatków. Jednak polityka miejska nie istnieje ani for-

malnie, ani nieformalnie – nie widać spójności działań względem miast. Dotychczasowe deklaracje dotyczyły tylko metropolii, a nie celowego programu adresowanego do miast. Wiele spraw pozostaje wciąż nierozwiązanych. Brakuje środków na finansowanie dodatkowych zadań dla miast, nie ma ustawy o rozwoju miast (choćby przepisów o rozwoju lokalnym w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju), przepisów o rewitalizacji. Zapisy dotyczące planowania przestrzennego są fatalne, a samorządy nie posiadają samodzielności w polityce społecznej i zajmują się praktycznie tylko dystrybucją pieniędzy do beneficjentów. Najpilniejsze potrzeby legislacyjne miast dotyczą finansów adekwatnych do zadań, powstania ustawy o polityce miejskiej, obszarach metropolitalnych i zespołach miejskich oraz o rewitalizacji obszarów zdegradowanych, zmiany ustawy o planowaniu przestrzennym, o drogach publicznych (jednolity zarząd ulicami w granicach miast) czy statusu miast na prawach powiatu dla tzw. miast prezydenckich.

Dotychczasowy brak rozstrzygnięć legislacyjnych w ważnych dla miast przepisach sprawił (pięć podejść do ustawy rewitalizacyjnej), że samorządowcy ze Związku Miast Polskich i Śląskiego Związku Gmin i Powiatów przygotowali założenia do ustawy o rozwoju miast i rewitalizacji. Podczas konferencji dokument ten przedstawiła mgr inż. arch. **Dagmara Mliczyńska-Hajda**. Zdaniem zespołu ekspertów, pracujących nad tymi założeniami, podstawowym instrumentem wspierania rozwoju polskich miast powinno być wyraźne, trwałe i znaczące promowanie działań oraz programów rewitalizacyjnych. Rewitalizacja – urbanistyczny odpowiednik recyklingu – jest sprawdzonym sposobem na odnowę zasobów miast i zrównoważony rozwój. Proponowane rozwiązania obejmują m.in.: zobligowanie rządu do wypracowania i realizowania polityki wobec miast, uznanie rewitalizacji obszarów kryzysowych za cel publiczny (działanie w interesie wspólnym, zadanie własne gminy), wsparcie programów rewitalizacji przez powiat i województwo, zobligowanie regionów i miast do koordynacji własnych przedsięwzięć (uzgadnianie strategii rozwoju województwa ze strategiami rozwoju miasta tego regionu, konsultacje operacyjne), wprowadzenie regulacji dotyczących systemu monitorowania zjawisk w miastach (krajowe obserwatorium rozwoju miast). Programowanie rewitalizacji musi wynikać z ustaleń strategii rozwoju, powinno opierać się o źródła oraz potencjały

własne i być precyzyjnie określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także być prowadzone w sposób przejrzysty i oparty na rzeczywistych konsultacjach społecznych. Ustawa nie powinna ustalać jednej obowiązującej formy organizacyjnej dla prowadzenia programów rewitalizacji i być nadmiernie szczegółowa. Mówiąc o zasadach finansowania rewitalizacji, D. Mliczyńska podkreśliła, że kapitał konieczny do przeprowadzenia rewitalizacji powinien – obok zasobów własnych – powstawać poprzez montaż środków publicznych i prywatnych, a państwo, choć nie dotuje rewitalizacji, może pomagać miastom poprzez zwiększenie przychodów gminy (np. czasowe ustalenie zerowej stawki VAT dla projektów PPP czy zwiększenie udziału miast prowadzących te programy w dochodach z PIT). Warto wprowadzić mechanizmy gwarantujące finansową partycypację w procesach rewitalizacji tych podmiotów, które w wyniku procesów rewitalizacyjnych odniosą obiektywne korzyści ekonomiczne (opłaty adiacenckie).

5.1.5. Konferencja „Patroni polskich miast – kult świętych w społecznościach lokalnych”, Dolsk, 18 – 19 listopada

Podczas drugiej już konferencji poświęcone kultowi świętych w społecznościach lokalnych rozmawiano o patronach polskich miast. Organizatorami spotkania był Związek Miast Polskich i Urząd Miejski w Dolsku. Konferencje pomyślane zostały jako platformy wymiany doświadczeń w zakresie kulturowego i duchowego dziedzictwa, jakim są miejsca kultu i związane z nimi szlaki turystyczne. Miasta, w których istnieją ośrodki kultu dzielą się swoimi doświadczeniami m.in. na temat tego, w jaki sposób stymulują one rozwój turystyczny regionu. Podczas spotkania w Dolsku, zorganizowanego z okazji 650-lecia lokacji miasta Dolska, rozmawiano o patronach polskich miast – uwiecznionych w herbach, pieczęciach i insygniach miejskich, a także funkcjonujących w świadomości mieszkańców i turystów.

5.1.6. Samorządowa Akademia Promocji - Edycja dla miast, Warszawa, 10 – 11 marca, 17 – 18 listopada

Rok 2009 był piątym rokiem organizowanych na zlecenie ZMP warsztatów w ramach Samorządowej Akademii Promocji – Edycja dla miast, dotyczących przygotowania akcji promocyjnych. Wynagrodzenia ekspertów oraz przygotowanie i druk materiałów opłacane są z budżetu Związku.

W 2009 roku odbyły się 2 warsztaty:

- 10-11 marca „Sztuka prezentacji – jak przemawiać z sukcesem. Warsztat komunikacji biznesowej”
- 17-18 listopada „Negocjacje z partnerem biznesowym – o czym trzeba wiedzieć, żeby osiągnąć sukces? ”

W warsztatach uczestniczyło **21 osób z 19 miast**. Uczestnicy otrzymali certyfikaty Samorządowej Akademii Promocji.

5.1.7. Konferencja z cyklu Spotkanie Biur Promocji, Podlesice, 22 – 23 października

W dniach 22-23 października w **Podlesicach** odbyła się trzynasta Konferencja w ramach Spotkań Biur Promocji, połączona z Przeglądem Materiałów Promocyjnych Miast, której tematem był **„Protokół dyplomatyczny – wybrane zagadnienia dla przedstawicieli samorządu. Przygotowanie programu w urzędzie, strategia prowadzenia rozmów”**. W konferencji udział wzięły **64 osoby z 35 miast**. Każdy uczestnik otrzymał certyfikat uczestnictwa w spotkaniu.

5.1.8. Festiwal Promocji Miast i Regionów, Warszawa, 21 – 22 kwietnia

Nowoczesna komunikacja marketingowa oraz wykorzystanie sportu i kultury do promocji miejsc to główne zagadnienia poruszane podczas trzeciej edycji Festiwalu Promocji Miast i Regionów. Konferencja przyciągnęła ponad 400 osób zajmujących się promocją oraz marketingiem terytorialnym. Festiwal został zorganizowany przez Grupę Ströer, pod patronatem Związków Miast Polskich, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Związku Województw RP, Polskiej Organizacji Turystycznej oraz Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych.

Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z najnowszymi trendami i innowacyjnymi technikami marketingowymi stosowanymi w promocji miejsc na świecie. W konferencji wziął udział **Mirosław Drzewiecki**, wówczas minister sportu.

Podczas Panelu Prezydentów i Marszałków zwracano uwagę, że EURO 2012 stanowi wyzwanie cywilizacyjne dla miast, gdyż inwestowanie w sport wymaga gigantycznych pieniędzy. W dodatku są rozbieżności interpretacyjne,

czy samorząd może dotować sport kwalifikowany oraz komercyjne imprezy kulturalne. Zdaniem profesora **Michała Kuleszy**, należy zagwarantować bezpieczeństwo prawne dla osób zarządzających miastami. Nowa ustawa o sporcie powinna rozwiązać ten pozorny problem prawny. Profesor podkreślał konieczność skupienia się na wieloaspektowym zarządzaniu publicznym, które musi uwzględnić m.in. rozwój, komunikację społeczną, promocję.

Prezydent Wrocławia, **Rafał Dutkiewicz** zauważył, że obecnie połowa energii prezydentów polskich miast skupia się na konkutowaniu z innymi miastami, o to które będzie gospodarzem EURO 2012. W opinii eksperta w dziedzinie marketingu sportowego, dyrektora Brytyjskiego Komitetu Olimpijskiego, **Marzeny Bogdanowicz** miasta polskie powinny zacząć planować, a przede wszystkim zjednoczyć się i mówić jednym głosem, skoncentrować na tym, czy zdążymy, a nie na tym – „będzie” czy „nie będzie”.

Podczas Festiwalu ufundowana przez ZMP nagrodę **Złote Formaty** otrzymał **Rybnik**.

5.1.9. Konferencja „Współpraca z organizacjami pozarządowymi - doświadczenia miast”, Szczecin, 31 marca

Celem konferencji było upowszechnienie wśród samorządów realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wspólnie z organizacjami pozarządowymi na przykładzie dwóch realizowanych projektów „Przeciwdziałanie bezdomności – program realizacyjny polityki mieszkaniowej Miasta Szczecina” oraz „Zawiązanie Partnerstwa Lokalnego „Zdolna Dolna” w Szklarskiej Porębie. W konferencji uczestniczyło ponad 50 osób.

5.1.10. Ogólnopolska konferencja „Public Relations i komunikacja społeczna w samorządzie: PR w kryzysie – kryzys w PR”, Kraśnik, 3 – 5 czerwca

Już po raz szósty w Kraśniku spotkali się burmistrzowie, prezydenci i rzecznicy prasowi z całej Polski oraz Ukrainy na Ogólnopolskiej konferencji „Public Relations i komunikacja społeczna w samorządzie: PR w kryzysie – kryzys w PR”, która odbyła się w dniach 3-5 czerwca 2009 r. Organizatorami Konferencji byli: Związek Miast Polskich, Urząd Miasta Kraśnika oraz Centrum Współpracy Polsko-Ukraińskiej w Kraśniku. Konferencja jest

finansowana ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Prawie 150 uczestników konferencji mogło wysłuchać wykładów, wziąć udział w warsztatach i rozmowach nieformalnych nie tylko z prelegentami, ale również w swoim gronie. Poruszano wiele zagadnień, z którymi PR-owcy samorządowi mają do czynienia na co dzień: strategie i taktyki wychodzenia z kryzysu, komunikacja na linii organizacja-media, spin doctoring, czyli nakręcanie informacji, oraz nowoczesne technologie Web 2.0 w działaniach PR.

5.1.11. V Forum Mieszkalnictwa i Rewitalizacji, Rybnik, 21 – 22 maja

Forum zostało zorganizowane przez Śląski Związek Gmin i Powiatów przy współpracy ze Związkiem Miast Polskich oraz Instytutem Rozwoju Miast. Honorowy patronat nad nim objęli: Minister Rozwoju Regionalnego oraz Ministerstwo Infrastruktury. Tematem Forum była polityka mieszkaniowa. W Forum uczestniczył Przewodniczący Komisji Polityki Mieszkaniowej i Przestrzennej, Marek Goczyński, który przedstawił praktyczne działania na przykładzie miasta Torunia w zakresie rozwoju komunalnych zasobów mieszkaniowych. Ewa Bartosik, ekspert ZMP miała wystąpienie na temat „Ocena komunalnej gospodarki mieszkaniowej w badaniach systemu Analiz Samorządowych oraz w innych badaniach”.

5.1.12. XIV Ogólnopolskie Forum Ratownictwa, Inowrocław, 21 – 22 kwietnia

Hasłem przewodnim Forum, które zostało zorganizowane 21 i 22 kwietnia w Inowrocławiu, było „Bezpieczeństwo dzieci w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego. Profilaktyka, ratownictwo, pomoc psychologiczna”. Prelegentami byli specjaliści reprezentujący m.in. polskie uczelnie medyczne, środowisko medyczne, oświatowe, a także przedstawiciele policji. Mówiono o sposobach przeprowadzania restytucji, postępowaniu w ostrych zatruciach dzieci, oparzeniach, uszkodzeniach ciała, wsparciu psychologicznym po wypadkach drogowych, obowiązujących rozwiązaniach prawno-organizacyjnych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci w szkole. Plenarnej części Forum towarzyszyły warsztaty dla lekarzy, ratowników me-

dycznych, nauczycieli, młodzieży szkolnej. W dwudniowym Forum Ratownictwa udział wzięło ok. 200 uczestników.

5.1.13. III Międzynarodowy Kongres Infrastruktury Sportowej, Spała, 20 – 23 października

W dniach 20-23 października w Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Spale odbył się III Międzynarodowy Kongres Infrastruktury Sportowej. Impreza, w której udział wzięło blisko 500 osób, była największym tego typu wydarzeniem w Polsce.

Trzecia edycja Kongresu, tym razem w wydaniu międzynarodowym, została zorganizowana przez Polski Klub Infrastruktury Sportowej. Patronem honorowym tego wydarzenia było Ministerstwo Sportu i Turystyki, a partnerami Związek Miast Polskich, Centralny Ośrodek Sportu, Polski Związek Piłki Nożnej i Stowarzyszenie Architektów Polskich.

W spotkaniu wzięła udział rekordowa ilość uczestników – blisko 500. Wśród nich znaleźli się zarówno inwestorzy - prezydenci miast, burmistrzowie, wójtowie, działacze sportowi, jak i przedstawiciele biznesu – firm wykonawczych, produkcyjnych, a także projektanci, eksperci i dziennikarze.

Celem Kongresu było umożliwienie jego uczestnikom wymiany doświadczeń, przeprowadzenie dyskusji nad kierunkami rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w Polsce, a także poszerzenie wiedzy. W zgodnej opinii uczestników spotkania, cel ten udało się zrealizować. Było to możliwe dzięki bogatemu programowi merytorycznemu imprezy, a także aktywnej postawie samych uczestników.

Bogaty program merytoryczny Kongresu obejmował panele seminaryjne, wystawę prezentującą ofertę firm, miast i gmin, a także konsultacje z wybitnymi ekspertami działającymi na rynku infrastruktury sportowej.\

Główne tematy poruszane na Kongresie to:

- projektowanie i finansowanie budowy obiektów sportowych,
- przygotowanie i przebieg procesu inwestycyjnego,
- najnowsze rozwiązania technologiczne i materiałowe,
- bezpieczeństwo na obiektach sportowych,
- zarządzanie i komercjalizacja infrastruktury sportowej.

Ważnym punktem programu Kongresu była uroczysta gala wręczenia wyróżnień w X edycji organizowanego przez PKIS Konkursu **Budowniczy Polskiego Sportu**. Kapituła konkursu uhonorowała laureatów w takich kategoriach, jak: inwestor na medal, firma na medal, użytkownik obiektów sportowych i rekreacyjnych, generalny wykonawca, projektant, a także producent materiałów i urządzeń stosowanych w obiektach sportowych i rekreacyjnych. PKIS przyznał natomiast wyróżnienia specjalne w kategoriach promotor infrastruktury sportowej oraz sportowy obiekt roku.

5.1.14. Konferencja „Polskie Lotniska regionalne i lokalne”, Sochaczew, 11 – 12 maja

Konferencję konsultacyjną zorganizował Związek Miast Polskich we współpracy z Urzędem Miasta Sochaczewa. Była to pierwsza z dwóch zaplanowanych konferencji poświęconych różnym uwarunkowaniom budowy czy też modernizacji lotnisk regionalnych i lokalnych w Polsce.

Temat ten jest interesujący dla kilkudziesięciu miast w Polsce, które podejmują różne działania w tym zakresie. Nie ma przy tym jednego modelu działania, priorytety mają ścisły związek z warunkami lokalnymi, wcześniejszymi doświadczeniami, regionalną lub lokalną strategią rozwoju itp.

Na spotkanie w Sochaczewie organizatorzy zaprosili przedstawicieli instytucji państwowych, wojska i sektora przedsiębiorców. Spośród samorządów w konferencji uczestniczyli przedstawiciele 7 polskich miast: Elbląga, Kielc, Łodzi, Płocka, Koszalina, Białej Podlaskiej i Sochaczewa. W spotkaniu wzięli także udział przedstawiciele norweskiej gminy Ullensaker, którzy prezentowali swoje doświadczenia po uruchomieniu tam nowego lotniska międzynarodowego Oslo-Gardermoen. Podczas konferencji prelegentami byli m.in. **Maciej Wojciechowski**, przedstawiciel Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej oraz przedstawiciel Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, podpułkownik **Sławomir Olszewski**.

Z dyskusji wyłonił się bardzo ciekawy obraz, gdyż każde z siedmiu polskich miast reprezentowanych na konferencji znajduje się w nieco innej sytuacji i potrzebuje innego modelu działania, aby lotnisko mogło funkcjonować. Dziś te obiekty to lotniska cywilne aeroklubowe, lotniska powojenne, które są w gestii Agencji Mienia Wojskowego i wreszcie lotniska wojsko-

we. Te ostatnie dzięki ustawie uchwalonej pod koniec ubiegłego roku z inicjatywy rządu i dzięki rozporządzeniu Rady Ministrów, które dało listę lotnisk wojskowych do cywilnego wykorzystania, można niektóre porty lotnicze eksploatować do celów cywilnych bez wojska albo wspólnie z wojskiem. Ta ustawa umożliwiła korzystanie ze słabo używanych czy nawet w ogóle nieużywanych lotnisk wojskowych bez konieczności komunalizacji. Takie warunki sprawiają, że można oczekiwać pojawienia się na takich obiektach poważnych inwestorów

Przedstawiciele miast zwracali uwagę na to, że obecny próg finansowania tego typu inwestycji, a więc własne 50% środków jako uzupełnienie 50% z RPO jest wielką barierą. Podkreślano też, że miasta byłyby w dużo lepszej sytuacji przetargowej w stosunku do potencjalnych inwestorów, gdyby miały pełniejszy sposób władania lotniskiem. Dotyczy to byłych obiektów wojskowych będącym obecnie w gestii Agencji Mienia Wojskowego.

Jeden z wniosków, które wypływają z tej konferencji jest taki, że państwo powinno wypracować politykę dotyczącą zarówno lotnisk regionalnych jak i tych ewentualnych mniejszych, gdyż one także w przewidywalnej perspektywie będą w Polsce przydatne i będą miały swój rynek. Specjaliści twierdzą, że komunikacja powietrzna będzie się dynamicznie rozwijać i dlatego w Polsce powinno być docelowo 25 – 30 lotnisk regionalnych i lokalnych.

Państwo polskie – zdaniem miast zrzeszonych w ZMP - powinno wypracować swoistą politykę wspierającą. Chodzi o działania nawet niekoniecznie tylko finansowe i niekoniecznie jedynie w odniesieniu do inwestycji ściśle na lotniskach, ale np. w obszarze dojazdów do lotnisk. Są różne metody, którymi państwo mogłoby wesprzeć wysiłek inwestycyjny społeczności lokalnych.

5.1.15. Konferencja „Dalszy rozwój systemu społecznego budownictwa czynszowego i jego narzędzi TBS”, Zabrze, 21 – 22 września

Konferencja została zorganizowana wspólnie przez Związek Miast Polskich, miasto Zabrze oraz Polską Izbę Gospodarczą TBS. W konferencji wzięła udział Katarzyna Bury, zastępca przewodniczącego Komisji Polityki Mieszkaniowej i Przestrzennej ZMP, a także przedstawiciele Ministerstwa Infrastruktury oraz Banku Gospodarstwa Krajowego.

Podczas konferencji uczestnicy wypracowali stanowisko w sprawie konieczności dalszego wspierania przez państwo systemu budownictwa społecznego.

5.1.16. Konferencja „Nowocześni z Urzędu”, Warszawa, 5 czerwca

Związek Miast Polskich objął honorowy patronat nad konferencją, która od pięciu już lat odbywa się pod hasłem „Nowocześni z Urzędu” i jest najważniejszą tego typu imprezą dla pracowników administracji publicznej, zwłaszcza samorządowej.

Tegoroczna konferencja i nosiła tytuł „Kadry w Urzędzie” i była poświęcona nowoczesnemu zarządzaniu zasobami ludzkimi w administracji. Zorganizował ją „Serwis nowoczesnych urzędników” – publiczni.pl.

Zaproszeni do wzięcia udziału w konferencji byli wszyscy, którzy odpowiadają w urzędach za kadry, a więc prezydenci, burmistrzowie i wójtowie, a także starostowie i marszałkowie, najliczniejszą jednak grupę uczestników stanowili dyrektorzy, naczelnicy oraz kierownicy wydziałów odpowiedzialnych za kadry. Celem konferencji był rozwój praktycznych umiejętności uczestników w obszarach kluczowych dla efektywnego zarządzania zasobami ludzkimi, prezentacja opinii pracowników administracji przedstawicielom najważniejszych instytucji, odpowiedzialnym za ustawodawstwo wpływające na sytuację zawodową urzędników, a także integracja urzędników z całej Polski.

5.1.17. Konferencja „Instytucje kultury w czasach kryzysu”, Poznań, 20 – 21 maja

Konferencję zorganizowały Instytut Kulturoznawstwa Uniwersytetu im A. Mickiewicza, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego oraz Fundacja Kultury. Współorganizatorami konferencji byli Związek Miast Polskich oraz Urząd Miasta Poznania, a patronat nad spotkaniem objął Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski.

Udział w Konferencji w roli prelegentów wzięli wybitni eksperci, a także wielu samorządowców. Do Poznania przyjechało ponad 280 osób z całej Polski - samorządowców, dyrektorów departamentów i wydziałów kultury w samorządach, dyrektorów instytucji kultury, osób prowadzących badania w

obszarze polityki kulturalnej oraz przedstawicieli organizacji III sektora i przemysłów kultury.

Na temat kultury w miastach wypowiadała się prof. Grażyna Praweńska – Skrzypek, która od 1999 roku na zlecenie Związku miast Polskich zajmuje się badaniami sektora kultury. W ramach Systemu Analiz Samorządowych przy pomocy licznych wskaźników opisuje odniesienie do kultury miast oraz regionów. Zauważa ona bardzo duże zróżnicowanie polityk kulturalnych występujących w poszczególnych samorządach. Są województwa, w których mówi się o zapaści, umieraniu kultury. Województwa wschodniej Polski z kolei potrzeby w zakresie kultury postrzegają w ścisłej łączności z rozwojem cywilizacyjnym. Tam problemem jest brak środków na działania edukacyjne. Bardzo widoczną potrzebą występującą w miastach wojewódzkich jest skorelowanie przedsięwzięć kulturalnych z wielkością i funkcją miasta. W województwach łączy się je z poziomem rozwoju.

Na konferencji stawiano pytania: co oznacza efektywne działanie w sferze kultury? Co może samorząd – czy jest tylko płatnikiem? A może aż płatnikiem? Kto ma oceniać jakość oferty kulturalnej? I wreszcie kwestia skali społecznego oddziaływania - zdaniem prof. Praweńskiej-Skrzypek, to wskaźnik, który powinien być decydujący dla samorządu przy podejmowaniu decyzji o udzieleniu wsparcia finansowego.

W trakcie konferencji wystąpienia mieli również m.in. profesor Jerzy Hausner, który zaprezentował raport opracowany na zlecenie Ministerstwa Kultury „Kultura w kryzysie” oraz profesor Michał Kulesza, który jest zdania, że zmiany w kulturze powinny być tak przeprowadzone, by można było wybierać różne formy prawne. Zdaniem profesora, trzeba odważnego rządu i takiego podejścia intelektualnego, które pozwoli zbudować matrycę instytucjonalną, w której zmieści się jak najwięcej rozwiązań instytucjonalnych oraz funkcjonalnych.

5.2. Targi

5.2.1. Targi Nieruchomości Inwestycyjnych EXPO REAL w Monachium, 5 – 7 października

W dniach 5 – 7 października 2009 r. w Monachium odbyły się XII Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych Expo Real. Po raz drugi

na targach Związek Miast Polskich zorganizował indywidualne stoisko dla miast członkowskich, finansując zakup 28m² powierzchni, a miasta pokryły koszty zabudowy i wystroju stoiska. Na wspólnej powierzchni swoje oferty prezentowało 6 miast: **Częstochowa, Gniezno, Gorzów Wlkp., Koszalin, Lublin oraz Zabrze.**

5.3. Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – Usługi Społeczne”

Od roku 2007 dużym przedsięwzięciem prowadzonym przez Związek wspólnie ze związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP i Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych jest projekt „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych (2007 – 2011)”, współfinansowany ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Konkurs **„Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – usługi społeczne”** jest jego jednym z elementów, realizowanym przez Związek, dla wszystkich JST. Honorowy patronat nad konkursem objęła Ambasada Królestwa Norwegii. Patronem Konkursu jest także Wicemarszałek Senatu, prof. Marek Ziółkowski.

Celem konkursu jest poprawa jakości usług świadczonych przez administrację samorządową. W 2009 r. konkurs dotyczył takich dziedzin jak: kultura, oświata i pomoc społeczna. Ocena merytoryczna wniosków dokonywana jest z podziałem na kategorie wielkościowe, tj. miasta na prawach powiatu i miasta pow. 50.000 mieszk., powiaty, miasta małe i średnie i gminy wiejskie.

Do konkursu ogółem zgłoszono 112 praktyk w trzech dziedzinach: pomoc społeczna, oświata i kultura. Ocenie poddano wszystkie projekty, choć w 4 przypadkach, w związku ze zgłoszeniem podwójnych projektów z tej samej dziedziny, do konkursu zakwalifikowano (po wcześniejszym skontaktowaniu z wnioskodawcą) po jednym projekcie.

W kategorii **Miasta na prawach powiatu i miasta powyżej 50 000 mieszkańców** do konkursu zgłoszono 48 projektów, z czego 20 projektów (w tym 2 poza konkursem) dotyczyło pomocy społecznej, 12 - kultury oraz 16 (w tym 1 poza konkursem) - oświaty.

Laureatami w tej kategorii zostali:

- w dziedzinie **pomoc społeczna**: Urząd Miasta **Łodzi**, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej za projekt „Program Rozwoju Rodzicielstwa Zastępczego w mieście Łodzi”, a wyróżnienie specjalne (projekt poza Konkursem) Urząd Miasta **Poznania**, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie za projekt „Wdrażanie i realizacja programu *Dziecko pod parasolem prawa*”,
- w dziedzinie **oświata**: Urząd Miejski w **Elblągu** za projekt „Elbląski Program Profilaktyki ‘Odnaleźć się w sobie’ ”,
- w dziedzinie **kultura**: Urząd Miasta **Olsztyna** za projekt „Biblioteki multimedialne jako nowoczesne centra informacji, edukacji i rekreacji”.

W kategorii **Miasta małe i średnie** do konkursu zgłoszono 27 projektów, z czego 12 dotyczyło pomocy społecznej, 6 - kultury oraz 9 (w tym 1 poza konkursem) - oświaty.

Laureatami w tej kategorii zostali:

- w dziedzinie **pomoc społeczna** Urząd Miejski w **Sochaczewie** za projekt „Seniorze nie jesteś sam - wspieranie aktywności oraz doskonalenie jakości i dostępności usług socjalnych na rzecz osób starszych w Sochaczewie”,
- w dziedzinie **kultura** przyznano dwa równorzędne I miejsca dla Urzędu Miejskiego w **Płońsku** za projekt „Utworzenie placówki informacyjno - dokumentacyjnej specjalizującej się w gromadzeniu opracowywaniu i upowszechnianiu informacji o dziejach społeczności lokalnej” oraz Urzędu Miasta **Szczecinka** za projekt „Samorządowa Agencja Promocji i Kultury w Szczecinku - nowa formuła funkcjonowania instytucji kultury oraz innowacyjne metody zarządzania kulturą w samorządach lokalnych”,
- w dziedzinie **oświata** Urząd Miejski w **Jarocinie** za projekt „Od oświaty biurokratów do oświaty obywateli”.

W kategorii **Gminy wiejskie** do konkursu zgłoszono 14 projektów, z czego 7 projektów dotyczyło pomocy społecznej, 3 - kultury oraz 4 - oświaty.

Laureatami w tej kategorii zostali:

- w dziedzinie **pomoc społeczna** Urząd Gminy w **Zabierzowie** za projekt „Praca systemowa z rodziną zagrożoną wykluczeniem społecznym”,
- w dziedzinie **kultura** przyznano dwa równorzędne I miejsca dla Urzędu Gminy w **Psarach** za projekt „Oddolne realizowanie potrzeb - szansa na aktywizację społeczno - kulturalną mieszkańców Gminy Psary” oraz Urzędu Gminy w **Puńsku** za projekt „Współpraca społeczności gminy Puńsk na rzecz rozwoju litewskiej kultury ludowej i utrzymania tożsamości narodowej”,
- w dziedzinie **oświata** przyznano również dwa równorzędne I miejsca dla Urzędu Gminy w **Lesznawoli** za projekt „Gotowy by się rozwijać. Program stymulujący rozwój dzieci sześciolletnich pod kątem przygotowania do szkoły w gminie Lesznawola” oraz Urzędu Gminy w **Morawicy** za projekt „Optymalizacja organizacji i finansowania oświaty”.

W kategorii **Powiaty** do konkursu zgłoszono 23 projekty, z czego 12 z pomocy społecznej, 4 - kultury oraz 7 - oświaty.

Laureatami w tej kategorii zostali:

- w dziedzinie **pomoc społeczna** Starostwo Powiatowe w **Bytowie** za projekt „SEPI Samorządowa Elektroniczna Platforma Informacyjna w powiecie bytowskim”,
- w dziedzinie **kultura** Starostwo Powiatowe w **Elblągu** za projekt Konkurs „Najatrakcyjniejsza wieś turystyczna powiatu elbląskiego”,
- w dziedzinie **oświata** Starostwo Powiatowe w **Pile** za projekt „Przyjazna szkoła w środowisku”.

Konferencja podsumowująca Konkurs, połączona z wręczeniem dyplomów i nagród finalistom i laureatom, odbyła się 23 czerwca 2009 r. w Warszawie w Senacie RP. Uczestniczyło w niej **ponad 200 osób**. Wszyscy finaliści otrzymali pamiątkowe statuetki i dyplomy. Nagrodą dla laureatów jest wyjazd studyjny do Norwegii.

5.4. Spotkanie Młodzieżowych Rad Miast, Warszawa, 3 czerwca

3 czerwca 2009 r. w Warszawie odbyło się spotkanie przedstawicieli młodzieżowych rad miast i gmin w 30. rocznicę spotkania młodzieży z Janem Pawłem II przed Kościołem św. Anny, zatytułowane **Człowieka trzeba mierzyć miarą serca**. Gościem spotkania był o. prof. Jacek Salij OP, który dzielił się swoimi wspomnieniami i przemyśleniami. Uczestnicy spotkania wymieniali się doświadczeniami funkcjonowania rad, współpracy z radą miasta. Omawiali też sposoby pokonywania trudności.

5.5. Inne

5.5.1. XIII Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej pracowników samorządowych, Reda, 16 – 19 kwietnia

W dniach 16-19 kwietnia odbyły się w Redzie XIII Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej pracowników samorządowych, których Związek Miast Polskich był współorganizatorem. Wzięło w nich udział około 400 uczestników z 39 drużyn z całej Polski, w tym z miast członkowskich Związku 20 drużyn.

Mistrzostwa rozegrane zostały w kategorii open i dla zawodników powyżej 45 roku życia. W Mistrzostwach mogli wziąć udział tylko etatowi pracownicy administracji urzędów powiatowych, miejskich, gminnych i sejmików wojewódzkich oraz członkowie zarządów i dyrektorzy naczelni placówek samorządowych, przewodniczący i wiceprzewodniczący rad, marszałkowie i wicemarszałkowie sejmików oraz przewodniczący komisji rad gmin, miast, powiatów i sejmików. Warunkiem uczestnictwa zespołu w Mistrzostwach był czynny udział co najmniej trzech kobiet, tzn. stale przebywających na boisku bez możliwości zmiany na mężczyzn.

Istniała możliwość wystawienia wspólnego zespołu przez dwie lub więcej gmin lub urzędów. W Mistrzostwach nie mogli uczestniczyć zawodnicy I i II ligi. Obowiązywała dwuletnia karencja.

Miasta członkowskie Związku zajęły: **Białogard** - I miejsce w kategorii powyżej 45 lat, **Zabrze** - III miejsce w kategorii open. Zwycięskie drużyny za miejsca I - III otrzymały okolicznościowe puchary, medale, dyplomy.

Przyznano również wyróżnienie specjalne dla: najsympatyczniejszego zespołu - **Nysa**, a nagrodę „Fair play” otrzymał **Płock**.

5.5.2. II Halowe Mistrzostwa Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym, Tarnów, 27 – 29 marca

Głównym organizatorem mistrzostw był Urząd Miasta Tarnowa, natomiast współorganizatorami Związek Miast Polskich oraz Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji. W Mistrzostwach mogli wziąć udział wyłącznie etatowi pracownicy urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich i gminnych, radni rad gmin, miast, powiatów i sejmików oraz kierownicy jednostek organizacyjnych podległych Miastu.

Mistrzostwa cieszyły się prawie dwukrotnie większym zainteresowaniem niż przed rokiem. W imprezie uczestniczyło 45 zawodników. Wśród grających znaleźli się m.in. prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc, prezydent Konina Kazimierz Pałasz – wiceprezes Związku, zastępca prezydenta Tomaszowa Mazowieckiego Grzegorz Haraśny oraz gospodarz mistrzostw – prezydent Tarnowa, Ryszard Ścigała.

5.5.3. V Samorządowe Mistrzostwa Polski w Tenisie Ziemnym, Konin, 19 – 21 czerwca

Od 19 do 21 czerwca w Koninie odbyły się V Jubileuszowe Mistrzostwa Polski Samorządowców w Tenisie Ziemnym. Organizatorami zawodów byli: Związek Miast Polskich, Miasto Konin, Koniński Klub Tenisowy, MOSiR Konin oraz Miasto i Gmina Kleczew. W gronie współorganizatorów znalazł się po raz drugi Związek Powiatów Polskich i Związek Gmin Wiejskich RP.

Do rozgrywek stanęło 65 graczy z około 60 miast, miasteczek, gmin i wsi z całego kraju.

5.6. Ankiety

W marcu wśród miast członkowskich ZMP przeprowadzona została ankieta na temat problemów miast w zakresie partnerstwa z podmiotami prywatnymi na tle polskich rozwiązań ustrojowych. Pytania dotyczyły przedsięwzięć zrealizowanych w ramach ustawy o PPP, liczby partnerów miasta w spółkach komunalno-prywatnych, liczby partnerstw stałych (długoterminowych), zleconych w trybie zamówień publicznych, problemów zaobserwowanych w ramach PPP, problemów występujących w spółkach mieszanych oraz problemów dokuczających w procedurach zamówień publicznych. W badaniu wzięło udział 59 miast.

6. Działalność informacyjna

Podstawową formą działalności informacyjnej Związku było redagowanie i wydawanie miesięcznika „**Samorząd Miejski**”. W roku 2009 ukazało się 11 numerów oficjalnego czasopisma, które jest dodatkiem do „Gazety Samorządu i Administracji”. Przygotowaliśmy także 12 numerów wkladki w „**Przeglądzie Komunalnym**”.

„Samorząd Miejski”

Każdy numer „Samorządu Miejskiego” jest bezpłatnie i cyklicznie wysyłany do wszystkich miast członkowskich na ręce prezydentów, burmistrzów, delegatów do Związku, przewodniczących rad miejskich, przewodniczących i zastępców komisji problemowych ZMP, członków senackiej i sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego, ministrów, wybranych mediów i bibliotek.

W „Samorządzie Miejskim” publikujemy relacje z posiedzeń organów Związku, konferencji, seminariów czy warsztatów oraz podejmowane przez ZMP stanowiska i uchwały. We wkładce ZMP znajdują się ponadto informacje o przedsięwzięciach, projektach realizowanych przez Związek lub z jego udziałem, aktywności ZMP na forum europejskim i współpracy zagranicznej miast.

W 2009 roku na łamach „SM” ukazały się materiały poświęcone miastom obchodzącym jubileusze nadania praw miejskich (40-lecie Kobyłki, 40-lecie Libiąża, 650-lecie Dolska, 50-lecie Rudy Śląskiej, 90-lecie Wołomina, 650-lecie Kamienia Krajeńskiego, 400-lecie Sokółki), nowym członkom ZMP (Kunów, Murowana Goślina, Sławków), a także miastom, które zdobyły europejskie nagrody (Bolesławiec, Łębork, Malbork, Nysa, Leszno, Płock).

W „SM”, na stronach internetowych i w e-Biuletynie zamieszczamy również wiadomości o ciekawych wydarzeniach i imprezach miejskich, ważnych przedsięwzięciach oraz sukcesach naszych miast członkowskich. W 2009 r. pisaliśmy choć raz o ponad 200 miastach. Cennym źródłem informacji są regularnie dostarczane przez niektóre samorządy internetowe serwisy informacyjne, a także **Kalendarz wydarzeń w miastach**, przygotowywany co roku na podstawie ankiet wypełnianych przez miasta, który został umiesz-

czony na naszej stronie internetowej i rozesłany do mediów oraz agencji prasowych.

Internet

Wiele informacji na temat bieżącej działalności Związku znajduje się na stronie internetowej **www.miasta-polskie.pl**, która jest na bieżąco aktualizowana. Zawiera ona nie tylko podstawowe dane o Związku, relacje z posiedzeń Zarządu, Komisji Związku, Zgromadzeń Ogólnych, wypracowane stanowiska i uchwały, dokumenty, zaproszenia, pakiet „Jak przystąpić do ZMP”, wiadomości **Z naszych miast** (prawie 400 informacji w 2009 roku), ale również informacje na temat programów, konkursów i imprez ZMP oraz inicjatyw innych organizacji czy samorządów, którymi miasta mogą być zainteresowane.

Odrębnymi częściami witryny internetowej ZMP są:

- program SAS (baza danych zawiera już wyniki badań z ok. 150 miast),
- informacje na temat polskich i międzynarodowych imprez targowych,
- baza telcadresowa urzędów miast członkowskich Związku.

W ubiegłym roku przygotowano 15 numerów **e-Biuletynu** (w tym 5 specjalnych), który jest rozsyłany drogą elektroniczną m.in. do wszystkich burmistrzów, prezydentów, przewodniczących rad, sekretarzy, rzeczników prasowych i biur promocji z miast członkowskich. Informuje on o zawartości „Samorządu Miejskiego”, a także o najważniejszych wydarzeniach w Związku i w naszych miastach członkowskich. Dzięki e-Biuletynowi i prowadzonemu doraźnie mailingowi (kilkadziesiąt akcji w roku) zapowiadamy konferencje, szkolenia, konkursy i inne projekty.

W 2009 r. rozpoczęliśmy prace nad modernizacją strony internetowej ZMP.

Media i współpraca z redakcjami

Za pośrednictwem mediów informowaliśmy opinię publiczną o działalności Związku i podejmowanych przez ZMP inicjatywach legislacyjnych dotyczących przede wszystkim opiniowania aktów prawnych ważnych z punktu widzenia samorządów miejskich.

Spotkania z dziennikarzami towarzyszyły posiedzeniom Zarządu ZMP. Zapraszani na nie byli głównie reprezentanci mediów regionalnych i lokalnych, w tym także TVP3. Komunikaty z posiedzeń Zarządu są rozsyłane do ważniejszych mediów ogólnopolskich, gazet regionalnych i lokalnych, a także zamieszczane na naszej stronie internetowej.

Podczas największych spotkań samorządowców w ubiegłym roku, m.in. Zgromadzenia Ogólnego ZMP w Rudzie Śląskiej i VII Kongresu Miast Polskich w Gnieźnie odbyły się konferencje prasowe z licznym udziałem dziennikarzy, a informacje na temat tych imprez były rozsyłane do mediów ogólnopolskich i regionalnych.

Istotnym kanałem upowszechniania informacji o działaniach ZMP są czasopisma adresowane wprost do środowiska samorządowego - stałą współpracę Związek prowadzi z redakcjami „Gazety Samorządu i Administracji”, Serwisu Samorządowego PAP, „Forum Samorządowego”, „Wspólnoty”, a także z portalami tematycznymi – transinfo, publiczni.pl czy Biuletynem BDO - Finanse Publiczne.

Kontynuowana jest stała współpraca z wydawnictwem *Abrys*, wydawcą miesięcznika *Przegląd Komunalny*, który publikował regularnie informacje o działaniach ZMP w formie jednostronicowej, bezpłatnej wkładki (w 12 numerach „PK”).

Informacje o bieżącej działalności Związku oraz wypowiedzi przedstawicieli ZMP ukazywały się m.in. w: *Serwisie Samorządowym PAP*, *Rzeczpospolitej*, *Gazecie Prawnej*, *Gazecie Wyborczej*, *Dzienniku Polska*, „UE Fundusze Strukturalne”.

Promocja projektu norweskiego

Szczególną uwagę poświęciliśmy promocji w mediach i wśród samorządów projektu „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla lepszego dostarczania usług publicznych (2007-2011)”, a w szczególności konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2009 – Usługi społeczne”, SAS, szkoleń i Grup Wymiany Doświadczeń. Przygotowano m.in. ulotkę promocyjną projektu, dwie reklamy w „Gazecie Samorządu i Administracji” i „Wspólnocie” na temat konkursu oraz broszurę z opisami najlepszych projektów zgłoszonych

do *Samorządowego Lidera Zarządzania 2009*. W „SM” powstały specjalne strony poświęcone poszczególnym komponentom projektu. W sierpniu we współpracy z redakcją tygodnika „Wspólnota” ukazała się wkładka monograficzna poświęcona w całości Systemowi Analiz Samorządowych (28 stron).

Publikacje

W 2009 roku Związek wydał:

- 11 numerów wkładki **Samorząd Miejski** w „Gazecie Samorządu i Administracji”,
- 12 numerów wkładki w „Przeglądzie Komunalnym”,
- **Samorządowy Lider zarządzania 2009 – Usługi Społeczne**. Broszura pokonkursowa.
- **Raport o stanie miast** – część 1.
- **Projekty Inwestycyjne Miast Polskich 2009/2010** - po raz dziewiąty przygotowano publikację, w której swoje oferty inwestycyjne miasta należące do ZMP zamieszczają bezpłatnie. Wydawnictwo w wersji polskiej i angielskiej obecne jest na różnych konferencjach i targach w Polsce i zagranicą, ciesząc się niezmiennie dużym zainteresowaniem. Ostatnia edycja promuje prawie 300 projektów z 91 miast.
- **System Analiz Samorządowych** – monograficzna wkładka w tygodniku „Wspólnota”.

7. Biuro Związku

.....

Skład osobowy Biura Związku w dniu 31 grudnia 2009 (36 osób, 31,275 etatu):

- dyrektor Biura (Andrzej Porawski),
- asystent dyrektora (Marta Rakowicz),

z-cy dyrektora:

- z-ca dyrektora ds. administracyjno-organizacyjnych i kadr (Jolanta Hałas),
- z-ca dyrektora ds. promocji i współpracy zagranicznej (Alicja Grenda),
- z-ca dyrektora ds. projektu norweskiego (Tomasz Potkański, 0,8 etatu).

służba informacyjna:

- rzecznik prasowy Związku (Joanna Proniewicz),
- redaktor naczelna „Samorządu Miejskiego” (Ewa Parchimowicz),
- dziennikarze (Edyta Błaszkwia, Hanna Hendrysiak*),
- redaktor stron internetowych (Mikołaj Śmiarowski).

promocja, współpraca zagraniczna:

- specjaliści ds. współpracy zagranicznej (Katarzyna Paczyńska, Hanna Leki, Alicja Stachowiak, Anna Wiktorczyk-Nadolna),
- specjaliści ds. promocji (Joanna Ludwiczak, Agnieszka Figna).

dział badawczy:

- kierownik działu SAS (Sylwia Kluczyńska),
- specjalista socjolog (Aneta Kręc),
- specjalista ds. gospodarki miast (Paweł Krawczyk),
- specjalista informatyk (Ewa Ziółkowska),
- specjalista ds. gospodarki miejskiej (Agnieszka Stencel).

dział organizacyjny:

- specjaliści ds. organizacyjnych (Urszula Grabowska, Magdalena Misiewicz, Krzysztof Paczyński, Maciej Schiffmann),
- sekretarka (Agnieszka Sieradzka),
- sprzątaczką (Krystyna Maciejewska, 0,4 etatu).

dział finansowy:

- główna księgowa (Małgorzata Ziętek),
- księgowe (Joanna Grochowska, Maria Pietsch, 0,5 etatu, Joanna Maniecka, 0,625 etatu);

zespół specjalistów ds. projektu norweskiego (na czas realizacji projektu):

- ekspert wiodący ds. rozwoju instytucjonalnego i benchlearningu (Jacek Nowak, 0,4 etatu),
- ekspert ds. administrowania bazą danych SAS (Włodzimierz Woźniak, 0,5 etatu),
- ekspert wiodący ds. szkoleń i strony internetowej (Marek Wójcik, 0,4 etatu),
- ekspert wiodący ds. Bazy Dobrych Praktyk (Paweł Tomczak, 0,25 etatu),
- ekspert ds. monitoringu i wewn. ewaluacji projektu (Krzysztof Jaszczołt, 0,4 etatu).

* uwaga: połowa etatu red. Hanny Hendrysiak jest refinansowana przez inne organizacje samorządowe, ponieważ prowadzi ona obsługę posiedzeń zespołów Komisji Wspólnej Rządu i ST.

Informacja o udziale członków Zarządu ZMP w posiedzeniach Zarządu w 2009 roku:

Lp	Nazwisko	Głowno 16.01	Poznań 6.02	Katowice 19.03	Malmö 23.04	Suwałki Druśkenniki 29-30.05	Dąbrowa Górnica 3.07	Kalisz 28.08	Gniezno 24.09	Częstochowa 23.10	Koszalin 11.12	RAZEM (+/0/-)
1	R. Grobelny	+	+	+	+	0	+	+	-	+	+	8/1/1
2	J. Karnowski	0	-	0	-	0	+	+	+	-	0	3/4/3
3	K. Pałasz	+	+	+	+	+	0	0	+	+	+	8/2/0
4	T. Wrona	+	0	+	0	-	+	+	-	+	+	6/2/2
5	M. Milewski	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	9/0/1
6	I. Szkopińska	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	9/0/1
7	R. Brejza	+	+	+	-	+	-	-	+	+	-	6/0/4
8	J. Bronś	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	8/0/2
9	J. Dziubiński	+	-	+	+	+	+	-	+	+	-	7/0/3
10	J. Joks	+	+	+	+	-	+	-	-	+	+	7/0/3
11	M. Kierwiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0/0/10
12	J. Lipiński	+	+	+	+	+	-	+	0	+	-	7/1/2
13	M. Mańka-Szulik	-	0	+	+	-	-	-	+	-	-	3/1/6
14	M. Mikietyński	+	+	0	-	-	0	0	-	0	+	3/4/3
15	M. Miros	+	-	+	+	+	-	+	-	+	+	7/0/3
16	Z. Nowakowski	-	-	+	-	-	+	+	+	+	-	5/0/5
17	M. Obrębalski	+	+	+	+	-	+	-	-	-	+	6/0/4
18	Z. Podraza	0	+	+	+	0	+	+	+	0	+	7/3/0
19	S. Szwański	+	+	+	-	+	0	0	0	+	+	6/3/1
20	J. Wilczyński	0	+	+	+	+	+	+	-	-	+	7/1/2
21	J. Żmurkiewicz	+	-	0	-	+	-	+	-	+	+	5/1/4
RAZEM (+/0/-)		15/3/3	13/2/6	17/3/1	12/1/8	10/3/8	12/3/6	11/3/7	9/2/10	14/2/5	14/1/6	

+ obecność

0 obecność przedstawiciela

- nieobecność